

LIÈGE
stadswandeling

Luik (Frans: Liège, voor 1946: Liége; Duits: Lüttich; Waals: Lîdje) is de hoofdstad van de provincie Luik in België. De stad is gelegen aan de Maas, ongeveer 30 km stroomopwaarts van Maastricht. De bijnaam van de stad is La Cité Ardente (De Vurige Stede). Deze naam wordt voor het eerst genoemd in de gelijknamige historische roman van Henri Carton de Wiart uit 1904.

De gemeente Luik telde op 1 januari 2024 195.778 inwoners[1], waarmee het naar inwonertal de op vier na grootste gemeente in België was. Ongeveer 30.000 inwoners bezitten een buitenlandse nationaliteit. Het hele stedelijke gebied van Luik (met voorsteden als Seraing, Saint-Nicolas, Ans, Herstal en Flémalle) telt ongeveer 600.000 inwoners.

De stad bevindt zich in het gebied waar de hoger gelegen Ardennen overgaan in de heuvelachtige Haspengouw (Frans: Hesbaye), op de plek waar de rivier de Ourthe uitmondt in de Maas. Door de stad stromen thans twee rivierarmen van de Maas, de eigenlijke Maas en de deels kunstmatige Dérivation, waartussen zich het stadsdeel Outremeuse bevindt. Rondom het historische centrum lag nog een rivierarm, die in de 19e eeuw is gedempt, wat te zien is aan het kronkelige verloop van de Boulevard d'Avroy en de Boulevard de la Sauvenière.

De stad wordt omringd door heuvels die in feite onderdeel zijn van het Ardennenplateau, waarin de Maas en andere waterlopen dalen hebben uitgeslepen. De bekendste heuvels zijn de heuvel Sainte-Walburge, waarop zich de citadel van Luik bevindt, de heuvel Publémont of Mont Saint-Martin met de Sint-Maartensbasiliek, en de Cointe-heuvel, waarop zich een monumentaal bouwwerk uit de periode na de Eerste Wereldoorlog bevindt, dat vanuit grote delen van de stad zichtbaar is.

wapen van Luik

Het wapen van Luik werd in 1837 per Koninklijk Besluit aan de Belgische provincie Luik toegekend

Dit jaar is de focus op een stadswandeling doorheen de stad Luik, of te wel 'La Cité Ardente'. De route leidt ons doorheen de stad met een aantal projecten als haltes. Op de routes naar deze verschillende haltes zijn nog andere projecten gelegen, verdere informatie in deze booklet.

De booklet zal starten met een overzicht van de planning, daarna een introductie van de stad [met heel veel dank aan Henk]. Na de introductie volgen de projecten die gelegen zijn op de route van de stadswandeling.

Ter informatie: de duur van de wandelingen tussen de verschillende haltes is wat uitgebreider gepland dan de daadwerkelijke tijd die er nodig is, zodat er onderweg ook kort gestopt kan worden bij verschillende projecten die op de route gelegen zijn.

Maar: desalniettemin goed schoeisel is aangeraden!

ROUTES:

<https://maps.app.goo.gl/vQGRBTdfakSor42i7>

<https://maps.app.goo.gl/nSjUvdhbpFzPyY2o8>

<https://maps.app.goo.gl/eSF6D6QkWUB7Acc28>

<https://maps.app.goo.gl/avLzNyKBQhZ77NtR8>

Deelnemers: Arabella, Ivo, Jo, Henk, Francine, Guido, Jules, Maud, Floor? (8/9)

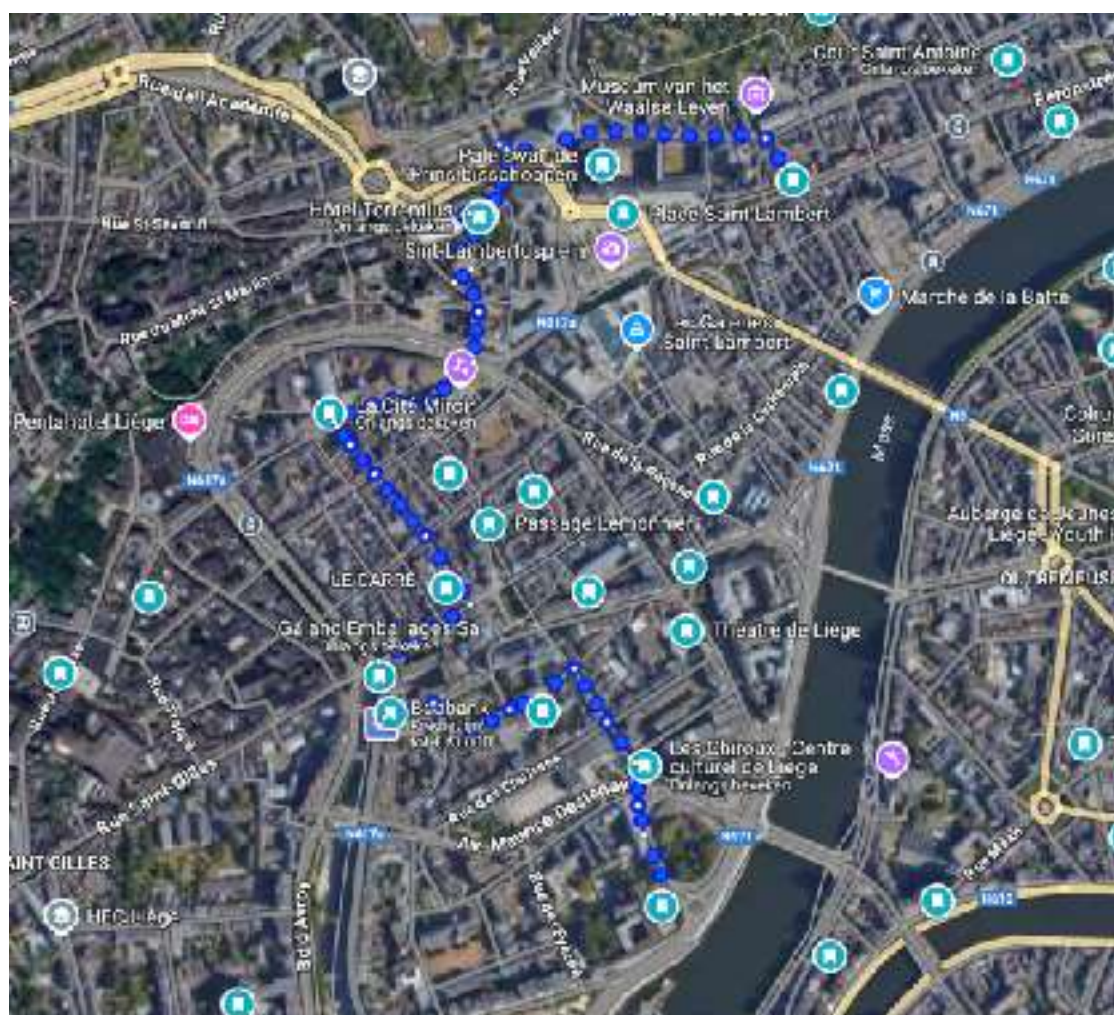
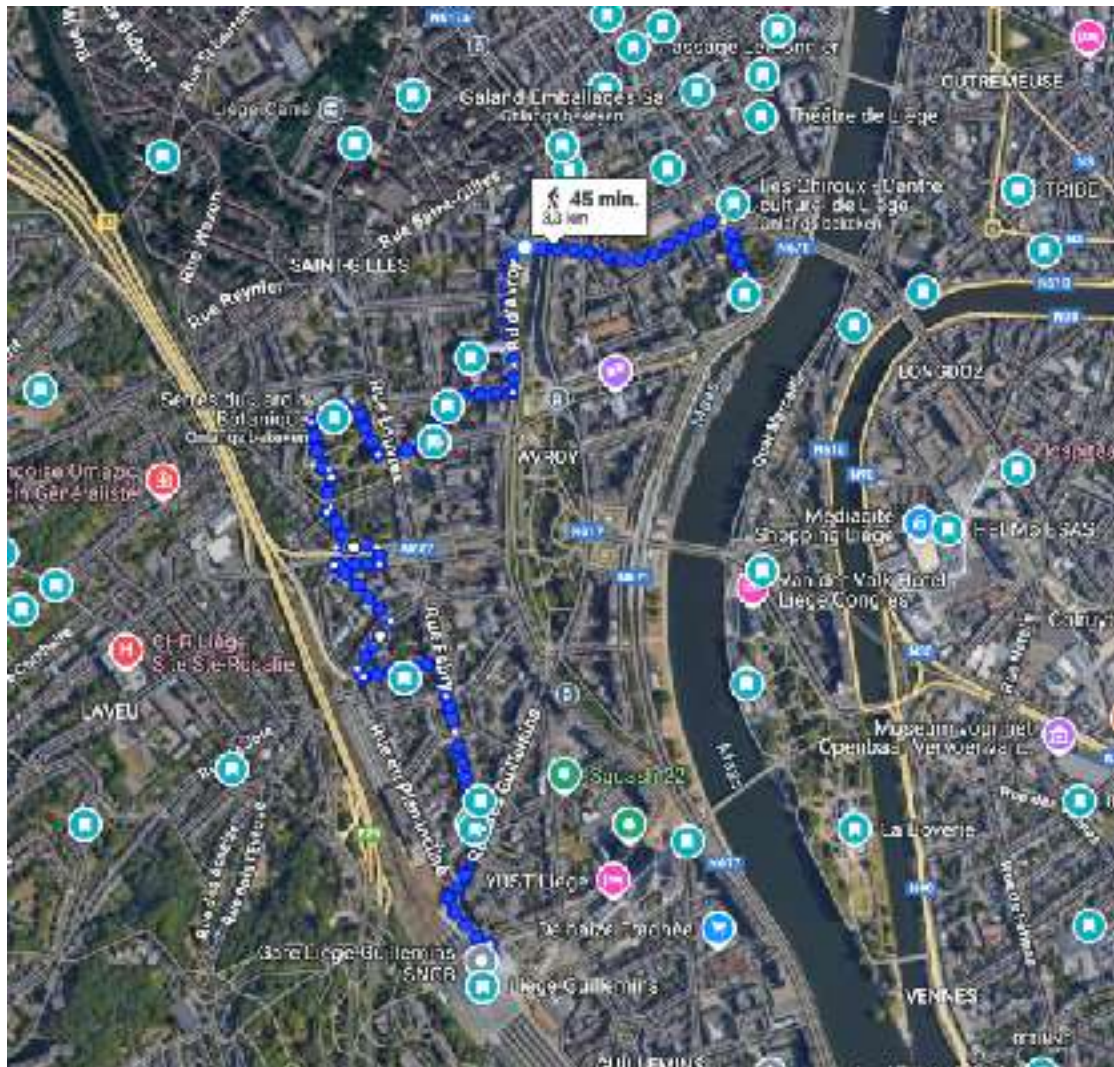
PLANNING

ZATERDAG 17.05.2025

9u00 9u15	verzamelen kantoor Jo Janssen Architecten vertrek vanuit Maastricht
	reistijd: 30 minuten + parkeren parkeren: Rue Serrurier-Bovy, Luik [achter het station]
10u00	aankomst Luik station vertrek richting Serres du Jardin Botanique
	wandelen : 45 minuten [verschillende projecten op de route]
10u45 11u00	aankomst Serres du Jardin Botanique vertrek richting La Cité Miroir
	wandelen : 45 minuten [verschillende projecten op de route]
11u45 12u00	aankomst richting La Cité Miroir vertrek richting Place Du Marché
	wandelen: 30 minuten [verschillende projecten op de route]
12u30	aankomst Place du Marché
	LUNCH [Brasserie Le Perron]
14u30	vertrek richting Institut de Stomatologie
	wandelen: 40 minuten [verschillende projecten op de route]
15u10 15u30	aankomst Institut de Stomatologie vertrek richting Logement sociaux Jamme
	wandelen: 45 minuten [verschillende projecten op de route]
16u15 16u30	aankomst Logement sociaux Jamme vertrek richting La Boverie
	wandelen: 45 minuten [verschillende projecten op de route]
17u45 18u15	aankomst richting La Boverie vertrek richting station
	wandelen: 15 minuten
18u30 19u00	aankomst aan station / parkeergarage aankomst Maastricht

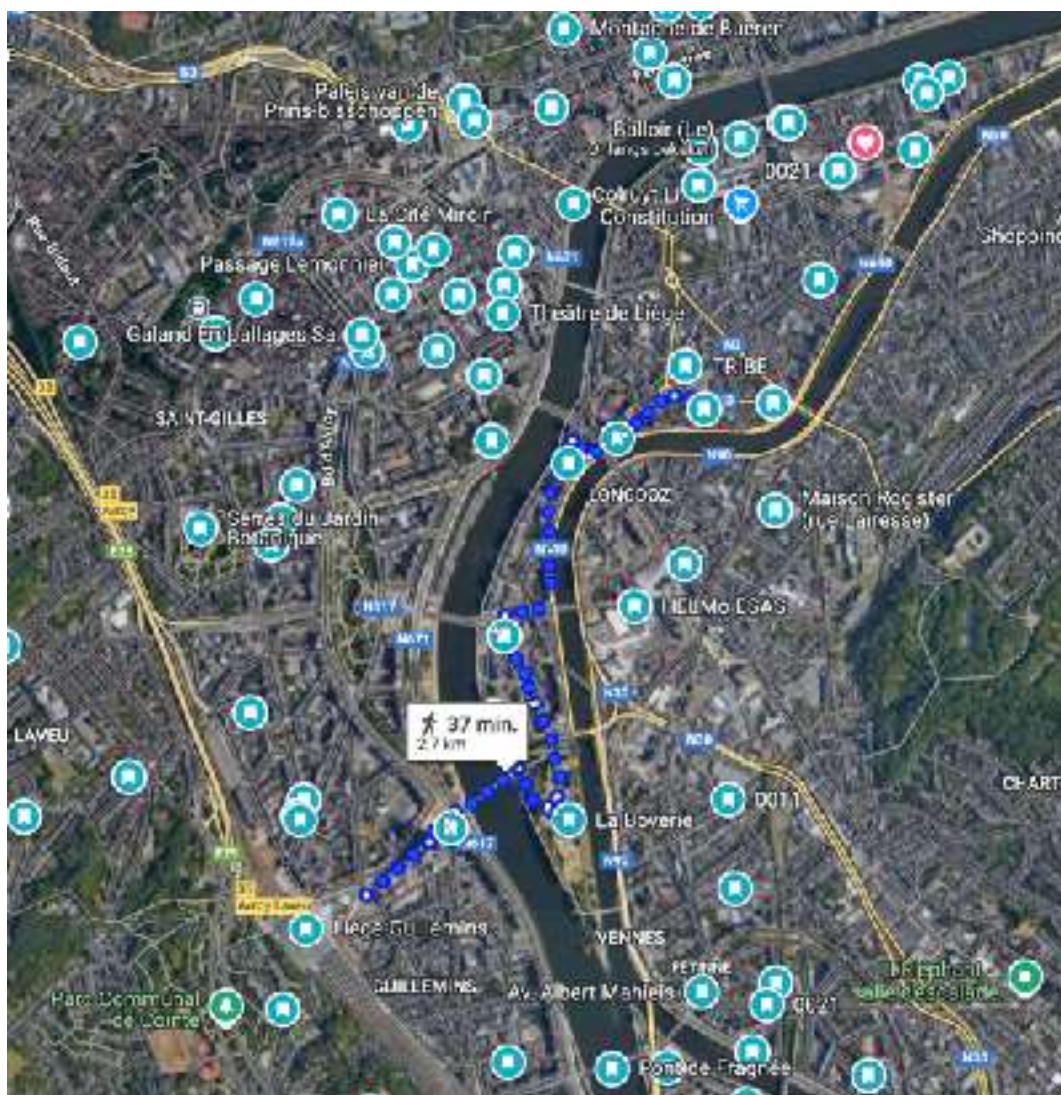
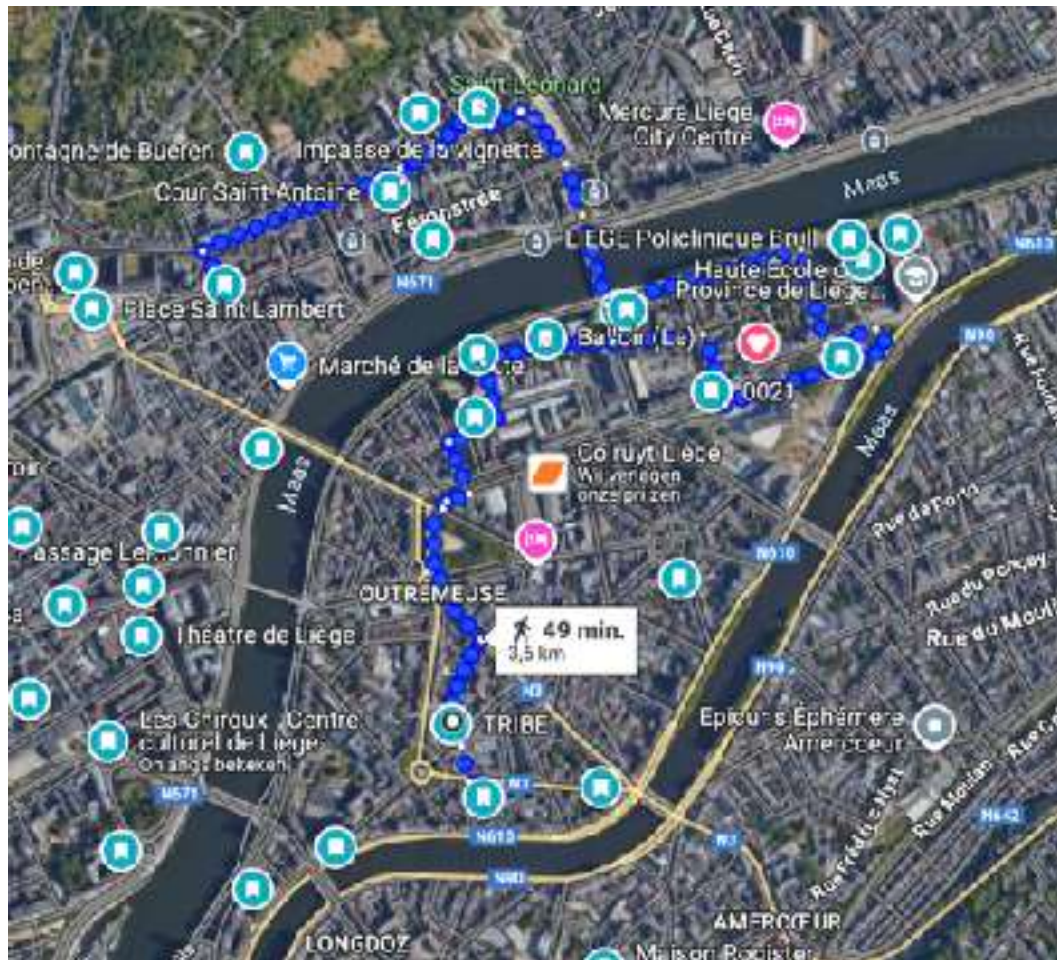
PLANNING

ZATERDAG 17.05.2025

PLANNING

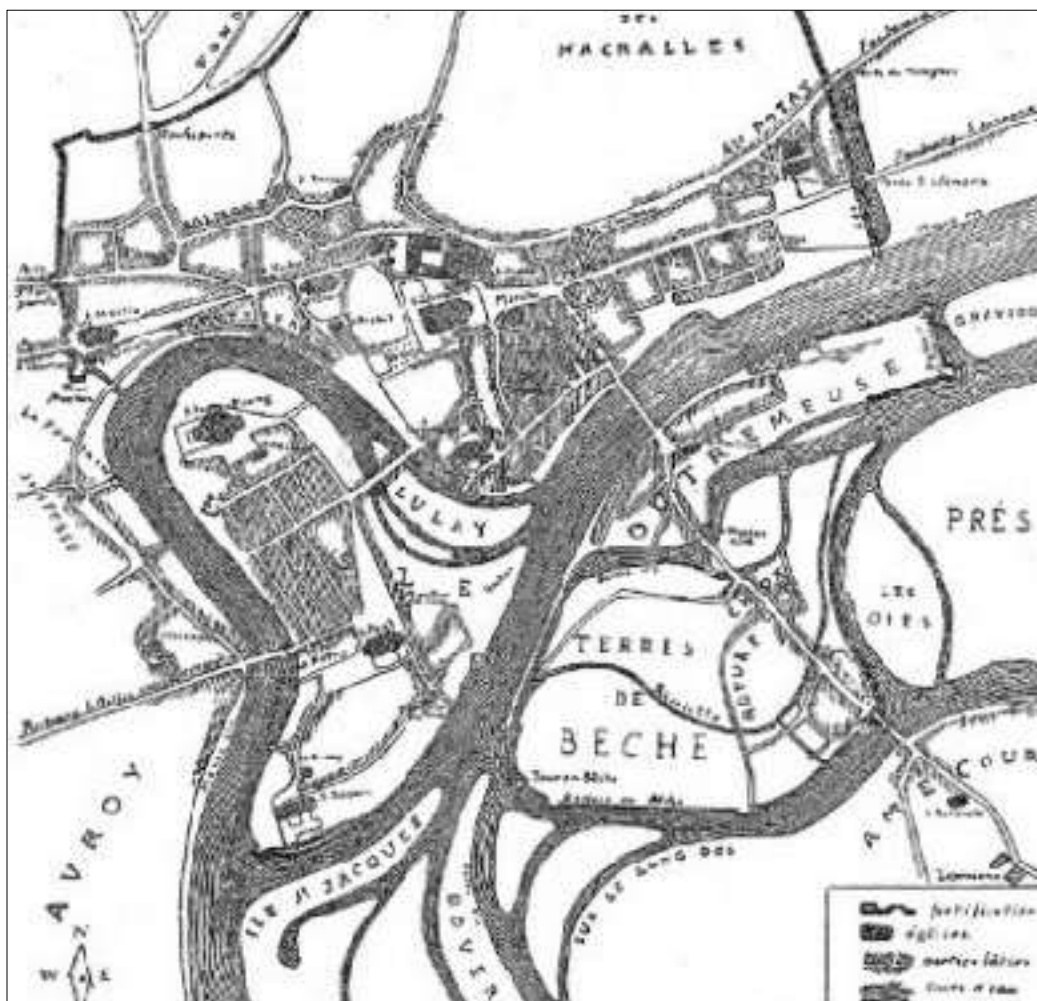
ZATERDAG 17.05.2025

INTRO

aan de rivieren de Maas en Ourthe en Vesdre

Formatie van Luik in 13de eeuw

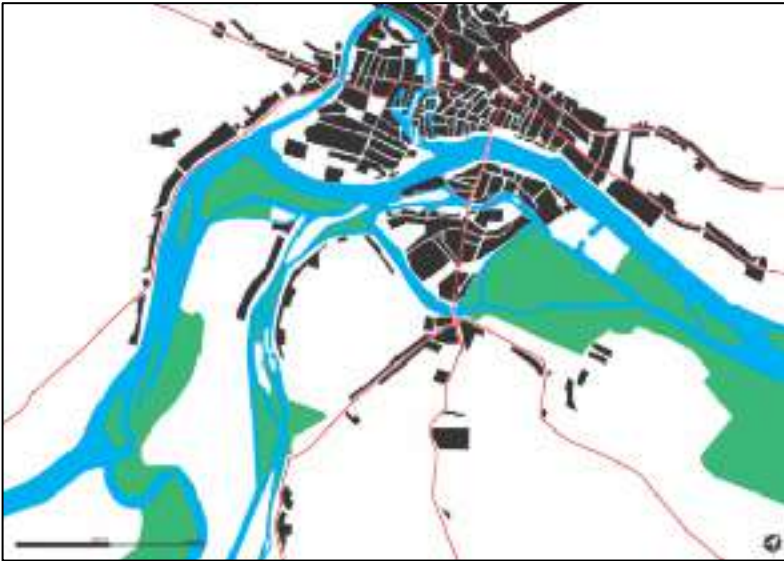
Luik 16de eeuw, gegraveerd door Julius Milheuser is 1672, uitgegeven door Johannes Blaeu in Amsterdam in 1649

ONTWIKKELINGEN

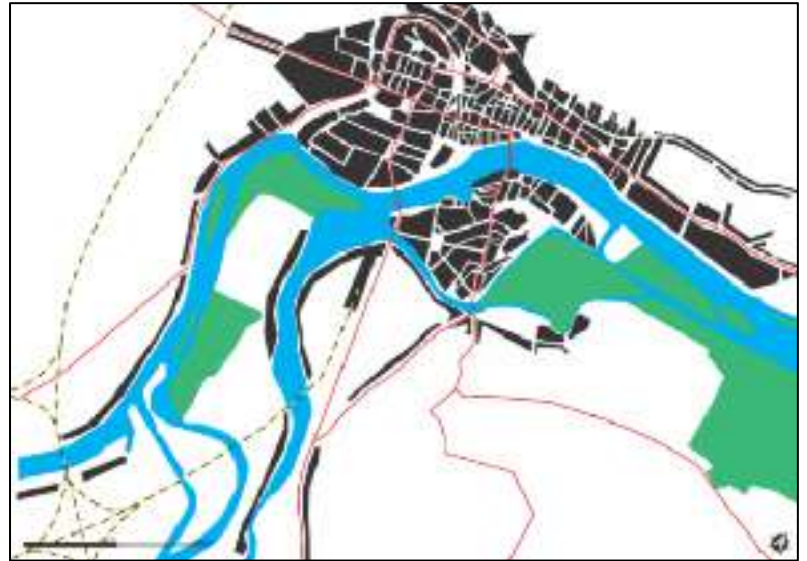
De ontwikkeling van de bebouwde ruimte van Luik vond aanvankelijk plaats op de linker oever van de Maas. De oudste overblijfselen zijn daar te vinden. Lange tijd bleef de stad Luik beperkt tot de Maasvlakte. Bebouwing en de ontwikkeling met openbaar vervoer en voorzieningen op hellingen en plateaus bleek lang lastig. De rechteroever van de Maas bleef lang een ongezond en onhygiënisch gebied. In de 19e eeuw werden gebieden op de rechteroever van de Maas aangepakt, -een enorme schoon maak-exercitie a.h.w. - om ongewenste ontwikkelingen daar te voorkomen

INGREPEN

waterbeheersing maas-ourthe in de maas-ourthe vlakke ten zuiden van Luik

luik 1777

luik 1853

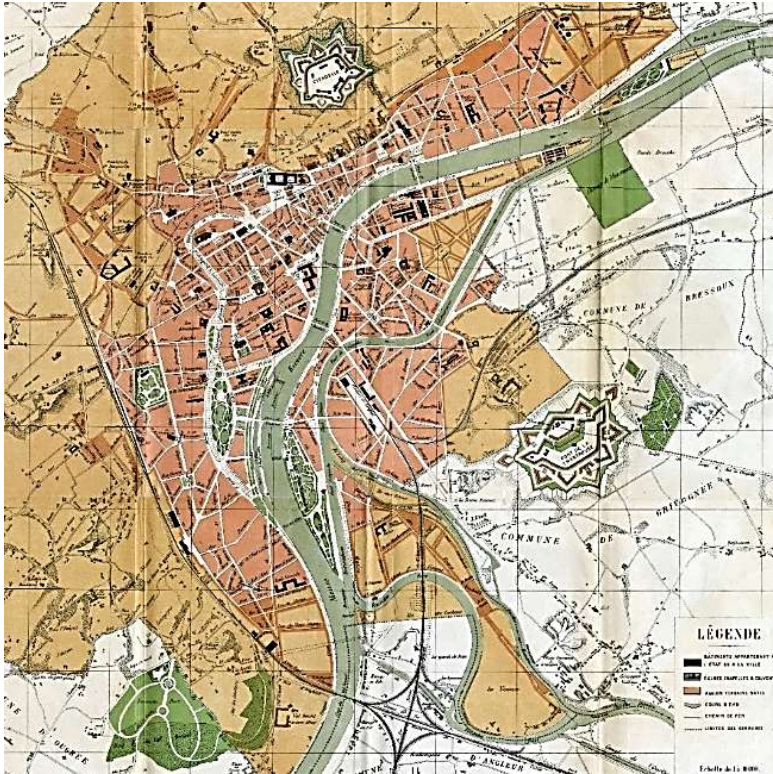

luik 1954

luik ± 2000

Armen van de Maas zijn er dichtgezet om problemen van overstromingen en epidemieën tegen te gaan. Molens, leerlooierijen en andere voorzieningen, handwerkers of nijverheid van kleine omvang, die afhankelijk waren van de oude waterwegen verdwenen daardoor. Met deze exercitie werd een aanzienlijk vergroting mogelijk van beschikbare ruimte in het gebied Outre-Meuse (andere kant van de Maas). Door aanleg van het afwateringskanaal (la Dérivation) van 1853 tot 1863 als aftakking van de Maas werd de wijk Outremeuse een eiland. Ir. Guillaume Blonden, directeur des Travaux public de Liège van 1857 tot 1881 was de grote visionair en stimulator voor het saneren, hygiënisch maken en moderniseren van de stad.

Plan voor Luik van 1880 van de planner Blondin
<https://plansanciensliege.wordpress.com>

Luik tussen le pont Atlas en le pont Fagnée
 (bij samenkomst van de Maas en Ourthe in Vennes)

1860 quartier nord d'île outremont- Blondin

stadsuitleg bij ourthe-maas, le pont Fagnée

PLANNING

De geplande ontwikkeling daar vanaf de tweede helft van de 19e eeuw beoogt het maken van nieuwe verkeersaders. Breed zouden ze zijn, en met kennis ontworpen. Pleinen met stervormige uitleg werden voornamelijk gerealiseerd in het laatste deel van de 19e eeuw. Het Art Nouveau erfgoed in met name quartier nord d'île outremont uit die periode, ook al is het beperkt, verklaart het belang van deze buurt.

Quartiers

Publemont, Hors Chateau, Parc St. Leonard, Cour St Antoine, Place Marché, St Gilles Guillemins, Vennes, Fétinne, Longdoz, Amercoeur Fragnée. aan de zuidoost zijde van de Maas

ART NOUVEAU

Gedurende een korte periode van 15 jaar, van circa 1890-1905 met een uitloop tot 1914 werd in België de Art nouveau uitgedragen. De stroming werd in meer delen van Europa aangehangen en is in literatuur beschreven als Jugendstil, Wiener Secession, Stile florale, Modernismo.

Bij de beweging draait het om vernieuwing en verbetering van de omgeving en *condition humaine* in termen van licht, lucht en hoe de wereld kon worden. Er ontstond een eigen vormtaal, veelal aangeduid als floraal en sierlijk, maar ook als gedragen of geometrisch.

Opkomende en nieuwe mogelijkheden van glas, staal, beton werden gebruikt. Het grote arsenaal van ambachtslui - Eclecticisme als voorloper, vakmensen en kunstenaars, alsook de ontluikende industrie wierpen zich op de roep om L'Art totale in België.

In Luik komen wij de namen tegen van de volgende architecten: Paul Comblen, Devignée Maurice, Paul Jaspar, Victor Rogister, Leon Mignon, Joseph Nusbaum en Gustave Serrurier. Van enkelen is hun bemoeienis met het interieur bekend.

Art Deco als vervolg op Art Nouveau stroomlijnde de vormgeving én intenties in het Interbellum (ca 1920-1940): Kantige ontwerpen, briljante kleuren, geometrie, in lijn met technische ontwikkelingen. Wel, net als Art Nouveau, van korte duur.

Een nieuwe wereld lag op de loer, die van de Modernen. Men meende de wereld te tonen hoe die werkelijk was; licht, lucht en ruimte als realiteit en fenomenen. Het zou ze nog niet meevallen.

Verder in Luik :

In Les Châssis , guide de sensibilisation een periode schema van stijlen. Afb. op blz. 15

1800-1860 Néoclassique;

1860-1914 Eclectique;

1890-1914 Art Nouveau

1900-1930 Beaux Arts;

1920-1940 Art déco;

1950-1970 Modernisme (is eens omschreven als anti-academisch en non-conformistisch)

SOCIALE HUISVESTING

Als reactie op de demografische en stedelijke explosie verschijnt na de Eerste Wereldoorlog sociale woningbouw in Luik door de oprichting van 'la Société nationale d'habitations et de logements à bon marché - SNHLBM' in 1919 van 'la Maison Liégeoise' (instituut) in 1921.

Typologisch gezien is de nieuwe huisvesting onderverdeeld in twee categorieën: tuinsteden (vooral aan de rand) en appartementsgebouwen (meer in de stad). De tuinstad, geïnspireerd op het Engelse model, biedt een groene omgeving, ver van de werkomgeving (de invloed van hygiënisten).

Belangrijke architecten van die periode hebben zich erop geworpen en er de mogelijkheden van gezien om een nieuwe vorm van stedenbouw of urbanisatie te ontwerpen. De toename van woningen bracht ontwikkeling van wonen op hoogte met zich mee. Meer mensen waren op deze manier te huisvesten en die woonomgeving kreeg ruimte voor gemeenschappelijke voorzieningen op de grond (groene ruimten, speeltuinen, enz.)

(Une histoire de l'architecture à Liège entre 1920 et 1940, Art Deco et Modernisme. blz 25.)

Huisvesting is boven typologisch gezien als twee vormen van stedenbouw. Dat is opmerkelijk. Stedenbouwkundig beoogt men de ambitie van de groene woonomgeving. De bebouwing van de genoemde typen van stedenbouw als woonomgevingen, verschilt. Indien type wordt gerelateerd aan gebruik/functie - vaak gebruikelijk en vaag, en niet aan een fysiek artefact als bebouwing, dan is genoemde ambitie verpakt in vreemde termen.

Dat architecten trachtten met die ambities tot nieuwe stedenbouw of urbanisatie te komen, zegt dat het zoeken was om veel woningen in cadans te krijgen met een andere dimensies, die van de nog te ontwikkelen nieuwe discipline stedenbouw. CIAM zou zich erop werpen.

Het is verrassend te zien dat 'fragment bij le pont Fragnée' is gecomponeerd als een patroon met brede wegen en boulevards, Wel axiaal, als in een formalistisch verleden. Bouwblokken gevormd door het axiale patroon zijn op tekening verkaveld als percelen voor toekomstige bebouwing. Het patroon bleek appartement complexen met hoven op te kunnen nemen.

Appartement complexen langs Avenue Reine Elisabeth, tussen Rue de Stavelot, Rue de etzlar, Avenue Reine Elisabeth en langs Boulevard Emile de Lavelleye.

TENTOONSTELLINGEN

1905 Exposition Universelle et Internationale de Liège ...

1937 Exposition internationale de la technique de l'eau a Liege...

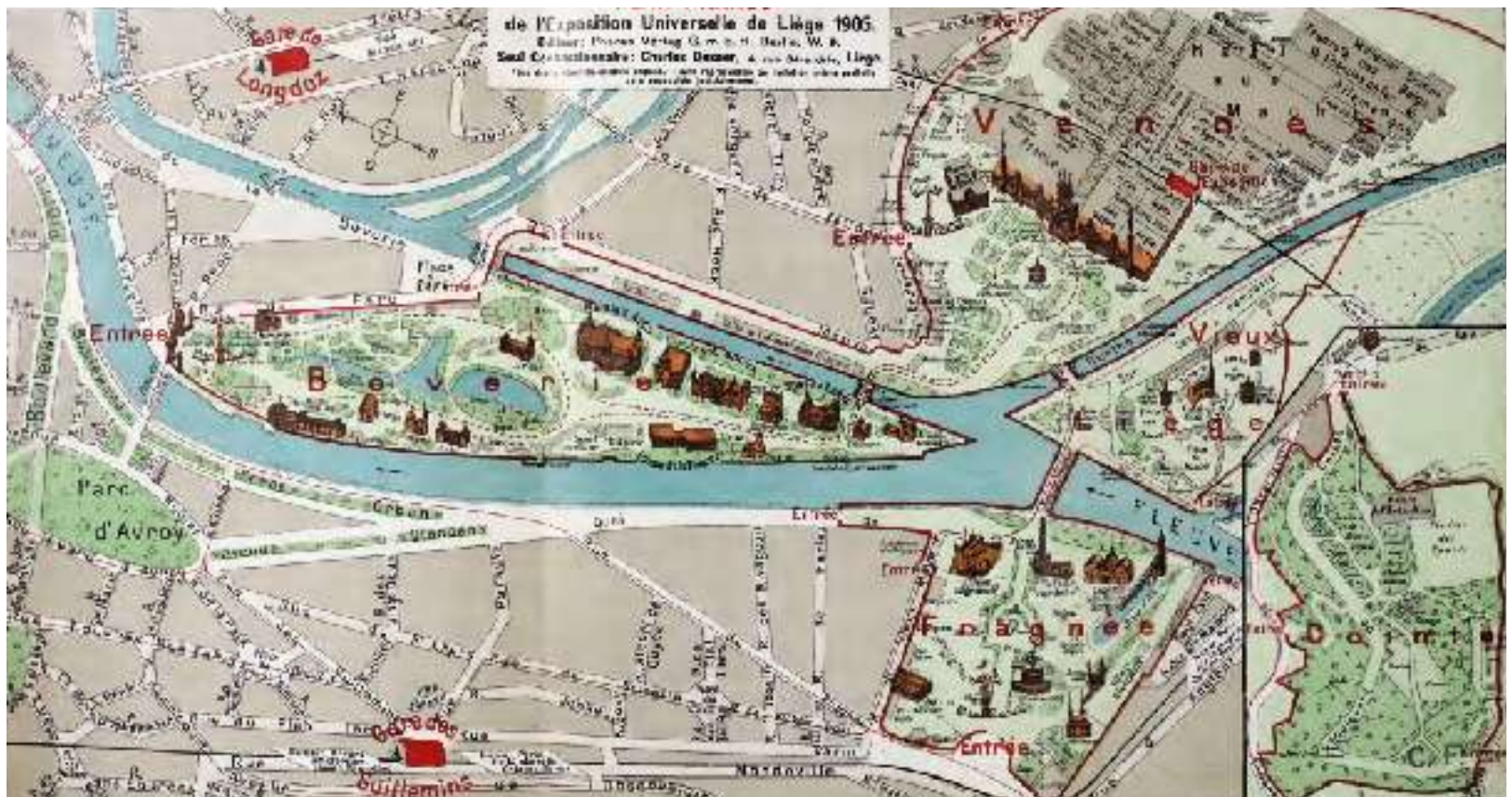
1939 Exposition Internationale de Liège, urbanisme et architecture

Hennebique, brug

LC, ontwerp paviljoen

H.Pieck, paviljoen Ned.

1905 Exposition Universelle et Internationale de Liège ... Hennebique, brug

De expositie van 1905 werd verdeeld over terreinen in het gebied waar de Ourthe en de Maas is verbonden met het ontwateringskanaal La Dérivation. Via een route werden de diverse expositieterreinen met elkaar verbonden. In 1905 werd voor de expositie le pont Hennebique, of de passarelle Mativa, aangelegd. De brug over La Dérivation, ontworpendoor de gewapend beton pionier Hennebique, op de punt van het eiland Outremeuse, is een laatste herinnering aan eens opwindende tijden daar. (zie ook werken Buro Greisch)

Het is een brug zonder vormelijke acrobatiek, ontworpen met sluimerende inzichten van die periode. Momentenlijnen, dwarskrachten en schuifspanningen zijn vertaald in beton, gewapend en wel. Materiaal dat door langzame verharding op de getimmerde bekisting een vorm kreeg. Elegantie uit het verleden in het heden.

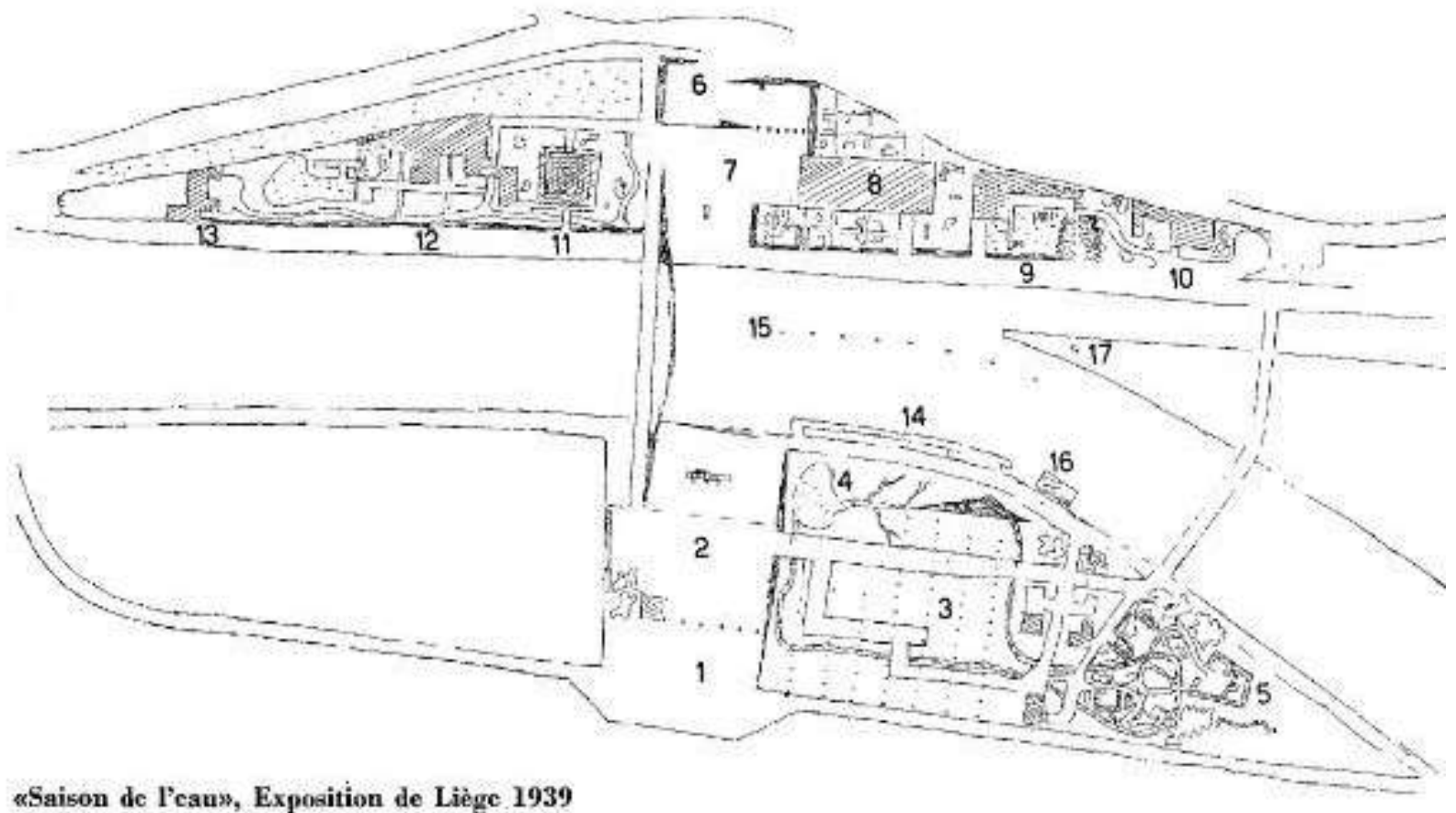

passarelle Mativa oude kaart(internet)

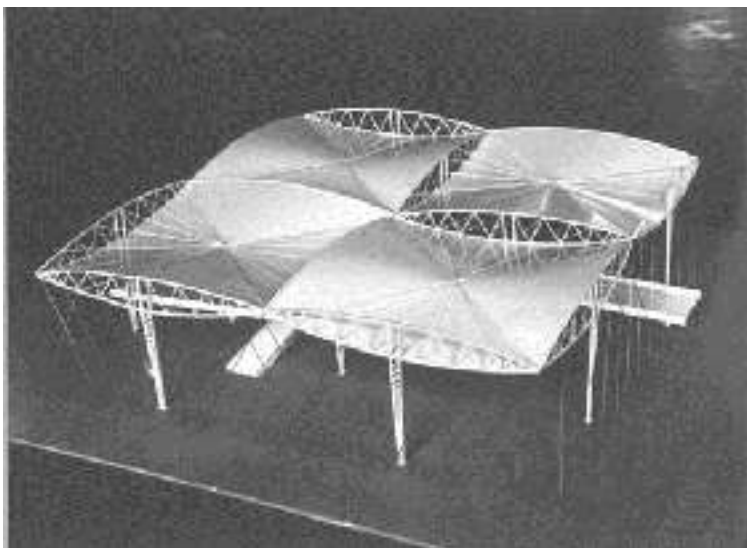

le pont Hennebique recent (internet)

1937 Exposition internationale de la technique de l'eau. LC, ontwerp paviljoen

Met het eerder genoemde jaar 1937 lijkt de ontwerpdatum van het voorstel van LC bedoeld. Het ontwerp is dus vermoedelijk toen bedacht voor de expositie van 1939. Hoe het voorstel precies op de situatie ligt blijft onduidelijk.

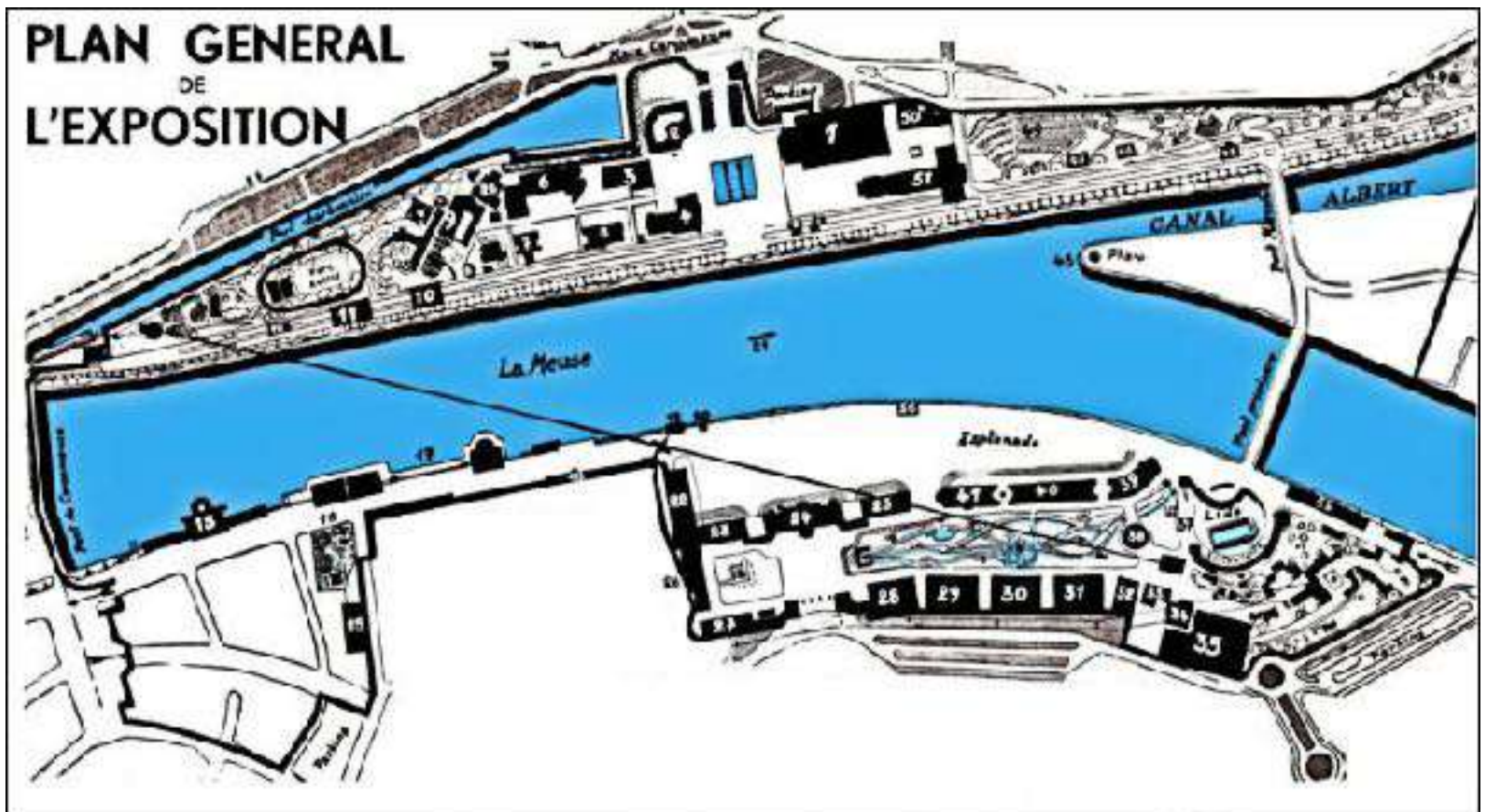

Het model van het Waterpaviljoen (schaal 1:200) geeft inzicht in het gebogen modulaire daksysteem op metalen spanten, een systeem dat later als inspiratie zou dienen voor het Zürich Paviljoen. De verbazing wekkende schaal van het paviljoen is opvallend.

[voor tekeningen en informatie zie gegevens in: Le Corbusier et Pierre Jeanneret Oeuvre complète, V3]

1939 Exposition Internationale de Liège, urbanisme et architecture

Nederlands paviljoen arch. H.Pieck. bijzondere man. niet zo gek als broer Anton

Het paviljoen van Pieck is aangegeven met nr.10 op de boven weergegeven plattegrond.

Op de plattegrond is boven het Ned. Paviljoen een kinderdagverblijf te vinden, links van het dagverblijf en het Ned. Paviljoen is het koningin Astrid park, althans de resten ervan.

Het gebied daar wordt ontwikkeld voor woningbouw.

Arch. H.Pieck, paviljoen Ned.

LIÈGE - Guillemins

Calatrava, 2009

adres: Place des Guillemins 2

Dit door "Santiago Calatrava" ontworpen station werd in 2009 ingehuldigd na de lange bouw periode van bijna 10 jaar. In Mons, België, is onlangs een station van hem gereed gekomen. Deed Calatrava in Luik en waar niet, velen naar adem happen door overschrijding van budget en bouwperiode, vergeleken met Mons mag men niet klagen. Marc Dubois schreef er al uitgebreid over. Waar dat station voor dient zal niemand weten. Als triomfpoort voor een aankomst van de TGV vanuit Frankrijk naar België is het niet gering, en dat voor Mons. Guillemins blijftdaarmee vergeleken een doorgang- station naar Duitsland met 'There is a there there'.

Drie station niveaus.

- het reizigerscentrum (wachtruimte, winkels...) bevindt zich onder de sporen, op hetzelfde niveau als het voetgangersplein voor het station. Bakbruggen dragen de sporen. Perrons hebben glazen vloertegels die licht doorlaten in het centrum.
 - het niveau van de perrons,
 - twee loop bruggen dwars over de sporen, die vanaf de kiss & ride-zone achter het station rechtstreeks toegang verlenen tot de verschillende perrons.
- Achter het station is een drie niveaus tellende parking aangelegd in de voet van de heuvel van Cointe. Boven deze parking bevindt zich de kiss & ride-zone. Van hieruit is rechtstreeks toegang tot de E40-E25-verbinding mogelijk.

Maison Pirnay

Clément Pirnay, 1927

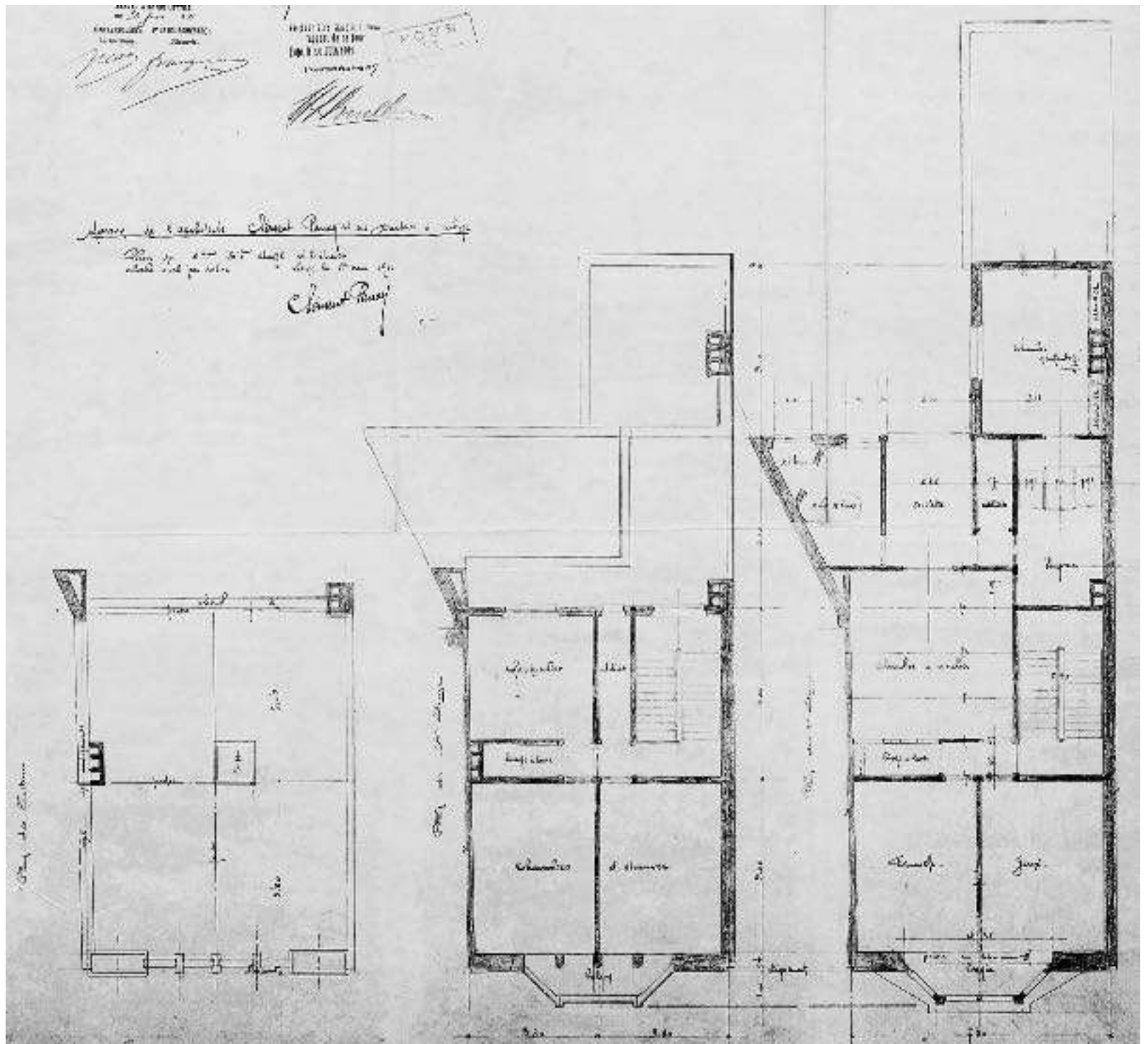
adres: Rue Dartois 44

Maison Pirnay

Clément Pirnay, 1927

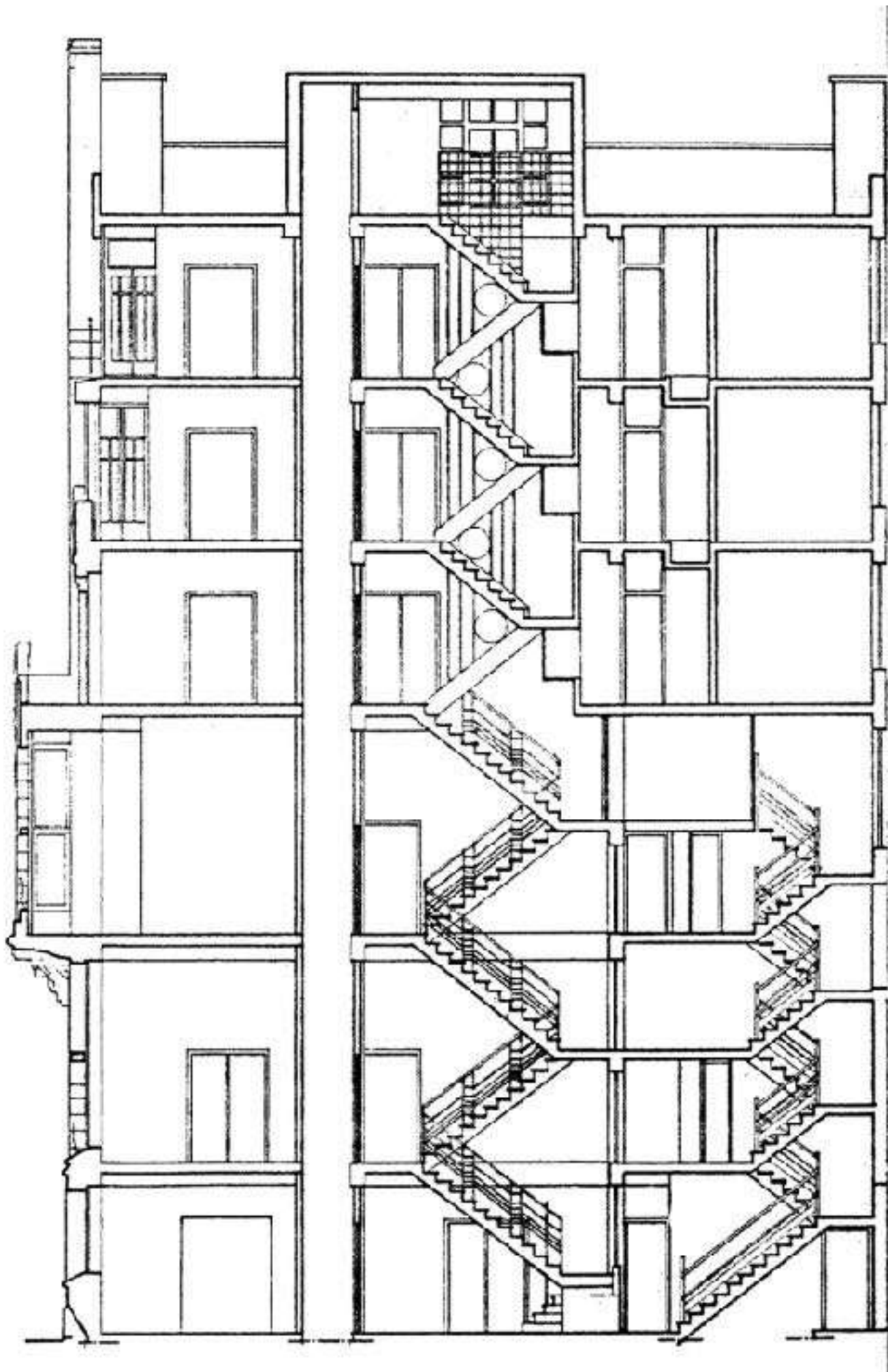
adres: Rue Dartois 44

Maison Pirnay

Clément Pirnay, 1927

adres: Rue Dartois 44

Maison Pirnay

Clément Pirnay, 1927

adres: Rue Dartois 44

Het huis dat je voor jezelf hebt gebouwd getuigt van een inspanning van oprechtheid en artistieke loyaliteit die ik zeer waardeer", schreef Victor Horta in 1912 in een brief aan Clément Pirnay ter ondersteuning van de toekenning van een bouwvergunning.

De benedenverdieping herbergde de vestiaire, de hal en het secretariaat en werd over 25 m uitgebreid met het architectenatelier - waar tot veertien mensen zouden werken - de garage en de toegang tot de fotostudio in de kelder. De bovenste verdiepingen waren gereserveerd voor de architect en zijn gezin en werden bediend door een centrale trap waarvan de metalen balustrade - net als die van de fijnmazige leuningen aan de toegangsdeur, een motief dat later in andere projecten werd herhaald - het essentiële ontwerp van de Weense Secession deelt, in het bijzonder dat van het houtwerk van de Weense Spaarbank van Otto Wagner (1906). Terwijl het platte dak en de slanke structurele balken gemaakt zijn van gewapend beton, is de gevel van baksteen en arduin, terwijl het gebouw traditioneel metselwerk laat zien.

De overvloed aan beeldhouwde motieven is uitzonderlijk in het repertoire van de architect, die hij meestal vermeed: kompassen en vierkanten die het beroep van de klant illustreren, gevleugelde sfinxen (loggia), katten op zoek naar hagedissen (terras), bloemenkransen bovenaan.

"Met deze architect keren we terug naar het uitgesproken moderne, ietwat gekke idee," schreef Paul Jaspar, bij wiens architectenbureau Pirnay in 1898 in dienst trad voordat hij hoofd van het bureau werd. "Zijn huis in de rue Dartois was een flatgebouw met alle gewenste gemakken: lift, centrale verwarming, tuinen op verschillende verdiepingen. Hij was vooral gefascineerd door het idee van een huis met verdiepingen en hangende tuinen. Jaspar verwijst hier naar de verbouwing van 1927, waarbij het huis twee verdiepingen hoger werd.

Maison Bacot

Clément Pirnay, 1922

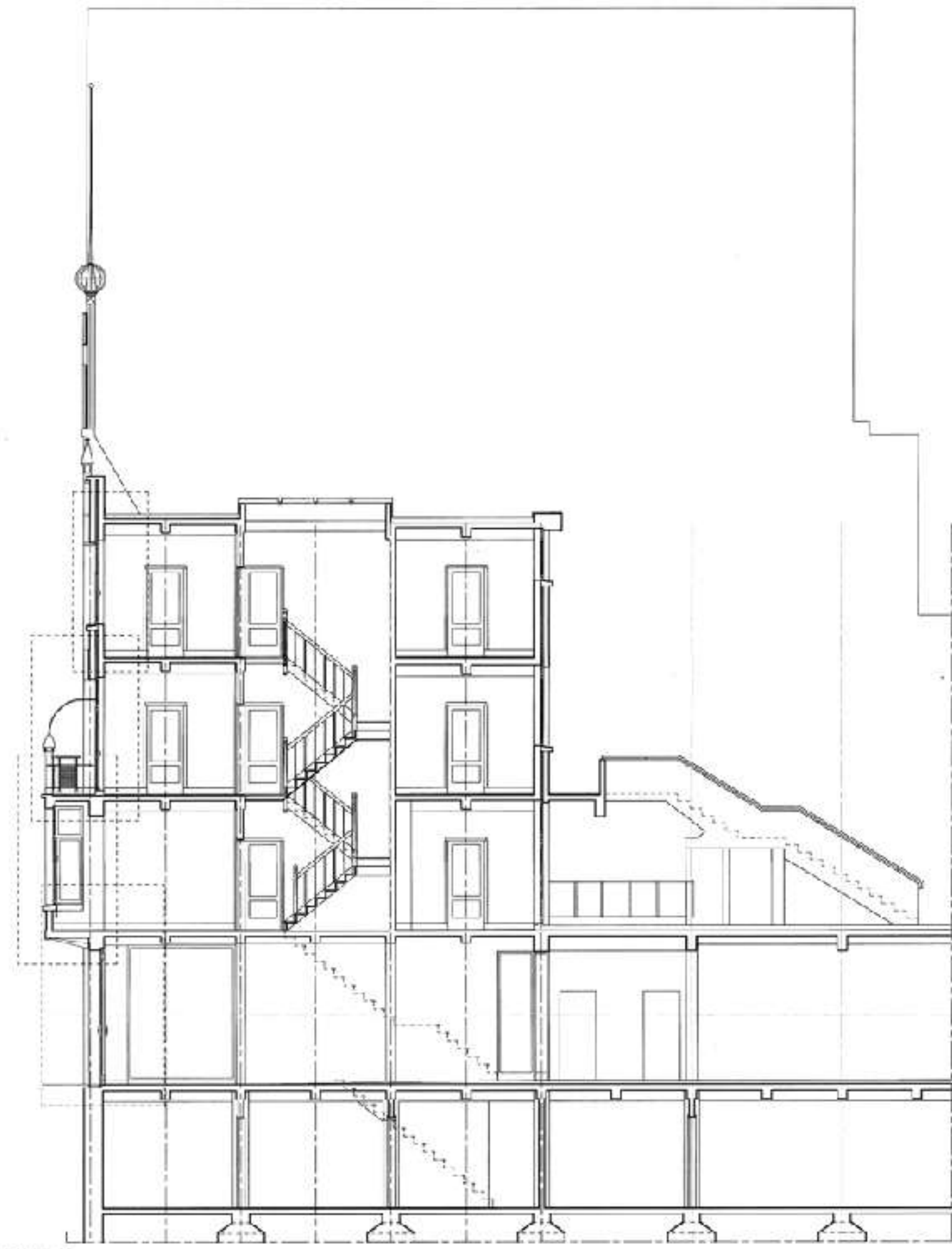
adres: Rue Dartois 42

Maison Bacot

Clément Pirnay, 1922

adres: Rue Dartois 42

Maison Bacot

Clément Pirnay, 1922

adres: Rue Dartois 42

Van de drie gebouwen met zichtbare kozijnen en panelen van gewapend beton - het huis Clerfayt in de rue des Dominicains (1913), het Hôtel de la Gare in Tongres (1920) en de huizen Bemelmans-Minsart in de rue Grétry (1924) - is het huis Bacot het enige met een dergelijk decoratief schema: een compositie van sgraffito op de gevel, een opeenvolging van vier wijnranken met daarop manden met fruit, die de wijn- en sterke drankenhandel van de klant oproepen.

De begane grond is gewijd aan de winkel en de opslagruimtes, die over een lengte van bijna 40 m worden verlicht door een opeenvolging van dakramen. Onder het platte betonnen dak bevinden zich op de drie bovenste verdiepingen de woningen, met een centrale trap die de ruimtes met elkaar verbindt (garderobe, biljartzaal, keuken, eetkamer, serre, slaapkamers, badkamer, enz.)

De plattegrond van het gebouw aan de straatkant onthult een zeer rationele structuur, dicht bij het vierkant (3,80 x 3,50 m), twee keer herhaald in de breedte en vier keer in de diepte. De vierkante, beklede balken en kolommen, die de plafonds op elke verdieping rigoureus onderbreken en de gevel in twee traveeën verdelen, bestendigen de structurele experimenten met beton die de architect voor het eerst uitvoerde in het atelier van Paul Jaspar en daarna voor eigen rekening vanaf 1906 (Staargebouw, Maastricht, 1906-1907, gesloopt).

De pilasters op de gevel worden bekroond door metalen kappen - die in het midden wordt de steun voor het 4 m lange uithangbord van de winkel en eindigt uiteindelijk als een gestileerde wereldbol - gerestaureerd door de architect Alain Dirix. De sgraffiti werden gerestaureerd door Elvira Iozzi.

Maison Alexis

Clément Pirnay, 1923

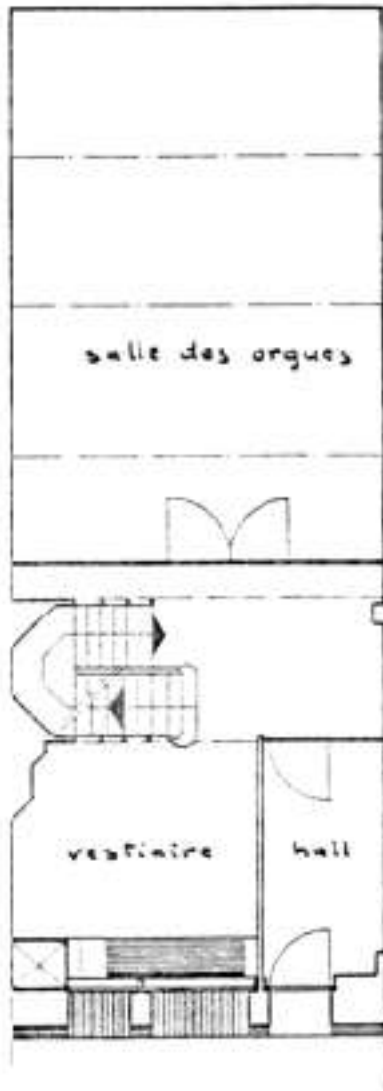
adres: Rue Dartois 31

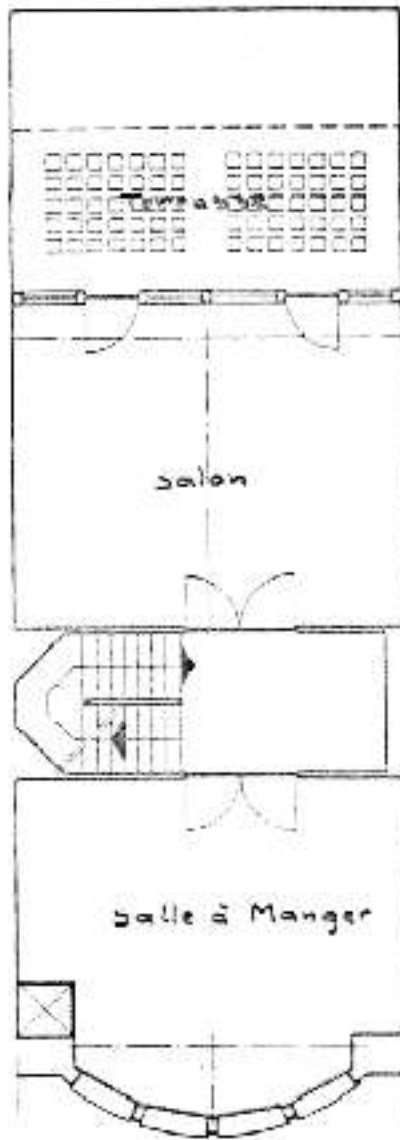
Maison Alexis

Clément Pirnay, 1923

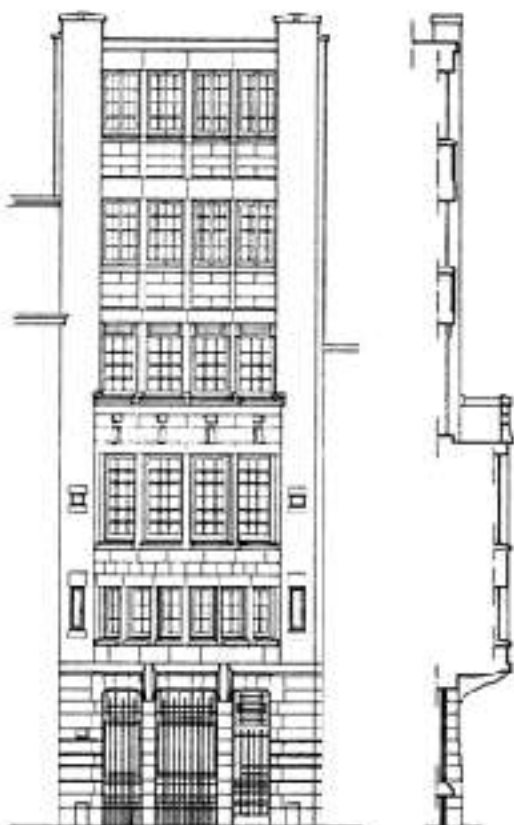
adres: Rue Dartois 31

rez de chaussée

2e étage

Maison Alexis

Clément Pirnay, 1923

adres: Rue Dartois 31

Het ingenieuze gebruik van ruimte op de grond en tussen aangrenzende muren door de architect heeft geresulteerd in een dicht programma van zes verdiepingen voor een organist. De begane grond is gereserveerd voor zijn kantoor, dat wordt gevolgd door de orgelkamer langs de diepte van het perceel; het plafond, gemaakt van glazen bouwstenen, wordt het terras op de bovenverdieping.

De woonvertrekken, elk met een balkon aan de achterkant, worden bediend door een centrale trap. De betonnen vloeren openen de ruimte, vooral op de bovenste verdieping. Het ontwerp is sober en de afwerking zorgvuldig: metalen deuren en roosters aan de gevel, betonnen boogramen, schuiframen gepatenteerd door de architect, geïntegreerd houten meubilair, mozaïek en granitovloeren.

Maison Piot

Victor Rogister, 1904 [renovatie Luc Herzé, 2007]

adres: Rue de Sélys 17

Victor Rogister, 1904 [renovatie Luc Herzé, 2007]

REZ

Lavoir

Cuisine

Salle

Sous-sol

Refectoire

Grand Escalier

Vestibule

Bureau

Hall

V.C.

Maison Piot

Victor Rogister, 1904 [renovatie Luc Herzé, 2007]

adres: Rue de Sélys 17

Het ingenieuze gebruik van ruimte op de grond en tussen aangrenzende muren door de architect heeft geresulteerd in een dicht programma van zes verdiepingen voor een organist. De begane grond was bestemd voor zijn kantoor, dat werd gevolgd door de orgelkamer in de diepte van het perceel; het plafond, gemaakt van glazen bakstenen, werd de orgelkamer. Deze woning, gebouwd voor de directeur van een grote fabriek voor machinebouw, wordt samen met de Coudet-huizen beschouwd als Rogisters meest volbrachte Art Nouveau-prestatie.

De originele indeling van de gevel geeft de ingang een zeldzame monumentaliteit. De deur is ongewoon geplaatst in de as van de erker en er ontwikkelt zich een complexe structuur omheen. Op de begane grond loopt een onregelmatige lijst horizontaal, die de solide elementen van het onderste gedeelte (geaccentueerd door rustica) verweeft met de lege ruimtes van de traveeën die verticaal ritme geven aan het bovenste gedeelte. Bovenaan de loggia, die vreemd genoeg geen balustrade heeft, breekt een puntgevel de horizontaliteit van de uitstekende kroonlijst. Het wordt omlijst door uitstekende pilasters - een terugkerend kenmerk van het werk van de architect - hier bekroond door de hoofden van sobere, bebaarde oude mannen. De hoefijzerbogen, waarvan het effect wordt versterkt door het ontwerp van het schrijnwerk, zijn een ander veelvoorkomend kenmerk van zijn repertoire. terras op de bovenverdieping.

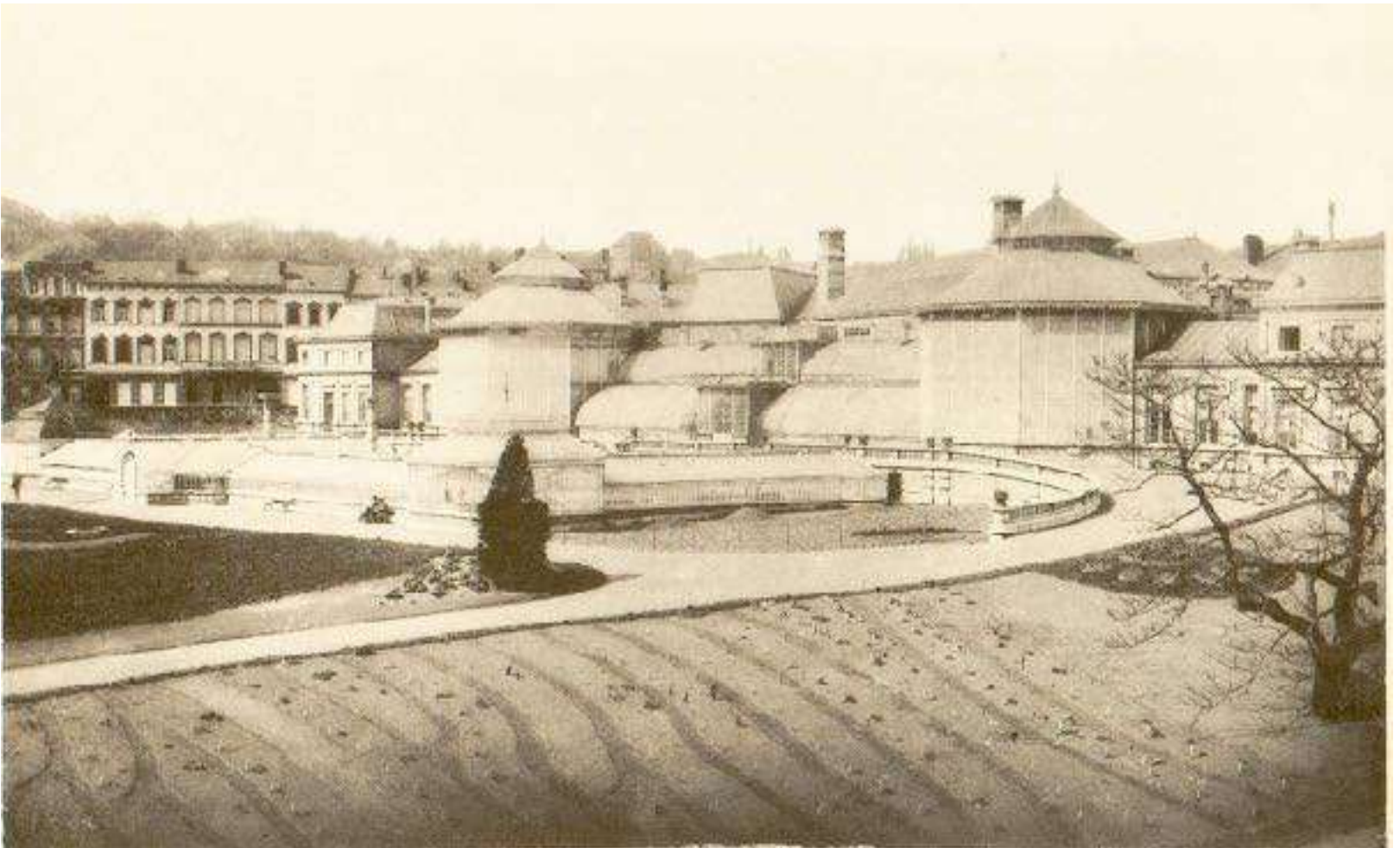
Dit gebouw, dat bekend staat als het "huis van de vrijmetselaars", valt op door de opeenstapeling van symbolische decoratieve elementen: deurklinken met slangen met drakenkoppen, de alomtegenwoordigheid van het getal drie (deurklinken in drieën, harten doorboord door drie lijnen, enz.) De dubbele eiken deur doet denken aan het oude Egypte, met zijn gevleugelde sfinxen. De architect heeft ook een van zijn favoriete motieven vermenigvuldigd: het hart. De glas-in-loodramen en het smeedijzer (roosters en ankers), waarin dit thema overheerst, dragen bij aan de decoratieve rijkdom van de gevel, net als het houtwerk en de in steen gebeeldhouwde gezichten van jonge vrouwen, met daarboven een haan en een uil, symbolen van dag en nacht. De motieven van het hart en de drie lijnen zijn ook terug te vinden in het interieur (open haarden, mozaïeken, plafonds, enz.).

Voor de indeling van het interieur organiseerde de architect, in afwijking van de gebruikelijke aangrenzende kamers, de begane grond rond een atrium met een glazen dak (dat niet meer bestaat), verlengd door de eetkamer en de grote trap. De hal biedt ook toegang tot de garderobe en het kantoor. De oorspronkelijke indeling is gewijzigd.

Serres du Jardin Botanique

L.H. Noppius, A. Gilkinet, Reubsaets, Thibaut, Gilles

adres: Rue Fusch 3

Serres du Jardin Botanique

adres: Rue Fusch 3

I. Inleiding

In de loop der eeuwen hebben de religieuze gemeenschappen die zich in Luik vestigden, de prins-bisschoppen en de stad zelf talrijke sier- en/of nutstuinen aangelegd (moestuinen, kruidentuinen, geneeskrachtige planten...). Hoewel we er niet veel informatie over hebben - er is nog veel onderzoek nodig - kunnen we zeggen dat het botanische tuinen waren?

Als we kijken naar de verschillende rollen die een botanische tuin vandaag de dag moet vervullen - als instrument voor wetenschappelijk onderzoek en botanische educatie, en als conservatorium voor bepaalde plantensoorten, om nog maar te zwijgen van de educatieve, culturele en zelfs toeristische aspecten - is het antwoord waarschijnlijk negatief. Dit doet echter niets af aan het belang van deze tuinen, al dan niet openbaar, of aan de reputatie van onze voorouders op het gebied van tuinbouw. In afwachting van de aanleg van een eigenlijke botanische tuin gaf het stadsbestuur in 1770 aan Jean-Nicolas Demeste, chirurg-majoor van de Citadel, een stuk grond op de hellingen van de Citadel, boven de Vivegnis-poort tot aan de ingang Six Cents degrés. De plantencollectie die Demeste daar aanlegde was zeer vermaard, zelfs in het buitenland. Helaas werd de tuin vernietigd tijdens de Franse Revolutie. De toenmalige autoriteiten dachten eraan om in Luik opnieuw een botanische tuin aan te leggen. Dat wilden ze des te meer omdat de wet van 3 Brumaire An III (28 oktober 1795), die "centrale scholen" oprichtte in elke departementale hoofdstad, bepaalde dat aan elk van deze scholen een botanische tuin moest worden verbonden. Er werden verschillende projecten uitgewerkt: in de serres van het prins-bisschopskasteel in Seraing, in die van het klooster Saint-Laurent, in de tuin van het klooster van Prémontrés dat werd uitgekozen om de zetel van de 'centrale school van Luik' te worden, enz.

Geen van deze projecten werd uitgevoerd, voornamelijk om financiële redenen. We komen terug op wat de "pezen van de oorlog" waren en nog steeds zijn: geld!

De kassen, een essentieel instrument voor de plantkundecursussen die op de site worden gegeven, werden tot 2014 beheerd door de Universiteit van Luik met de hulp van de Stad Luik. Een deel ervan werd in 1997 gerenoveerd dankzij een lening van 20 miljoen oude Belgische franken van het EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) en het Waals Gewest.

Het "Comité de Défense des Serres et du Jardin Botanique de Liège", een vzw die in 1992 werd opgericht, speelt ook een belangrijke rol in het beheer van deze serres door aanzienlijke hulp te bieden in de vorm van mankracht en klein materiaal en door verschillende evenementen te organiseren: een "plantenmarkt" elke eerste mei sinds 1995, rondleidingen op erfgoeddagen, rondleidingen op aanvraag, etikettering van planten, enz.

Door zijn verschillende activiteiten heeft het Comité de défense een belangrijke rol gespeeld en blijft het een belangrijke rol spelen in de bewustmaking van het publiek en de overheid van de noodzaak om de site in zijn geheel te behouden en te ontwikkelen, omwille van zijn architecturale, culturele en wetenschappelijke waarde (*).

Sinds 2014 staat het Maison Liégeoise de l'Environnement, gesubsidieerd door het Waals Gewest, in voor het beheer van de serres, terwijl de vzw "Les Amis des Serres et du Jardin Botanique" zich vrijwillig blijft inzetten voor de site.

Maison Janssens-Lycops

Paul Jaspar - Clément Pirnay, 1903

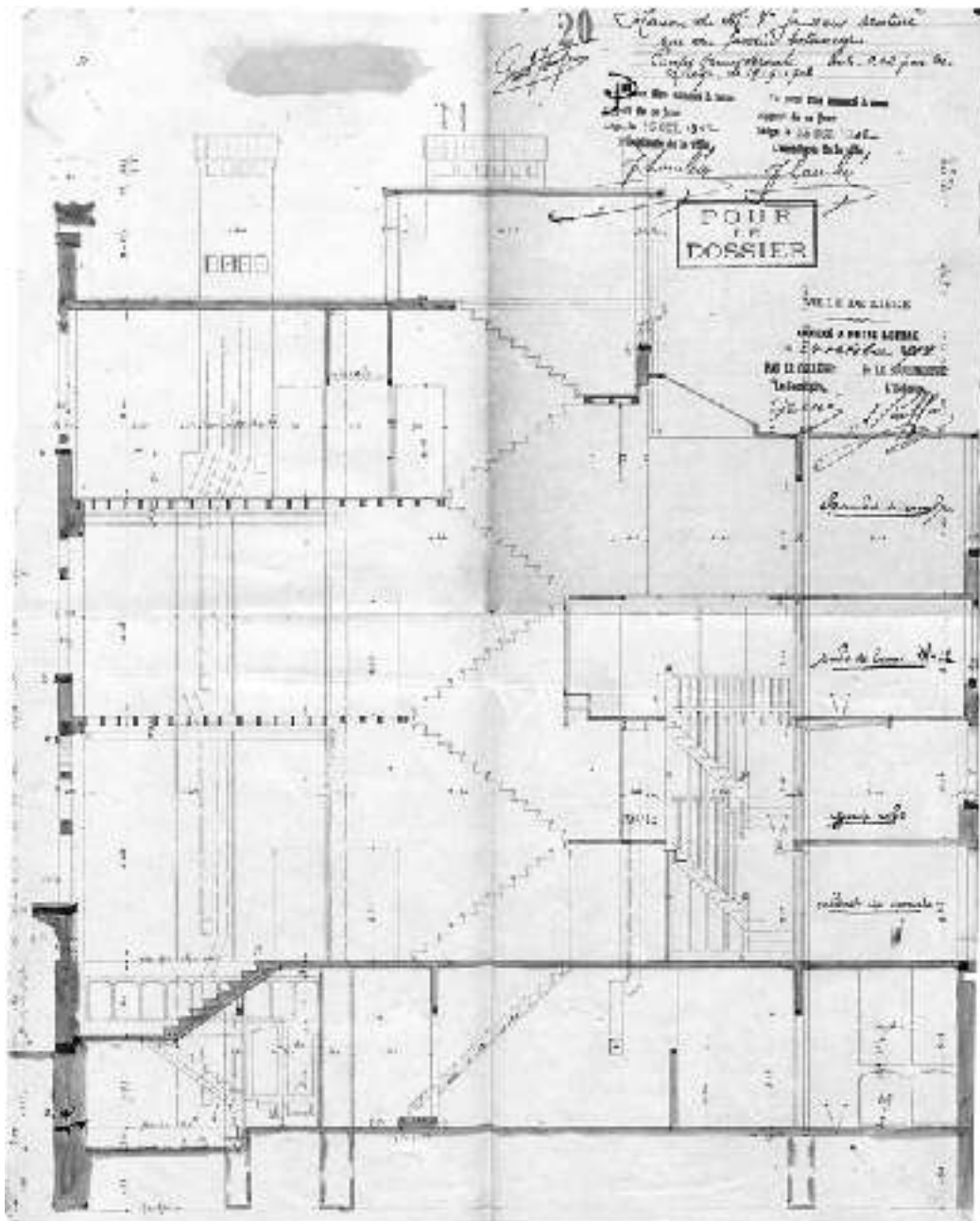
adres: Rue du Jardin Botanique 34

Paul Jaspar - Clément Pirnay, 1903

Paul Jaspar - Clément Pirnay, 1903

adres: Rue du Jardin Botanique 34

Maison Janssens-Lycops

Paul Jaspar - Clément Pirnay, 1903

adres: Rue du Jardin Botanique 34

Het Janssens huis is een essentieel Art Nouveau-werk en een mijlpaal in het oeuvre van de architect, net als het Van der Schrick-huis, dat erdoor geïnspireerd werd, en combineert een woning met een dokterspraktijk.

De 7 meter brede gevel is duidelijk modern, met lichtgekleurde geglazuurde bakstenen in plaats van gebeeldhouwde decoraties en veel gebruik van steen in de raamkozijnen. De deur wordt vergezeld door een luifel, gevormd uit een stenen plaat op beugels, en wordt bekroond door een bovenlicht. De bovendorpel heeft de vorm van een hoefijzerboog die gebruikelijk is in het werk van Jaspar en bevat een glas-in-loodraam dat nu verdwenen is. De gladde bekleding, versterkt door de afwezigheid van een kroonlijst, contrasteert met het houten volume van de blokhut en de balustrade erboven; drie kleine gapende monden in bas-reliëf versieren de bovenkant van het gebouw. Opvallend is de aandacht voor het ontwerp van de details en de uitvoering ervan - een constante kenmerk van het werk van de architect - bijvoorbeeld, aan de gevel, de verbinding tussen het (metalen) rooster van de vensterbank en zijn (stenen) steun op de grond. Het terrasdak en de funderingen, waarvoor de firma's Hennebique en Perraud et Dumas werden benaderd, getuigen van toegepast onderzoek naar het gebruik van beton voor woningbouw: Deze experimenten waren de voorbode van de bouw van de Salle La Renommée, rue Laport (1904, afgebroken), waar hij het systeem van Perraud en Dumas gebruikte om een van de grootste gebouwen in zijn soort in Europa te bouwen, gevolgd door andere privéwoningen waar hij het gebruik van beton herhaalde. Het gebouw is verdeeld in twee traveeën, met aan de linkerkant de woonvertrekken en aan de rechterkant de verkeersvertrekken (trappenhuizen en vestibule).

Op de begane grond worden de wachtkamer - waarvoor Jaspar verschillende banken had ontworpen - en de vestibule, gescheiden door een glazen wand, gevolgd door de dokterspraktijk en de eetkamer; op de bovenverdiepingen is de ruimte verdeeld tussen de zitkamer en verschillende slaapkamers. Rond de hoofdtrap, in de hal en op de eerste verdieping onthullen de muren geschilderde of gestencilde versieringen, waarschijnlijk van de decorateur É. Jaspar, zijn broer.

Maison Comblen

Paul Comblen - Georges Faniel, 1902 [renovatie Alain Dirix, 2007]

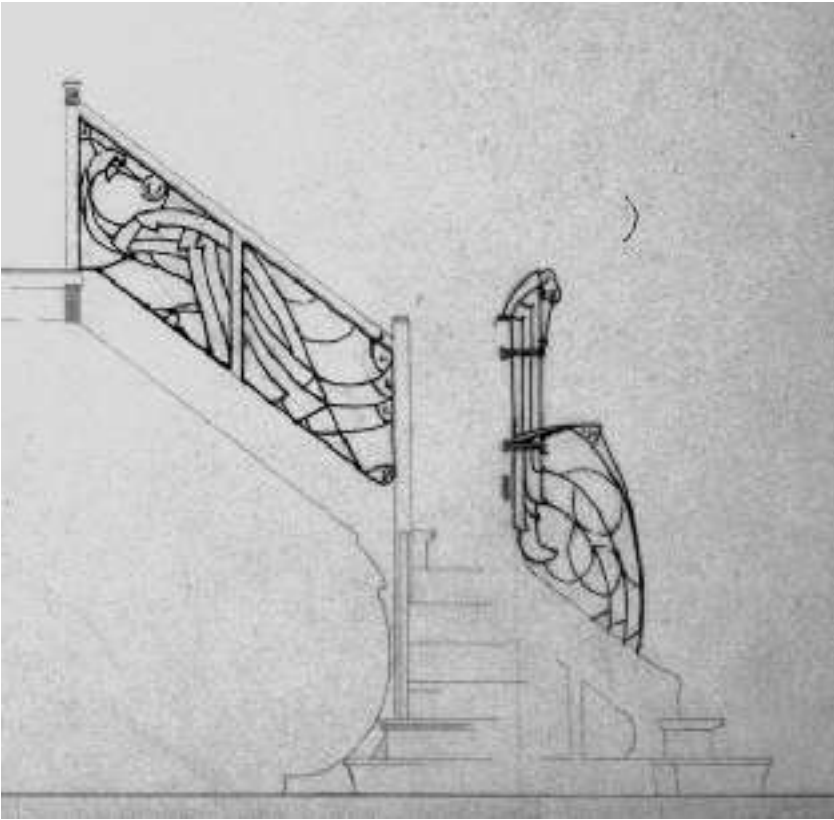
adres: Rue des Augustins 33

Maison Comblen

Paul Comblen - Georges Faniel, 1902 [renovatie Alain Dirix, 2007]

adres: Rue des Augustins 33

Maison Comblen

Paul Comblen - Georges Faniel, 1902 [renovatie Alaiin Dirix, 2007]

adres: Rue des Augustins 33

Nadat hij in 1894 afstudeerde aan de Académie de Liège, werd Comblen het jaar daarop stagiair in het atelier van Paul Hankar in Brussel.

Tijdens deze stage van zes maanden bij een van de voogden van de Belgische Art Nouveau, met wie hij goed bevriend raakte, omarmde hij de geëmancipeerde visie op architectuur: geen werken uit het verleden kopiëren, van zijn eeuw zijn, de evolutie van de kunst volgen.

Zijn invloed is zichtbaar toen hij tussen 1900 en 1901 werkte aan de plannen voor de verbouwing van zijn huis: hij leende van Joseph Maria Olbrich - de ontwerper van het Weense Secession-paviljoen (1898-1899), wiens werk hij bezocht op de openingstentoonstelling van de kunstenaarskolonie Mathildenhöhe in Darmstadt - de vlakke vlakken van wit cement voor de gevel.

Het Comblen-huis getuigt van deze vroege grensoverschrijdende artistieke uitwisselingen en is een van de eerste voorbeelden in België van de bijdragen van de Germaanse Art Nouveau-beweging, de Jugendstil, die voorafging aan Gustave Serrurier-Bovy's villa L'Aube en een aantal markante gebouwen van Victor Rogister.

De indeling van het interieur - dat de verschillende functies verdeelt vanuit een opnieuw ontworpen trappenhuis doorboord met een dakraam - verwijst aan de andere kant naar de stijl van Paul Hankar.

De architect gaf voorrang aan de compositie van een dromerig universum, met de hulp van twee kunstenaars: Oscar Berchmans voor het sgraffito (drie schikgodinnen), de tinnen wastafel in de keuken (zeemeerminnen) en de gipsen bas-reliëfs in de woonkamer (god Pan, nimf en de golf), en Jacques Jacobi, een Zwitserse schilder en vroegere medewerker van Serrurier-Bovy, voor het grote pointillistische doek in het trappenhuis (kreupelhout met god Pan en nimf) en voor alle opmerkelijke glas-in-loodramen.

In zijn zoektocht naar een totaalkunstwerk, nog zo'n duidelijk Germaanse ontlending (Gesamtkunstwerk), ontwierp de architect elk detail met behulp van uit Engeland geïmporteerd emailinlegwerk (deuren, gordijnclips). De fotostudio aan het einde van de tuin werd gebouwd in 1914.

Toen het gebouw in 2007 werd gerenoveerd, ontwierp Alain Dirix de trapleuningen, die niet origineel waren, maar waarvan het ontwerp (pauwenmotieven) gedeeltelijk bewaard was gebleven.

Lycée Léonie de Waha, Écoles secondaires

Jean Moutschen, 1938

adres: Bd d'Avroy 96

Lycée Léonie de Waha, Écoles secondaires

Jean Moutschen, 1938

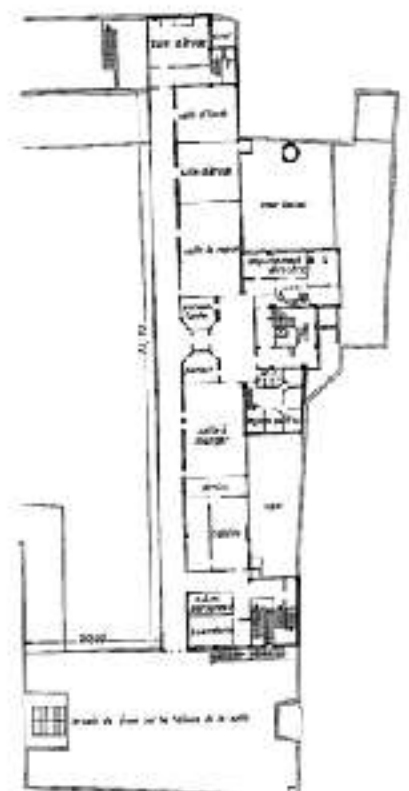
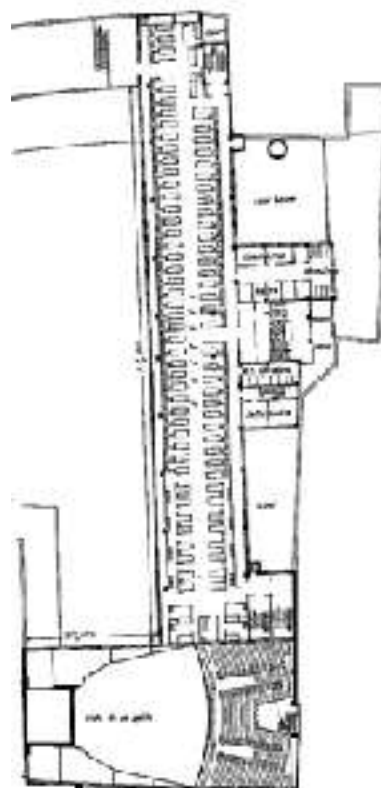
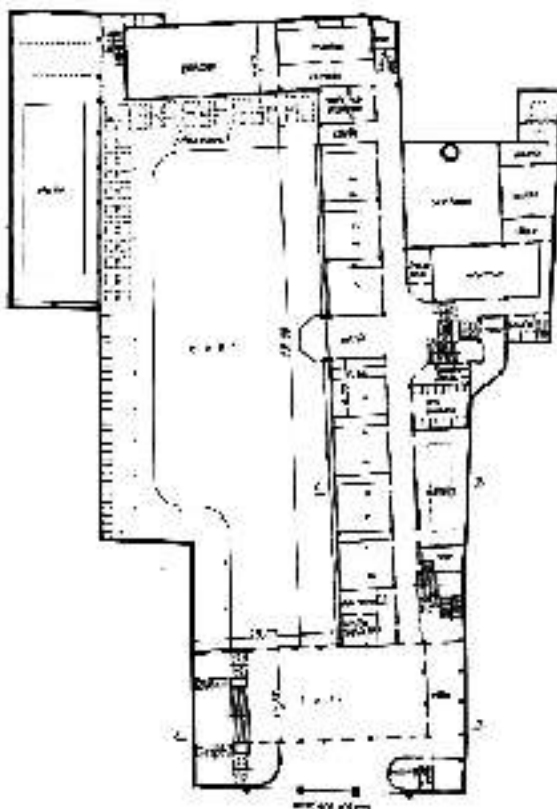
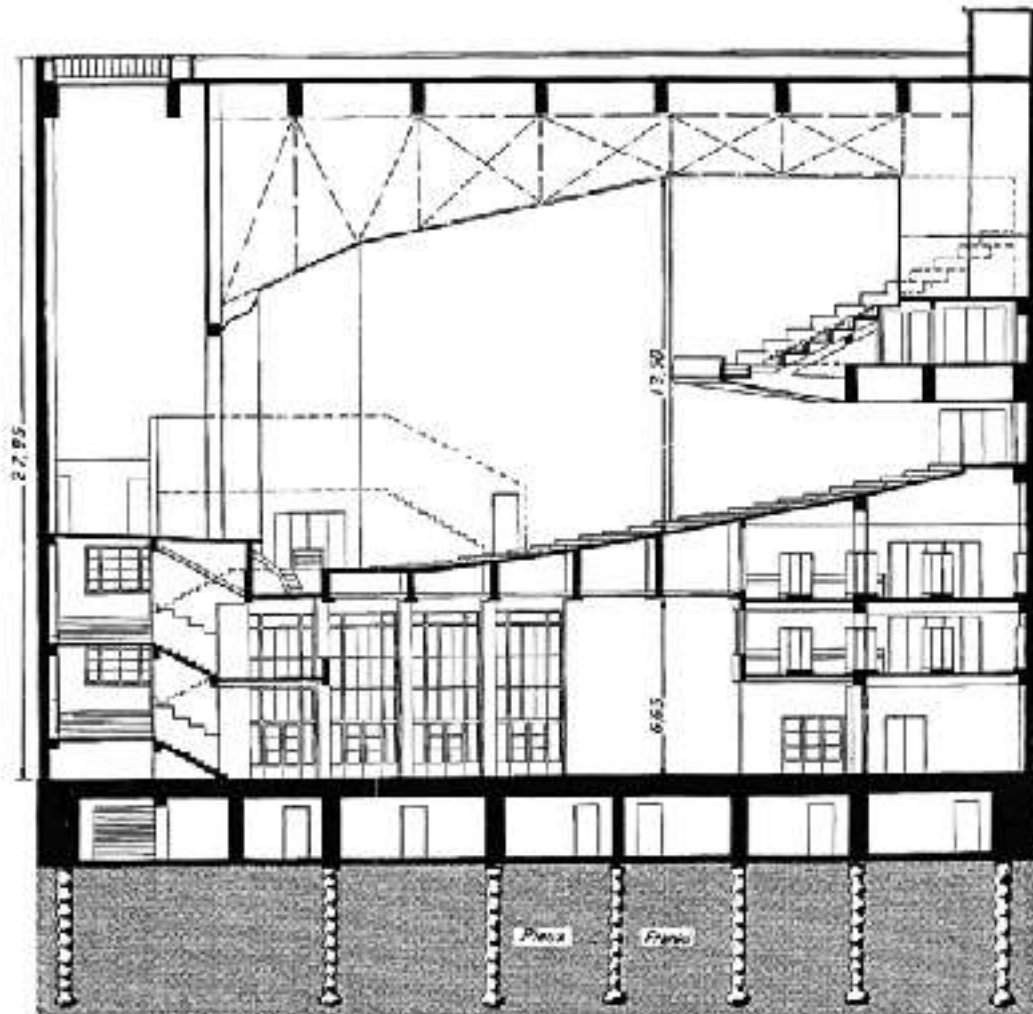
adres: Bd d'Avroy 96

Lycée Léonie de Waha, Écoles secondaires

Jean Moutschen, 1938

adres: Bd d'Avroy 96

Lycée Léonie de Waha, Écoles secondaires

Jean Moutschen, 1938

adres: Bd d'Avroy 96

Het was op initiatief van Georges Truffaut (Belgische Arbeiderspartij), schepen van Openbare Werken in 1935, dat het Institut supérieur libre des demoiselles, dat in 1925 een lyceum werd, verhuisde naar de site van de voormalige glasfabriek van Avroy. Dit enorme modernistische complex, een belangrijke mijlpaal in de Belgische schoolarchitectuur, werd ontworpen door de nieuw benoemde architect van de stad (1936), een vroeg lid van het tijdschrift L'Équerre, die rationele architectuur, hygiëne en ambitieuze artistieke integratie combineerde (5% van het budget werd hieraan besteed).

Gebouwd in gewapend beton en metselwerk op Franki-palen, met ultramoderne apparatuur (akoestiek, airconditioning en geforceerde lucht, liften), werd het gebouw in recordtijd voltooid en droeg het bij aan de modernisering van de gemeentelijke infrastructuur - scholen, crèches en speeltuinen, openbare baden - die plaatsvond aan de vooravond van de Internationale Watertentoonstelling (1939). Het gebouw kijkt uit op de boulevard en heeft een schermgevel (30 x 31 m) bekleed met kleine granieten platen, verlevendigd door drie hoge witte stenen reliëfs (L. Dupont, A. Salle en R. Massart). Op de begane grond leidt het portaal naar een grote entreehal, met daarboven op de eerste verdieping een feestzaal met achthonderdvijftig zitplaatsen, trapeziumvormig van plattegrond en versierd met fresco's (A. Mambour en R. Crommelynck). De kelder herbergde een schuilkelder (1.000 mensen). Achter deze massieve vleugel, die een buffer vormt tussen de boulevard en de school, ligt een grote rechthoekige binnenplaats (2.400 m²). Deze wordt aan één kant geflankeerd door een lange loodrechte vleugel met zes niveaus, waarvan de eerste drie zevenentwintig klaslokalen bevatten van 7,75 m bij 7,50 m, verlicht door grote ramen met fijn metalen schrijnwerk; op het vierde niveau een slaapzaal en negentig slaapkamers, omgeven door een cirkelvormige gang; op het vijfde niveau een refter, studiezalen, speelzalen en een galerij-promenade; ten slotte, op het dak, het solarium.

Aan het uiteinde van de binnenplaats bevinden zich in een derde vleugel de gymzalen. Om de hoek ligt een zwembad versierd met mozaïekpanelen met onderwatercomposities (A. Dupagne), tegenover een glas-in-loodraam dat watersporten oproept (M. Caron).

Talrijke werken van de beste Luikse kunstenaars uit het interbellum werden in het gebouw geïntegreerd: bas-reliëfs in de inkomhal (O. Berchmans), mozaïeken (É. Berchmans) en twee bustes op de binnenplaats (R. Motte), schilderijen in de scheikunde- en natuurkundelokalen (F. Steven) en in de muziekklas (E. Scaufaire), enz.

Centre sportif du Grand Séminaire

Groupe E.G.A.U., Jules Mozin, 1965

adres: Rue des Prémontrés 40

Centre sportif du Grand Séminaire

Groupe E.G.A.U., Jules Mozin, 1965

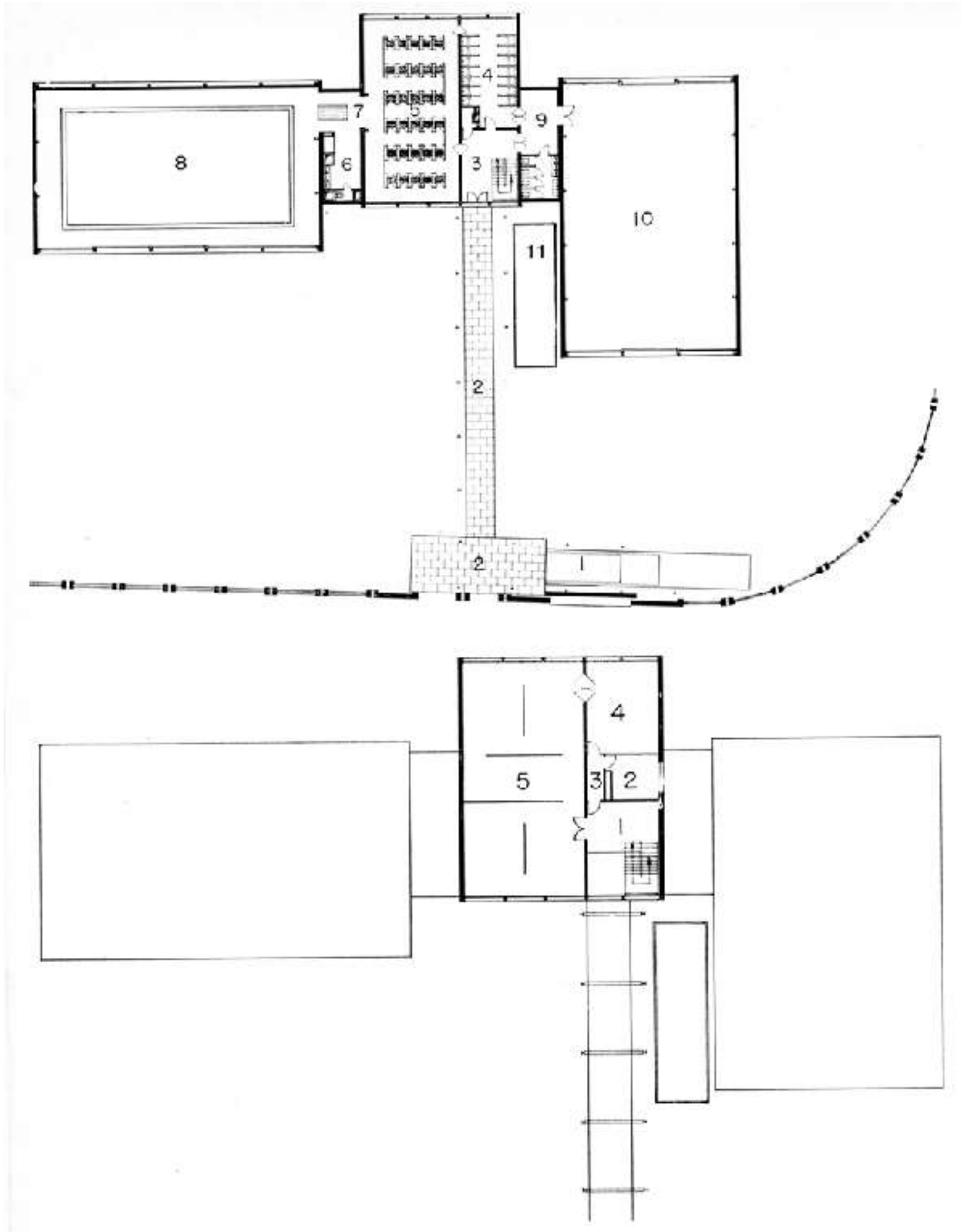
adres: Rue des Prémontrés 40

Centre sportif du Grand Séminaire

Groupe E.G.A.U., Jules Mozin, 1965

adres: Rue des Prémontrés 40

Centre sportif du Grand Séminaire

Groupe E.G.A.U., Jules Mozin, 1965

adres: Rue des Prémontrés 40

Dit gebouw, dat via een ondergrondse gang rechtstreeks verbonden is met het hoofdkwartier van het tegenoverliggende Grand Séminaire, is een klein sportcentrum met een lokale roeping.

Het architectonische ontwerp bestaat uit drie afzonderlijke volumes en houdt rekening met de weelderige vegetatie eromheen, de oriëntatie en de mogelijkheid van toegang vanuit een rustigere straat, afgeschermd van het verkeer van de snelweg langs de Maasoever. De twee hoofdvleugels, het zwembad en de gymzaal, zijn dubbelhoog en profiteren van het royale licht dat door de bomen wordt gefilterd. In het midden van het complex bevindt zich een volume van twee verdiepingen met kleedkamers, administratie, diensten, een speel- en vergaderruimte en een kleine bibliotheek. De algehele lay-out wordt versterkt door een overdekte doorgang, bestaande uit een portiek van metalen structuren die een licht dak ondersteunen, die het publiek van de straat naar het hart van het perceel begeleidt. De algehele metalen structuur is essentieel en elegant, ondanks de bescheiden middelen die voor dit project beschikbaar waren.

De verwijzing naar de architectuur van Mies van der Rohe is duidelijk in de helderheid van de verbindingen en de ritmes van de gebouwde elementen. De relatie met de buitenruimte benadrukt de plasticiteit van de volumes en de strengheid van het totale ontwerp. De tuin is een integraal onderdeel van de compositie en vormt een bufferruimte tussen de activiteitenruimtes en de straat.

Complexe Chiroux- Kennedy-Croisiers

Henri Bonhomme. Jean Poskin - 1976

adres: Pl. des Carmes 8

Complexe Chiroux- Kennedy-Croisiers

Henri Bonhomme. Jean Poskin - 1976

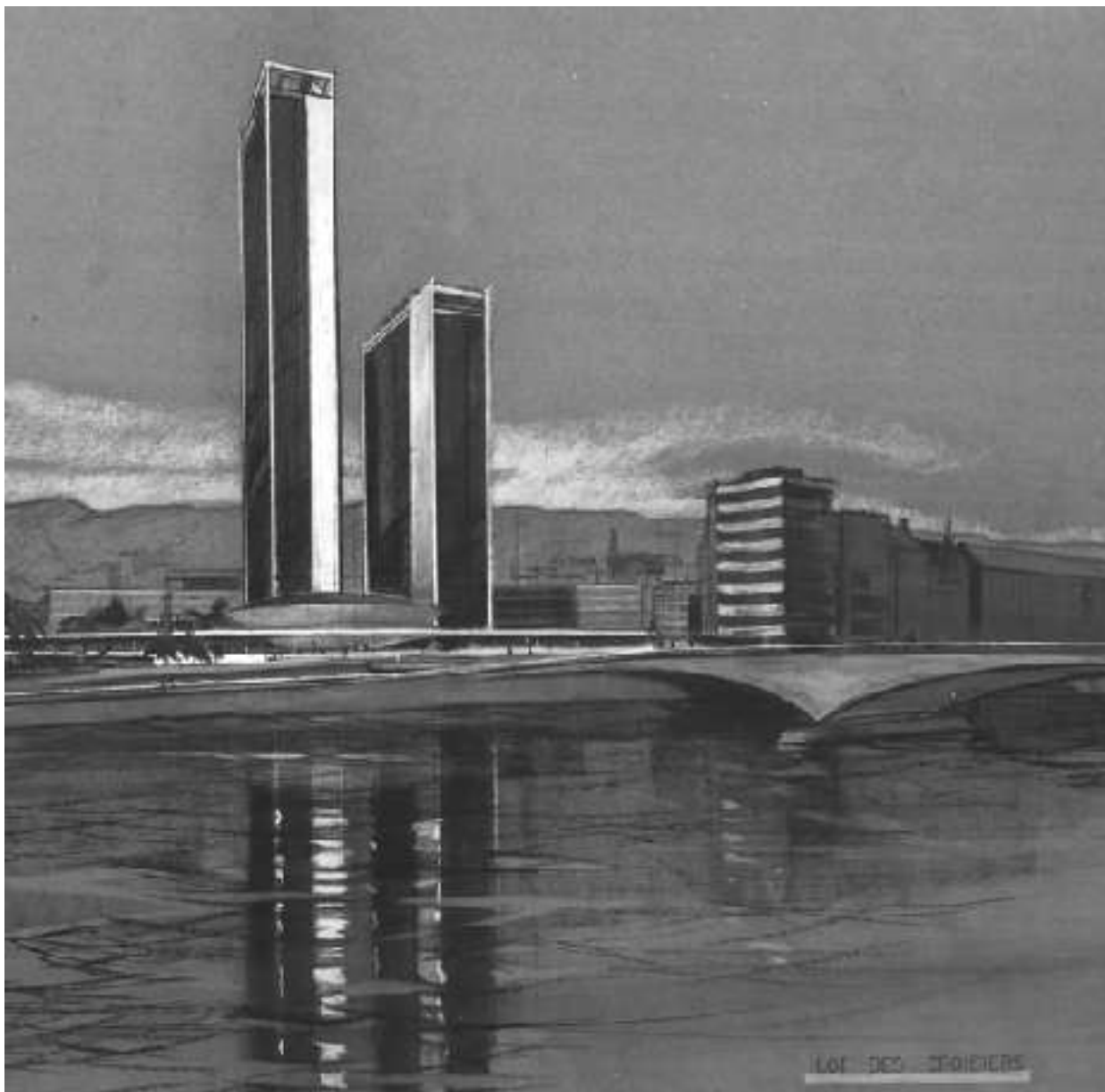
adres: Pl. des Carmes 8

Complexe Chiroux- Kennedy-Croisiers

Henri Bonhomme. Jean Poskin - 1976

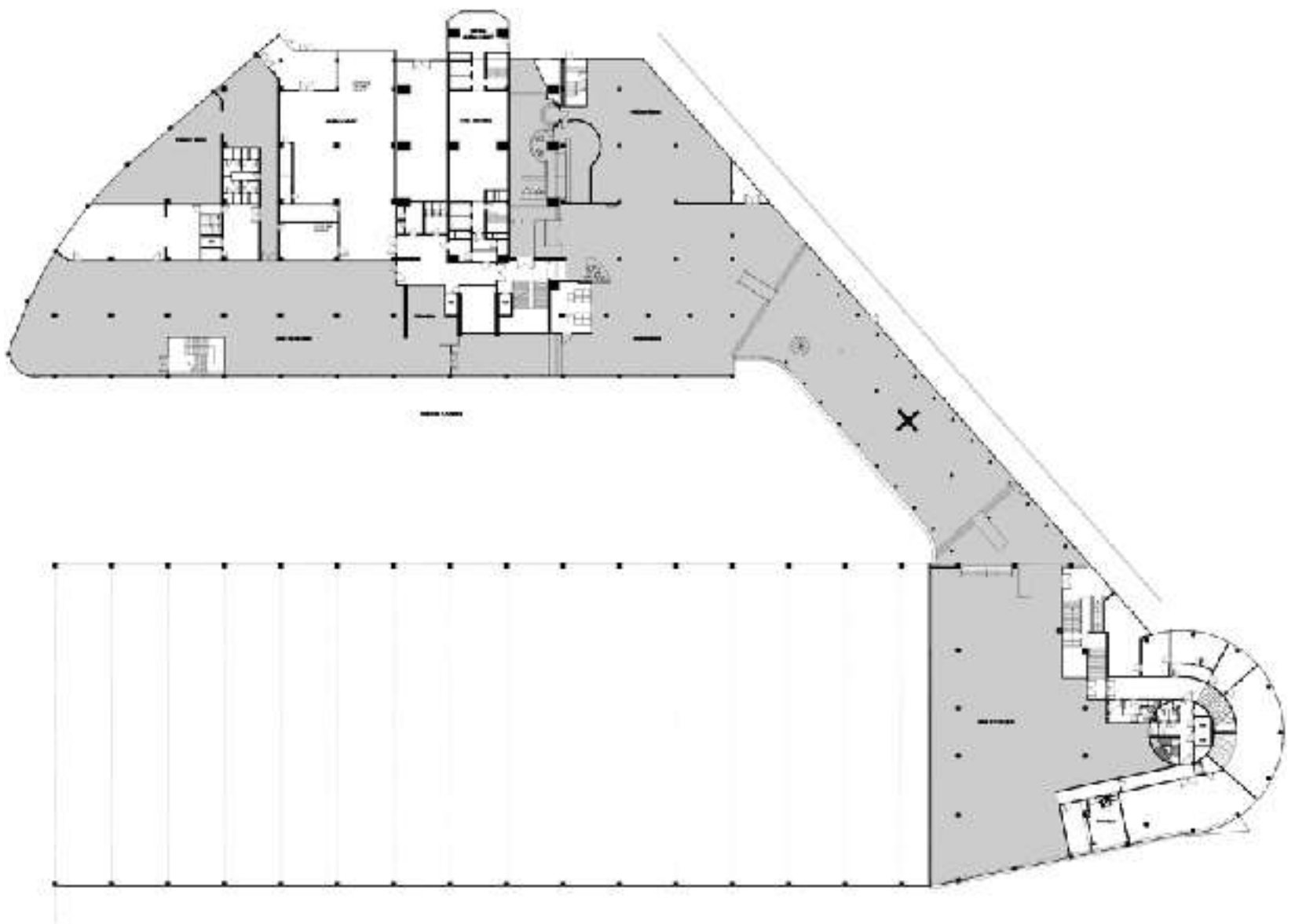
adres: Pl. des Carmes 8

Complexe Chiroux- Kennedy-Croisiers

Henri Bonhomme. Jean Poskin - 1976

adres: Pl. des Carmes 8

Complexe Chiroux- Kennedy-Croisiers

Henri Bonhomme. Jean Poskin - 1976

adres: Pl. des Carmes 8

De herinrichting van de wijk André Dumont-Bertholet, het vroegere Île du Hochet, is een perfecte synthese van de stedenbouwkundige visie van Jean Lejeune, historicus van het Prinsdom Luik en schepen van Openbare Werken: de mogelijkheid van een knooppunt met verafgelegen autosnelwegen (Brussel in het zuiden, Aken in het noorden), waardoor onhygiënisch geachte huizenblokken konden worden geëgaliseerd, gecombineerd met een gemengd programma van nieuwe gebouwen (Athénée, Maison de la Culture, kantoren, woningen), gerealiseerd door een krachtige combinatie van publiek en privaat kapitaal (gemeentefondsen, wegen, schoolgebouwen), een geschikt wetgevend instrument (gemeentewet 1963) en belichaamd in een archetypische representatie van de metropool. De stad van gisteren, met zijn belangrijke burgerlijke erfgoed dat werd opgegraven (Hospice du Vertbois, 18e eeuw), en de stad van de vernieuwing, met zijn iconische complex Chiroux-Kennedy-Croisiers.

De richtlijnen voor de ontwikkeling werden opgesteld door de Franse architect en stedenbouwkundige Jean Royer, professor aan het Institut d'Urbanisme en de École Spéciale d'Architecture in Parijs, die werd aangesteld als stedenbouwkundig adviseur: een voortzetting van het mandaat van de man die door de vereniging 'Le Grand Liège' werd belast met de studie van de locatie van het hoofdkwartier van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS, 1952).

De eerste schetsen illustreren de fantasie die het Nationale Congres in Brasilia (Oscar Niemeyer, 1960) opriep bij het ontwerpteam: twee bijna aaneengesloten torens die een koepel domineren. Het stedenbouwkundig ontwerp is geïnspireerd op dat van Bordeaux-Mériadeck (1963), waarvoor Jean Royer hoofdarchitect was, en scheidt het wegverkeer van de luchtplaat voor voetgangers; de voetgangersbrug en het bruggengebouw zijn hier de overblijfselen.

Het Maison de la Culture is gehuisvest in de met kalksteen beklede cilinder, gebouwd als een middeleeuwse verdedigingstoren, met een auditorium en tentoonstellingsfoyer in de kelder, een café op de begane grond en de centrale bibliotheek op de bovenste verdiepingen, destijds de grootste in Wallonië (buiten gebruik sinds 2023).

De gelijknamige toren van 85 meter hoog en negenentwintig verdiepingen, gebouwd in architectonisch beton met uitzicht op de Maas en de Kennedybrug en geflankeerd door twee kantoorgebouwen, is de meest geslaagde uitdrukking van het Brutalisme in het centrum van Luik.

Maison Rue Bonne Fortune

Charles Vandenhove, 2000

adres: Rue Bonne Fortune 13

Maison Rue Bonne Fortune

Charles Vandenhove, 2000

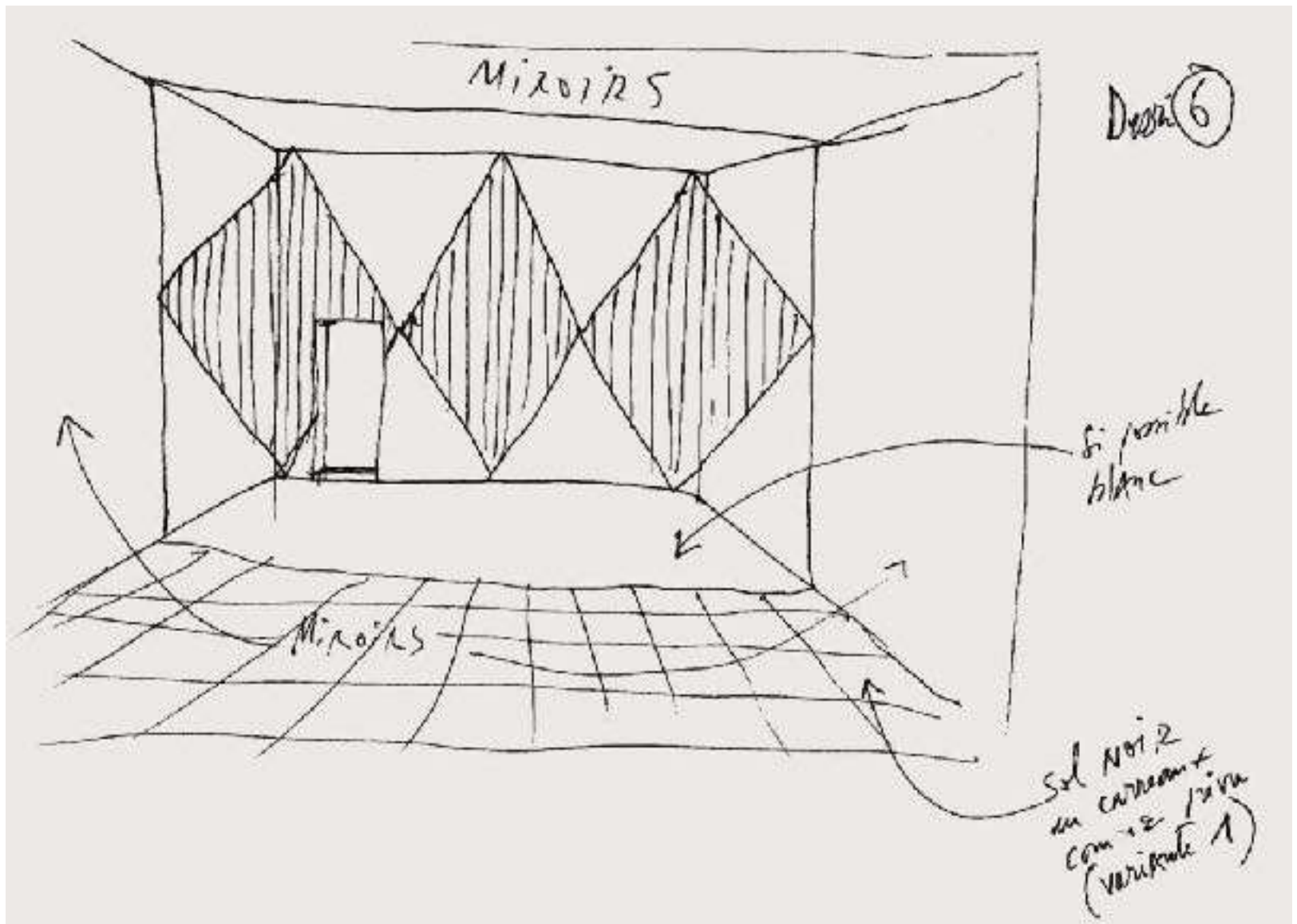
adres: Rue Bonne Fortune 13

Maison Rue Bonne Fortune

Charles Vandenhove, 2000

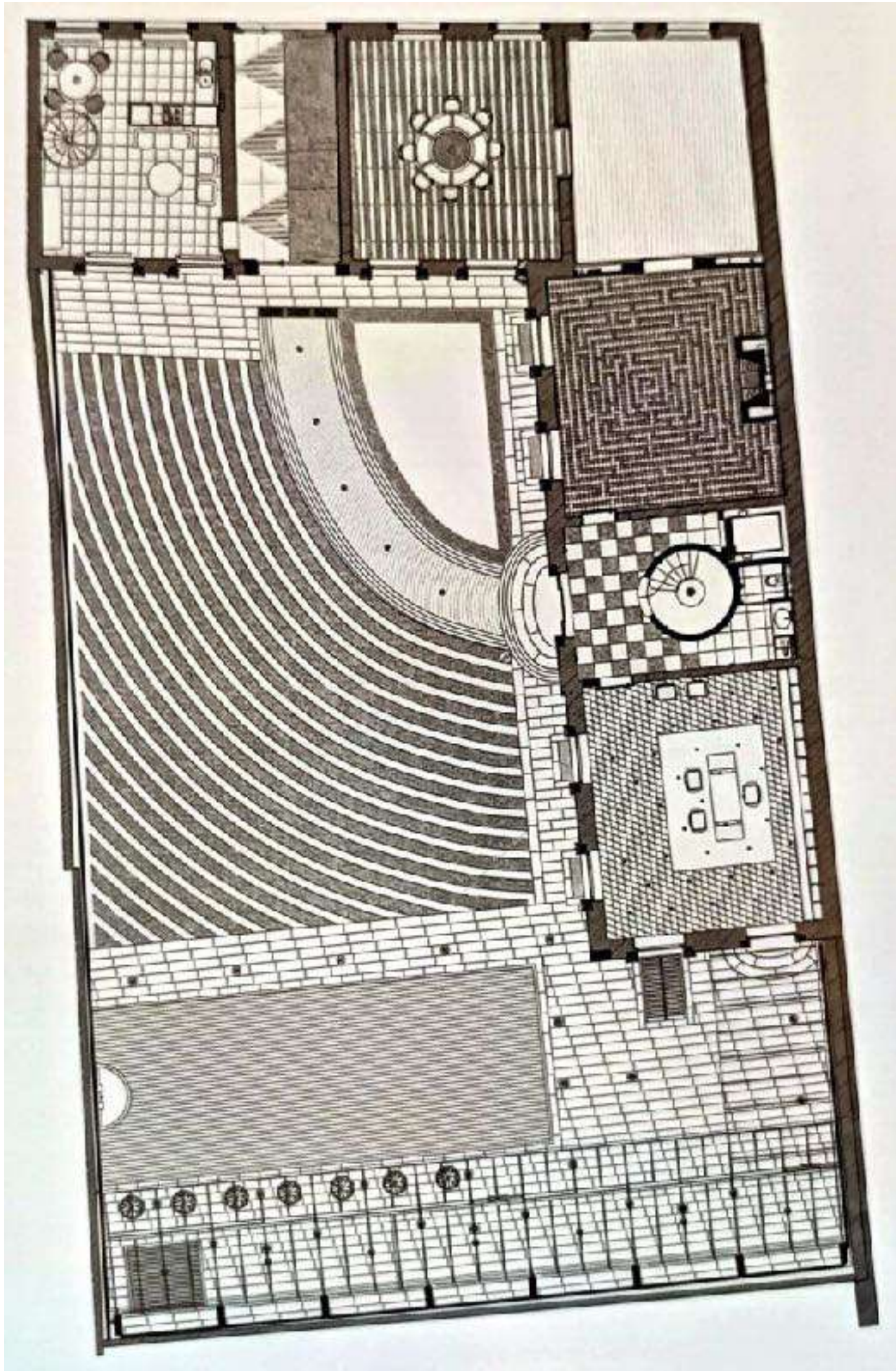
adres: Rue Bonne Fortune 13

Maison Rue Bonne Fortune

Charles Vandenhove, 2000

adres: Rue Bonne Fortune 13

Maison Rue Bonne Fortune

Charles Vandenhove, 2000

adres: Rue Bonne Fortune 13

Terwijl hij de laatste hand legt aan het Maison Esther, richt Vandenhove zijn energie op een prestigieus project, de verbouwing van het 18e-eeuwse Hôtel de Woot de Tinlot in de Bonne-Fortune straat. Het gebouw, gelegen in de schaduw van de kathedraal, werd voor verschillende doeleinden gebruikt en onderging eind jaren 1980 een ingrijpende transformatie door architectenbureau Audex. Toen Vandenhove werd gevraagd om het project over te nemen, besloot hij dan ook om vanaf nul te beginnen. Na het verwijderen van de meest recente ingrepen, begon de architect met het rehabiliteren van wat een beroepsschool was geweest tot een elegante privéwoning. In de vleugel aan de Bonne Fortune-straat behield Vandenhove het voorportaal, dat fungeert als scheiding tussen de conciërgewoning en de ruimten voor de klant. Op de benedenverdieping werden de scheidingswanden geleidelijk afgebroken om de receptieruimtes vrij te maken, die elkaar in L-vorm opvolgen. Aan de andere kant van de tuin, met terras en vijver, doet een glazen orangerie op een roestvrijstalen structuur met houten frame op kleinere schaal denken aan de galerij van het Paleis van Justitie in 's-Hertogenbosch. De bovenste verdiepingen, die worden bediend door een wenteltrap, hebben een vergelijkbare indeling, maar zijn gewijd aan privéruimtes en een grote fitnessruimte die is gereserveerd voor de eigenaar, die een fervent sporter is.

Het project Bonne Fortune onderscheidt zich in meerdere opzichten in het werk van Vandenhove. De rijkdom aan materialen en de kwaliteit van het gebruik ervan overtreffen alles wat de architect eerder voor elkaar heeft gekregen in een privéwoning. Vinalmont steen, Carrara marmer en massief eiken worden in harmonie gebruikt, met een vleugje demonstratie. De samenwerking tussen kunstenaars heeft hier ook een hoger niveau bereikt, met bijna een dozijn beeldende kunstenaars die zowel in de binnenruimtes als op de binnenplaats werken. Onder hen bevinden zich Daniel Buren, Jean-Pierre Pincemin, enz.

Gastkunstenaars: Charlotte Beaudry, Daniel Buren, Patrick Corillon, Sol LeWitt, Jean-Pierre Pincemin, Sophie Ristelhueber.

Immeubles a appartements privés

Arthur Nyssen, 1934

adres: Bd d'Avroy 7

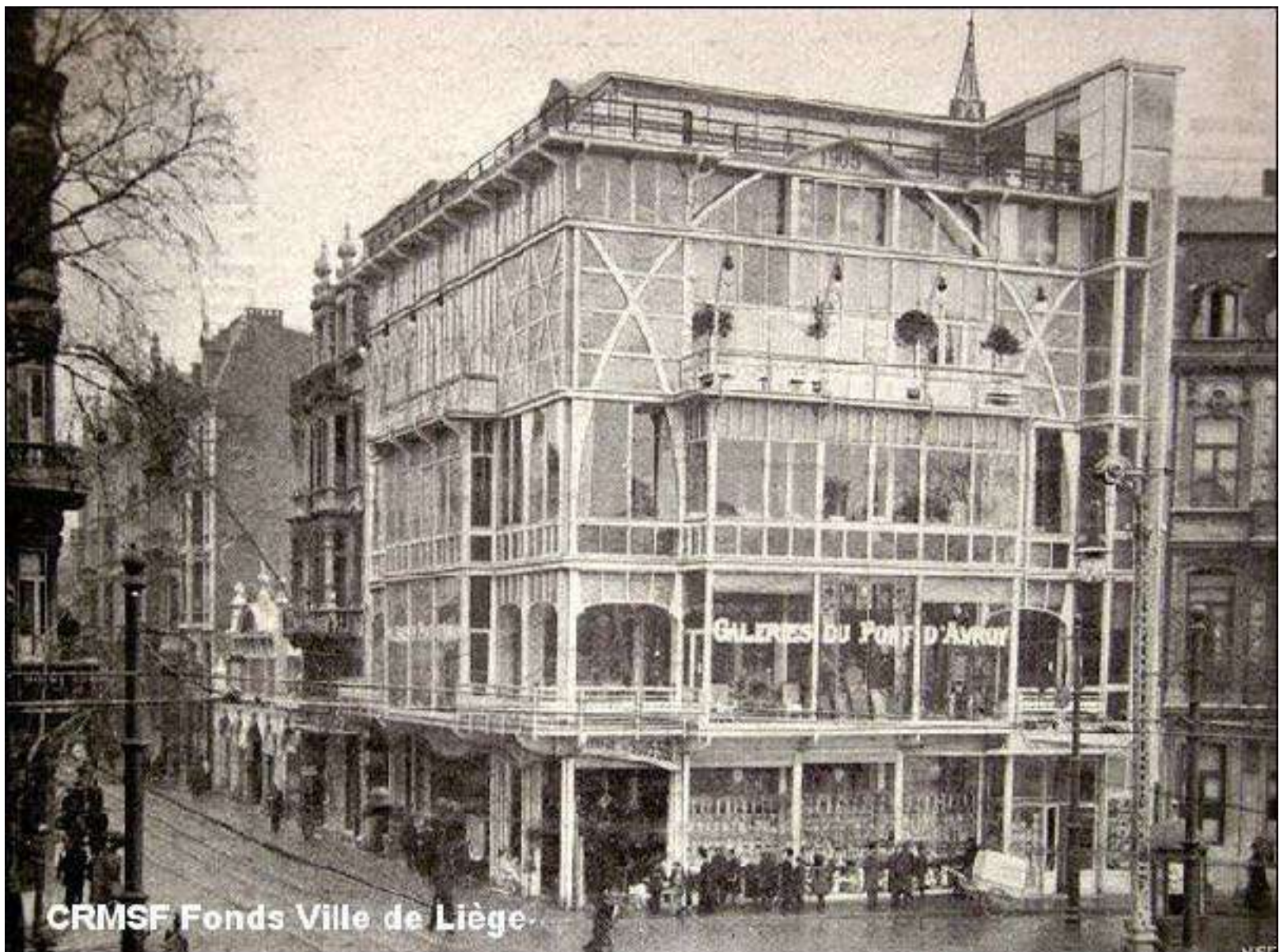
Galand Emballages Sa, Galeries Liégeoises

Paul Jaspar, 1904

adres: Bd d'Avroy 3

[l'angle de la rue pont d'avroy et du boulevard d'avroy - GESLOOPT]

[gesloopt]

Forum de Liège

Jean Lejaer 1922 - Harry Natowitz, Pierre Sauveur 1989 -
Triangle Architectes, Bernard Ada, Thierry Moxhet, 2001

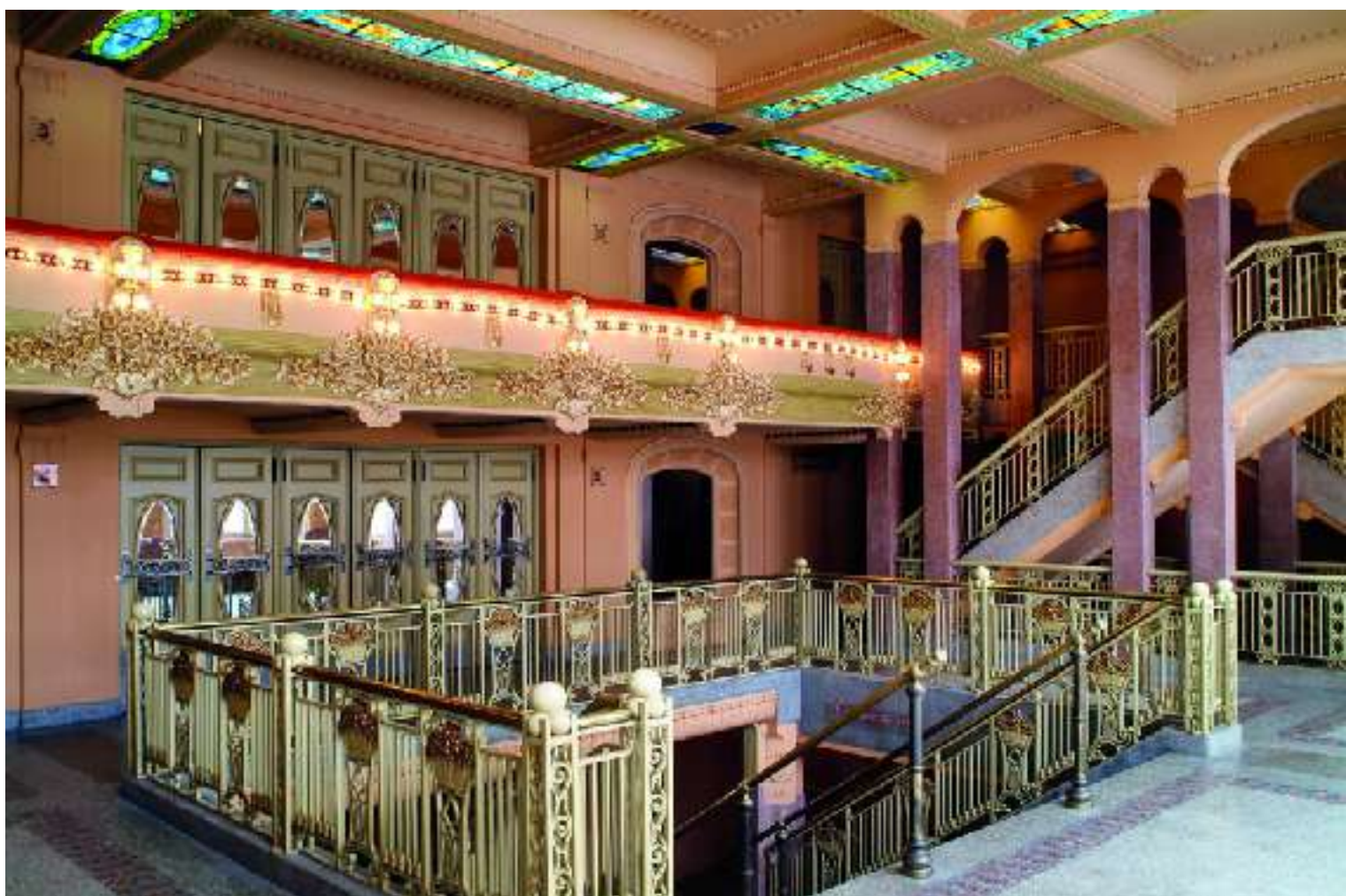
adres: Rue du Mouton Blanc 18

Forum de Liège

Jean Lejaer 1922 - Harry Natowitz, Pierre Sauveur 1989 -
Triangle Architectes, Bernard Ada, Thierry Moxhet, 2001

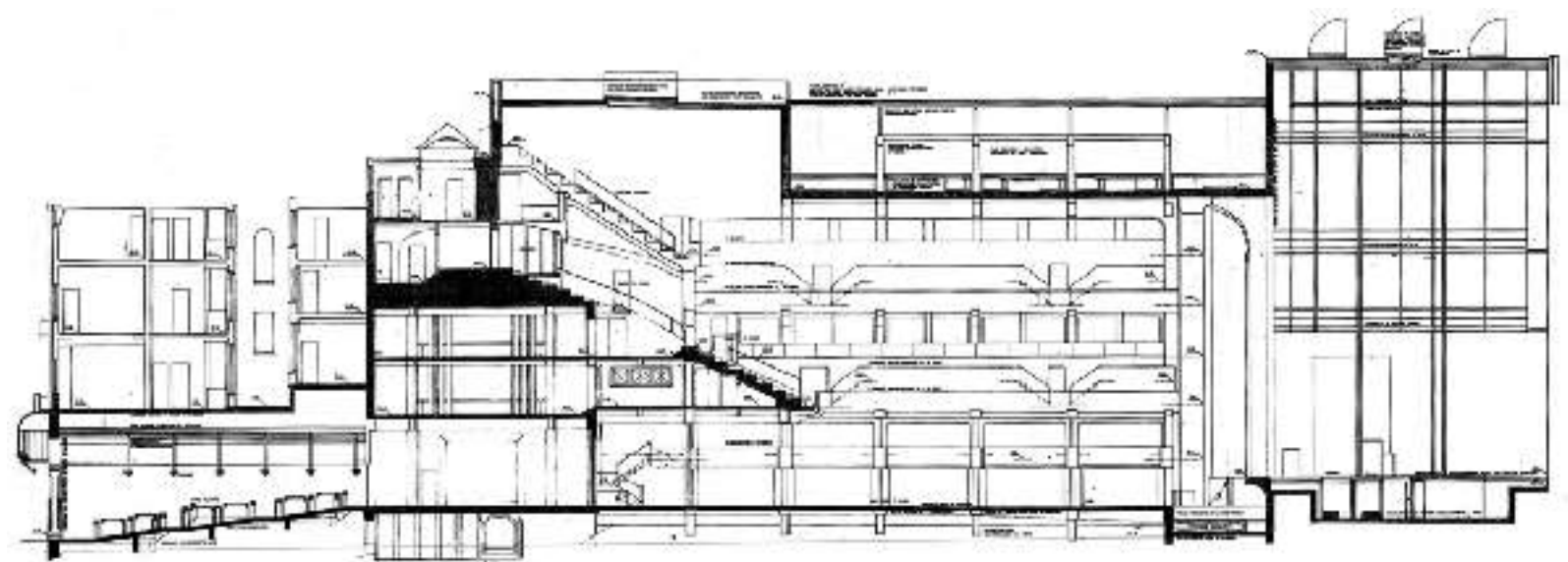
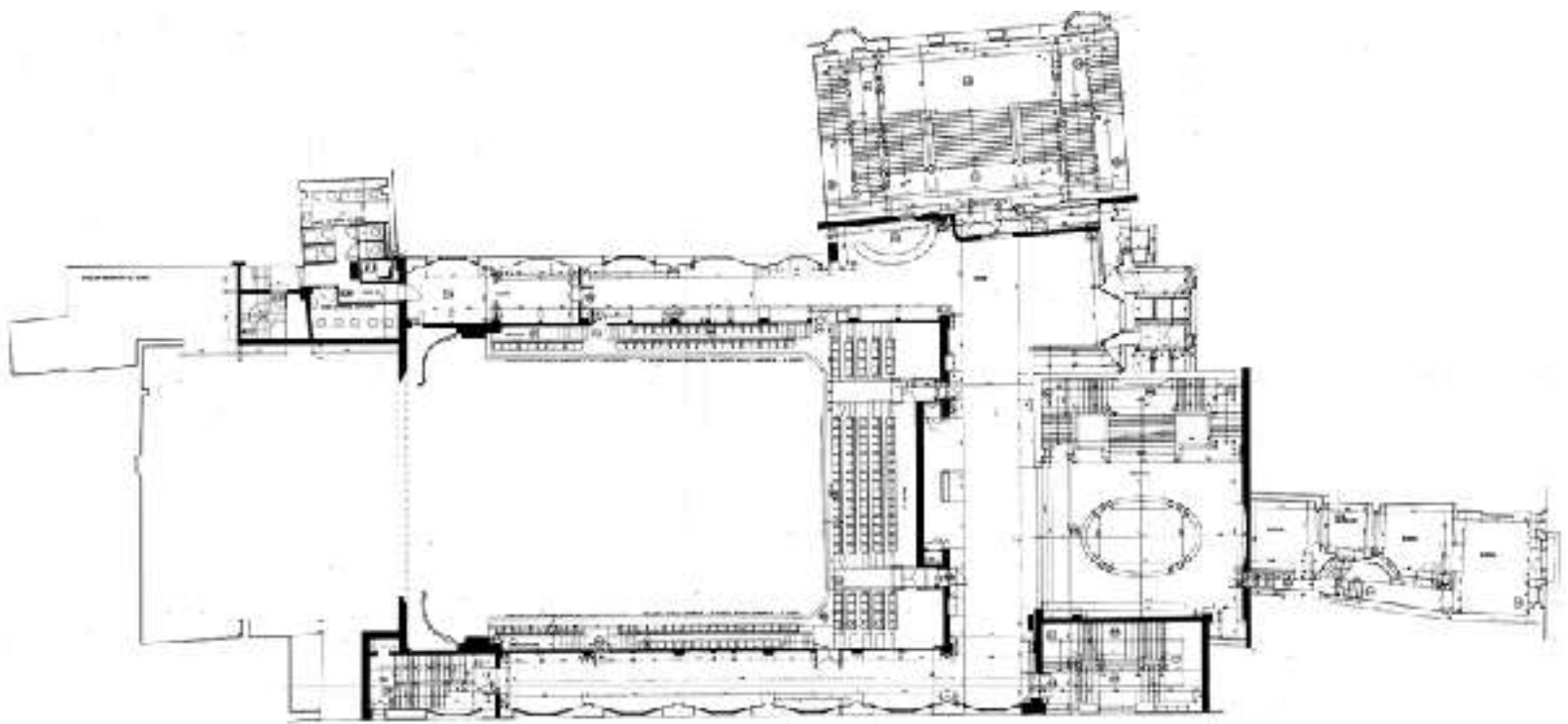
adres: Rue du Mouton Blanc 18

Forum de Liège

Jean Lejaer 1922 - Harry Natowitz, Pierre Sauveur 1989 -
Triangle Architectes, Bernard Ada, Thierry Moxhet, 2001

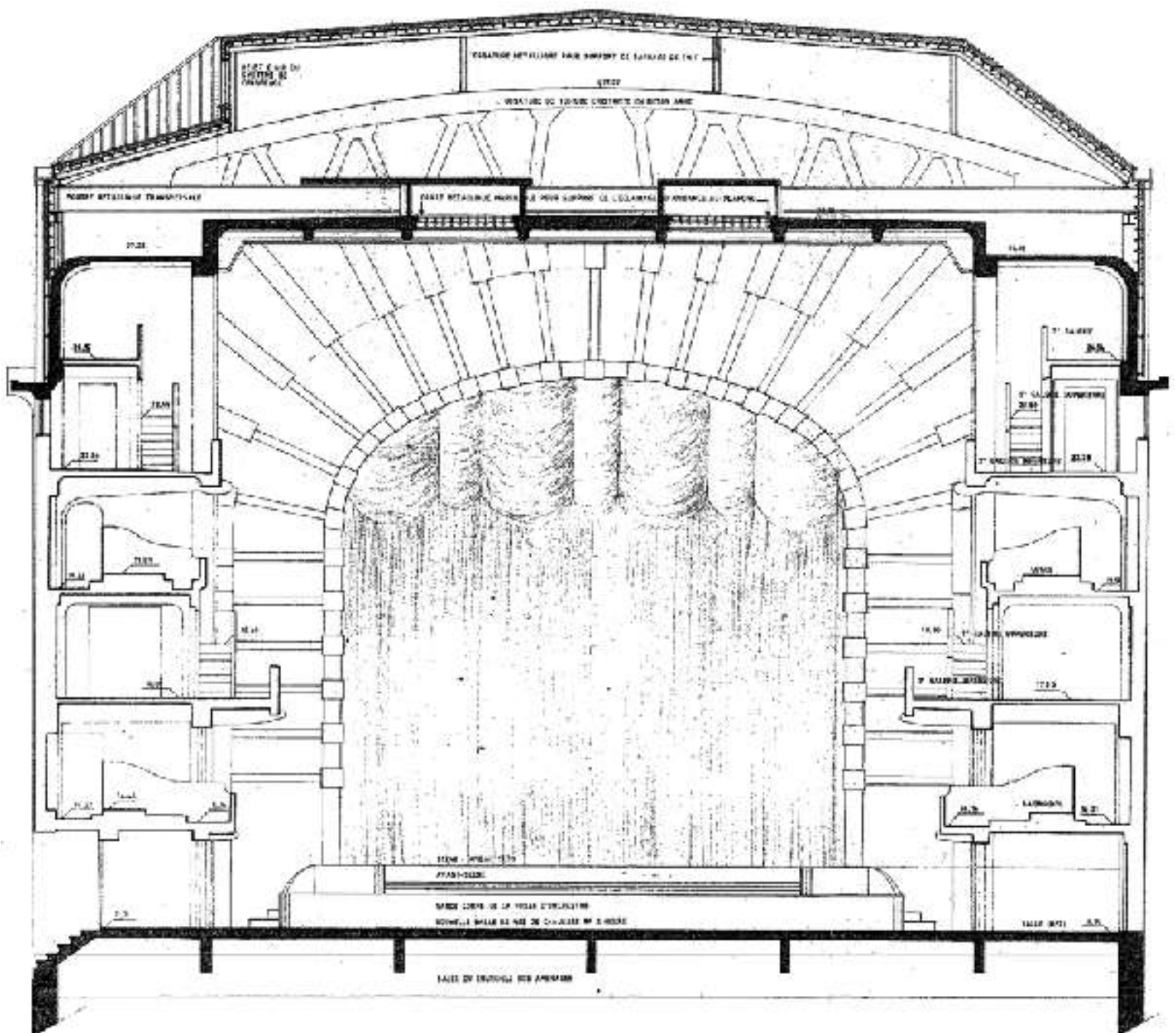
adres: Rue du Mouton Blanc 18

Forum de Liège

Jean Lejaer 1922 - Harry Natowitz, Pierre Sauveur 1989 -
Triangle Architectes, Bernard Ada, Thierry Moxhet, 2001

adres: Rue du Mouton Blanc 18

Forum de Liège

Jean Lejaer 1922 - Harry Natowitz, Pierre Sauveur 1989 -
Triangle Architectes, Bernard Ada, Thierry Moxhet, 2001

adres: Rue du Mouton Blanc 18

Met een auditorium van drieduizend zitplaatsen dat in 1955 door Metro-Goldwyn-Mayer werd gemoderniseerd voor filmgebruik, en een brasserie in de kelder met negenhonderd zitplaatsen, de FERIA, die in 1947 werd omgebouwd tot de Churchill-bioscoop - en in 1993 werd gerestaureerd door de arthousebioscoopvereniging Les Grignoux - heeft het Forum de Liège een uitzonderlijk decoratief programma ontwikkeld.

De diversiteit van de beschilderde polychrome stijlen (zaal, peristyle en ingang), gerestaureerd door Daniel Menchior, zijn vergelijkbaar met die van de grote Amerikaanse theaters in Los Angeles (Wiltern Theater, Pantages Theater) en de legendarische Eldorado bioscoop in Brussel (Marcel Chabot, 1931-1932).

De uit Verviers afkomstige ornamentist J. Gérard creëerde een rijkdom aan typisch Art Deco geometrische modellering, gecombineerd met klassieke motieven: palmetten, parels, ovens, acanthusbladeren, rozenkransen (wandlampen), friezen van bloemen en guirlandes van eiken- en laurierbladeren (balustrades), maskers (harlekijns jasje), mythologische bas-reliëfs (tussenverdiepingen), enz.

Vijftienduizend gloeilampen verlichten de friezen, lijstwerk, plafondverlichting, enz. Het belangrijkste decoratieve element van de ingangen, de driehonderdzesentachtig gebrandschilderde panelen (plafondramen), vallen meteen op, zowel door de kwaliteit van hun compositie als door de glinsterende diversiteit van het gebruikte glas, gerestaureerd door Jean-Marc en Claudine Pirotte.

Terwijl de hoofdingang, gereconstrueerd in 1989, werd geïnstalleerd in een bestaand gebouw in de rue Pont d'Avroy (1891), werd de grote gevel ontworpen door de architect. Geflankeerd op de begane grond door donkerrode granito pilasters, is het bovenste deel, dat volledig is gecementeerd, gebeeldhouwd met florale motieven en, onder de kroonlijst, een fries met tien allegorische figuren in bas-reliëf die de shows symboliseren (dans, worstelen, muziek, enz.).

Op de eerste verdieping werd in 1992 een groot korfboogvenster versierd met een glas-in-loodraam van F. Flausch dat in het oorspronkelijke ijzerwerk werd gezet. Structureel rust het betonnen dak van de hal op de gootwanden zonder tussensteunen. Het plafond bestaat uit een orthogonaal netwerk van kokerbalken en platen, opgehangen aan gewapend betonnen dwarsbalken van variabele hoogte, op de manier van bogen.

Terwijl de hoofdingang, herbouwd in 1989, is ondergebracht in een bestaand gebouw, heeft de ingang van het gebouw de vorm van een "bowstringboog".

La Cité Miroir

Georges Dedoyard, 1938 -

Triangle Architects, Fabian Gérardy, Pascal Jacques, Thierry Moxhet , 2014

adres: Pl. Xavier-Neujean 22

Cultureel centrum in een historisch badhuis met een theater, een restaurant, expositieruimte sinds 2014

La Cité Miroir

Georges Dedoyard, 1938 -

Triangle Architects, Fabian Gérardy, Pascal Jacques, Thierry Moxhet , 2014

adres: Pl. Xavier-Neuveau 22

Cultureel centrum in een historisch badhuis met een theater, een restaurant, expositieruimte sinds 2014

La Cité Miroir

Georges Dedoyard, 1938 -

Triangle Architects, Fabian Gérardy, Pascal Jacques, Thierry Moxhet , 2014

adres: Pl. Xavier-Neuveau 22

Cultureel centrum in een historisch badhuis met een theater, een restaurant, expositieruimte sinds 2014

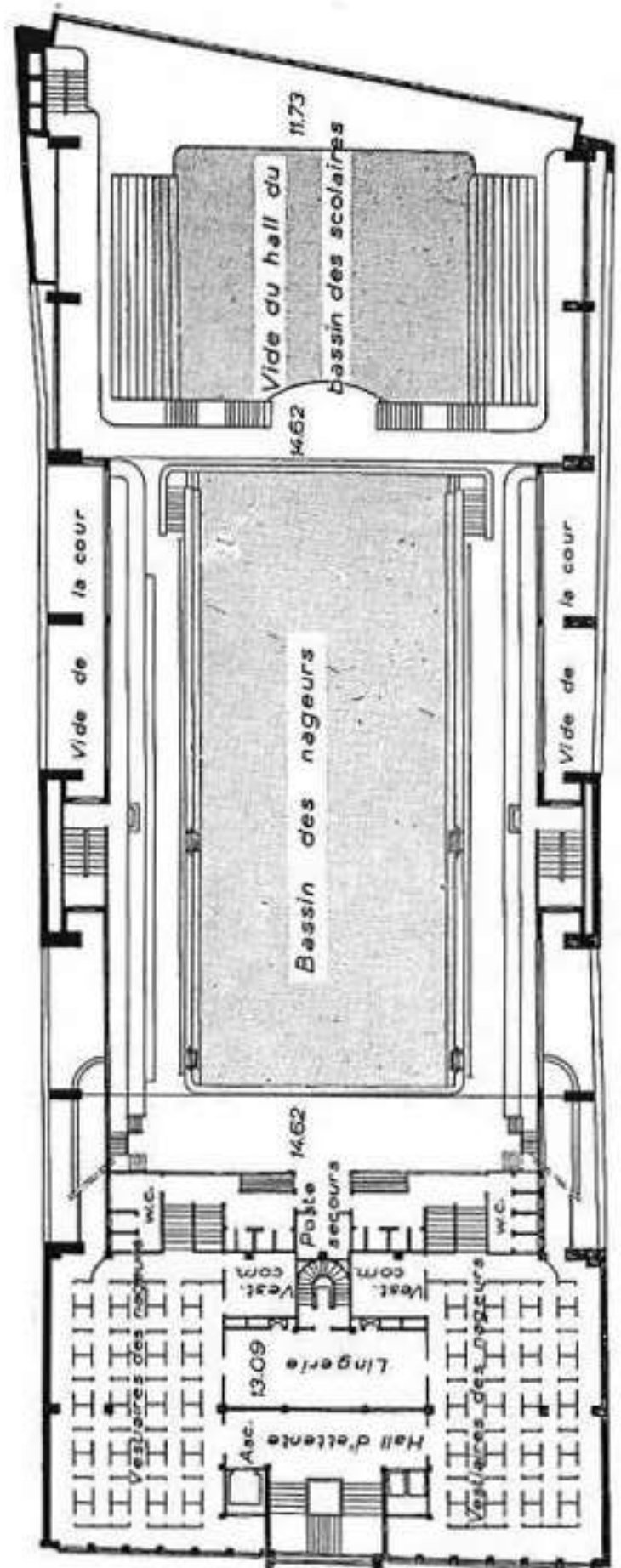
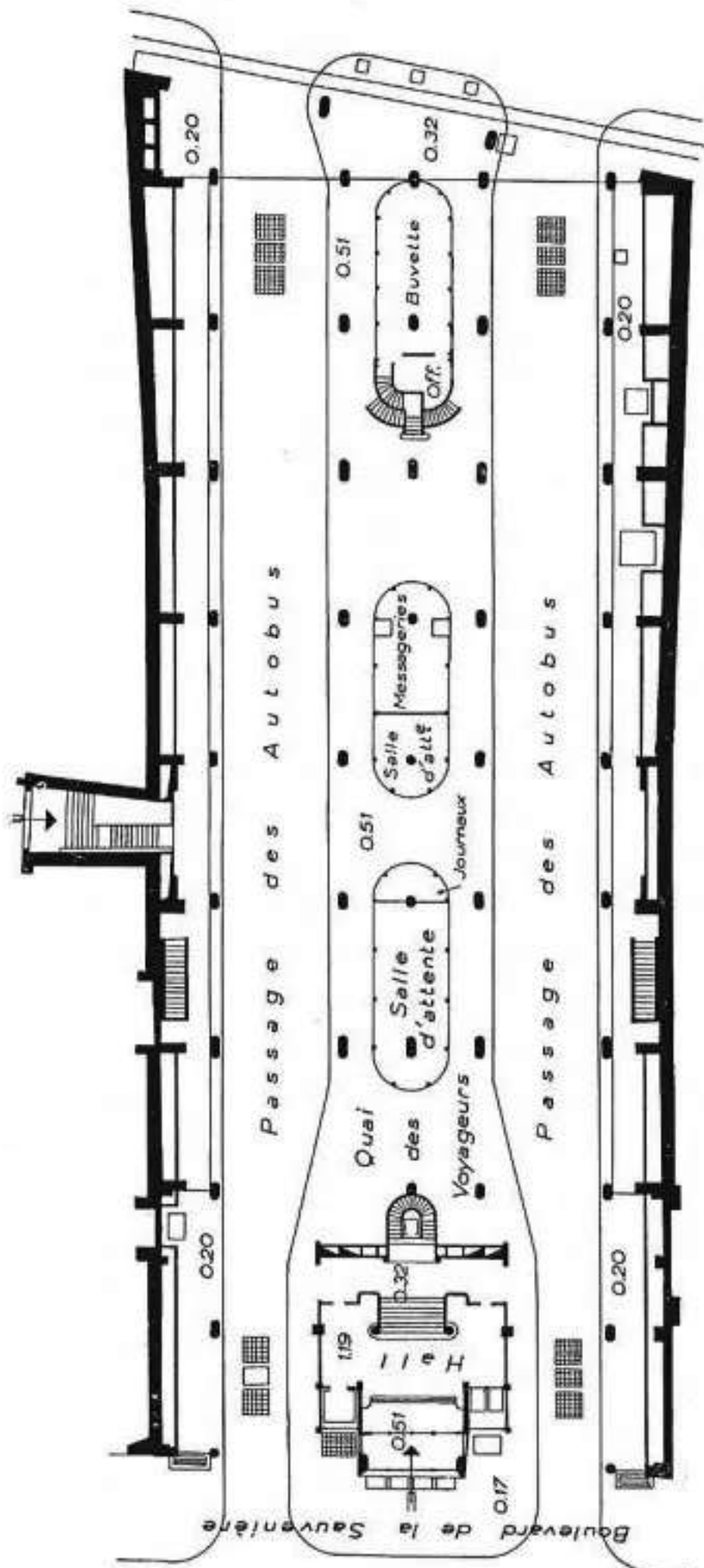
La Cité Miroir

Georges Dedoyard, 1938 -

Triangle Architects, Fabian Gérardy, Pascal Jacques, Thierry Moxhet , 2014

adres: Pl. Xavier-Neujean 22

Cultureel centrum in een historisch badhuis met een theater, een restaurant, expositieruimte sinds 2014

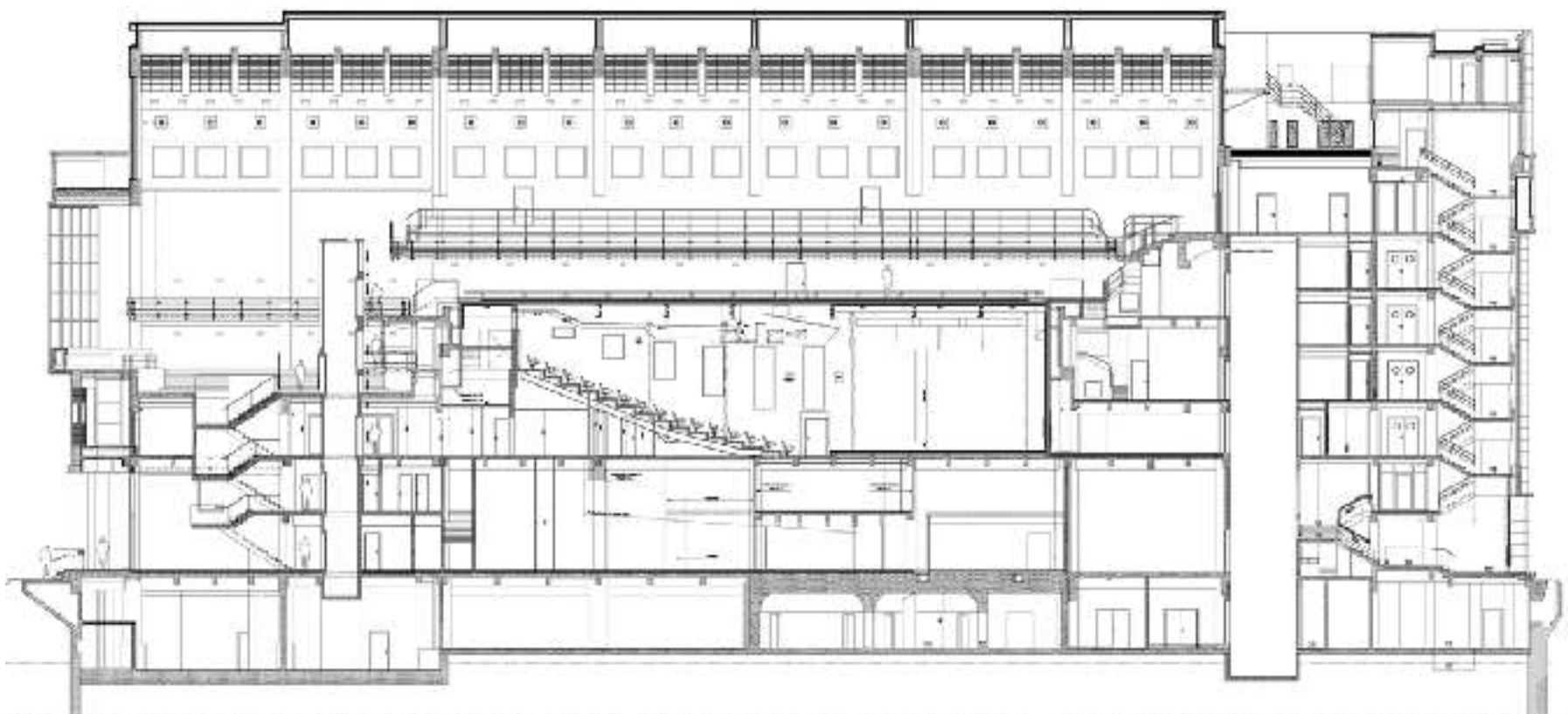
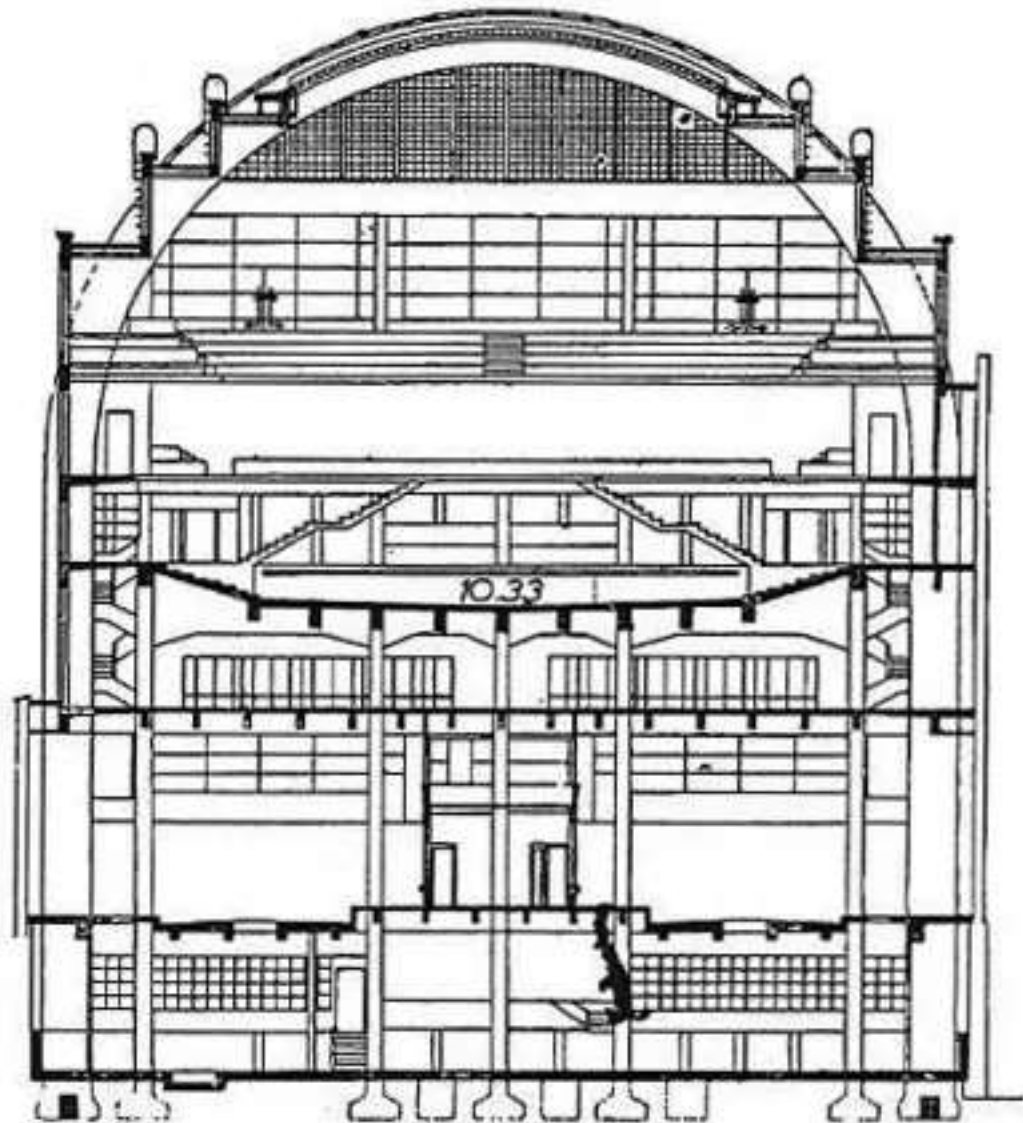
La Cité Miroir

Georges Dedoyard, 1938 -

Triangle Architects, Fabian Gérardy, Pascal Jacques, Thierry Moxhet , 2014

adres: Pl. Xavier-Neujean 22

Cultureel centrum in een historisch badhuis met een theater, een restaurant, expositieruimte sinds 2014

La Cité Miroir

Georges Dedoyard, 1938 -

Triangle Architects, Fabian Gérardy, Pascal Jacques, Thierry Moxhet , 2014

adres: Pl. Xavier-Neuveau 22

Cultureel centrum in een historisch badhuis met een theater, een restaurant, expositieruimte sinds 2014

Ontstaan van het project

Het project Bains et Thermes werd opgezet door het Luikse gemeenteraadslid Georges Truffaut. Het innovatieve complex omvatte twee zwembaden, een busstation, een hydrotherapieafdeling, bijgebouwen, een café-restaurant en een danszaal. De modernistische architect Georges Dedoyard werd gekozen na een wedstrijd met zeer strenge regels. De werkzaamheden begonnen in 1938.

1940 Oorlog

De oorlog vertraagde het werk en het bombardement in de nacht van 25 mei 1940 veroorzaakte schade. 2500 platen van het doorschijnende betonnen gewelf moesten worden vervangen. In de kelder werd een schuilkelder gebouwd die niet in de oorspronkelijke plannen was opgenomen.

1942 Einde van de bouw

Het gebouw werd voltooid onder de nazi-bezetting en in mei geopend voor het publiek. Georges Truffaut, die een maand eerder in het verzet in Engeland was gestorven, heeft zijn project nooit afgemaakt. Het Sauvenière-gebouw wordt beschouwd als een van de belangrijkste voorbeelden van de modernistische stijl tussen de oorlogen en heeft de vorm van een oceaanstomer van majestueuze proporties. Het meest opvallende kenmerk? De grote poolhal, 80 meter lang en meer dan 10 meter hoog.

Dedoyard werd geïnspireerd door de Bauhaus-beweging in de Duitse kunst en architectuur. Elementaire vormen - in dit geval de kubus en de bol - worden benadrukt en er heerst symmetrie. Kale muren, strakke lijnen en de alomtegenwoordigheid van gewapend beton en glas passen bij deze in wezen functionalistische architectuur.

1943 Succes en revolutie!

La Sauvenière wordt al snel een enorm succes. Meer dan 800.000 baders werden geregistreerd in 1943, een recordjaar. De ultramoderne zwembaden waren uitgerust met ophanginrichtingen die 50 leerling-zwimmers tegelijk konden ondersteunen. Een revolutie!

Hydrotherapie werd ontwikkeld, om te behandelen of te genezen door het gebruik van water.

1948 Uitbreiding

Het sportcomplex van Sauvenière werd opgericht. Er werden gymnastiek-, judo-, scherm-, worstel-, tafeltennis- en boksclubs opgericht.

1950 Comfortabele infrastructuur

Op de begane grond van het gebouw is het busstation in vol bedrijf. Wachtkamers, krantenkiosk, hotdogverkopers, verfrissingsruimte... 20 lijnen bedienen de locatie, met 400 vertrekken per dag.

1956 Groot aantal klanten

De Bains et Thermes waren elke dag erg populair bij scholen. De ingang was via de Boulevard de la Sauvenière. Veel Luikenaars leerden zwemmen of kwamen naar La Sauvenière voor sporttraining. Er werden vaak wedstrijden gehouden.

2000 Sluiting van de Bains et Thermes

De Bains et Thermes sloot zijn deuren omdat het niet voldeed aan de veiligheidsnormen. Het gebouw werd geleidelijk verlaten en er waren nog maar een paar faciliteiten in gebruik.

La Cité Miroir

Georges Dedoyard, 1938 -

Triangle Architects, Fabian Gérardy, Pascal Jacques, Thierry Moxhet , 2014

adres: Pl. Xavier-Neujean 22

Cultureel centrum in een historisch badhuis met een theater, een restaurant, expositieruimte sinds 2014

2004 Project Cité Miroir

Oprichting van MNEMA vzw, op initiatief van Territoires de la Mémoire vzw, om het project "Cité Miroir" te beheren. Hetzelfde jaar wordt het gebouw gedeeltelijk geklasseerd als Waals erfgoedmonument.

2009 Renovatiewerkzaamheden

De renovatiewerken werden toevertrouwd aan het studiebureau Pierre Beugnier en aan Triangle Architects. De functiewijziging was radicaal: het gebouw moest worden omgevormd tot een culturele ruimte, met tentoonstellingsruimtes en een auditorium, allemaal uitgerust met de nieuwste spitstechnologie op het gebied van isolatie, verwarming en verlichting.

2014 Inwijding

De Cité Miroir werd in januari ingehuldigd. Tijdens de openingsweek stroomden 22.000 bezoekers toe om de restauratie te ontdekken. Het was ook een gelegenheid om de eerste toeschouwers in het auditorium te verwelkomen. In mei werd de permanente tentoonstelling Territoires de la Mémoire asbl geopend in La Cité Miroir. Nooit meer! roept het verhaal op van de gedeporteerden in de nazikampen. Bezoekers worden meegenomen op een reis door ruimtes die een van de donkerste bladzijden uit onze geschiedenis verkennen, om vervolgens geconfronteerd te worden met de wereld van vandaag en de dringende noodzaak om dagelijks weerstand te bieden.

Hôtel Torrentius

Charles Vandenhove

adres: Rue St. Pierre

Hôtel Torrentius

Charles Vandenhove

adres: Rue St. Pierre

Hôtel Torrentius

Charles Vandenhove

adres: Rue St. Pierre

Hôtel Torrentius

Charles Vandenhove

adres: Rue St. Pierre

Hôtel Torrentius

Charles Vandenhove

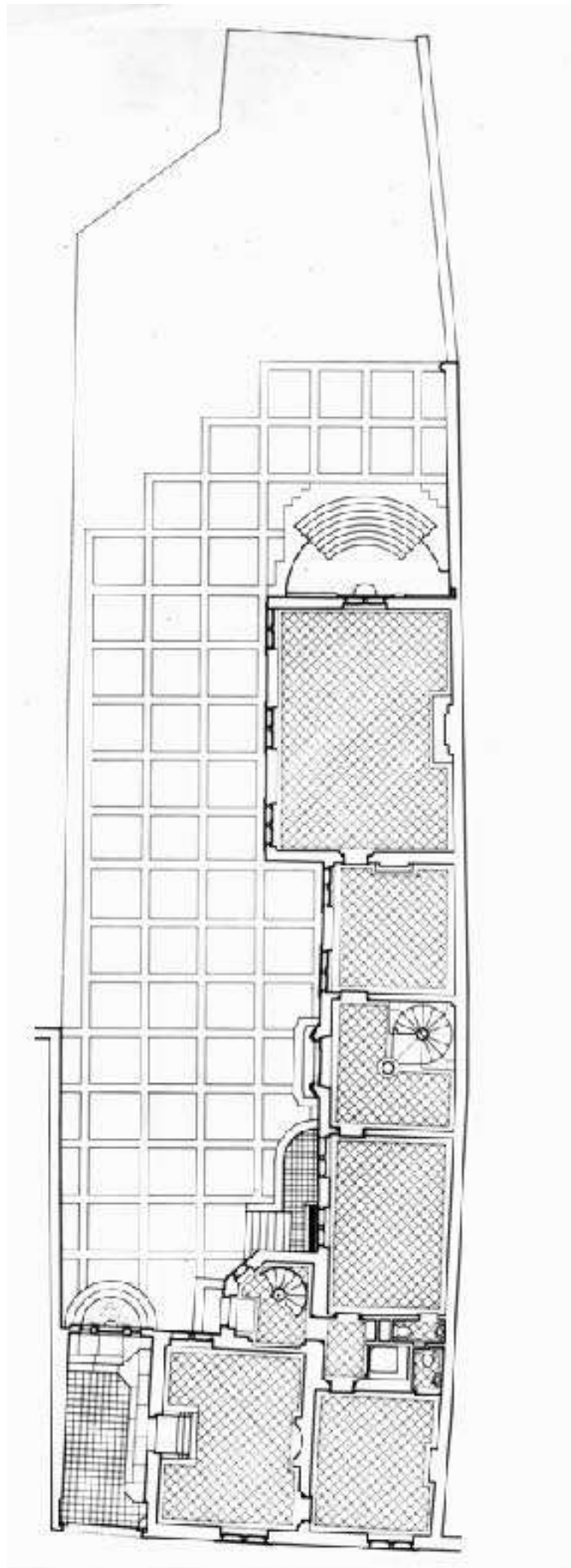
adres: Rue St. Pierre

Hôtel Torrentius

Charles Vandenhove

adres: Rue St. Pierre

Hôtel Torrentius

Charles Vandenhove

adres: Rue St. Pierre

Het Hôtel Torrentius, dat wordt toegeschreven aan de Luikse architect Lambert Lombard, werd gebouwd in de tweede helft van de 16e eeuw en is samen met het Hôtel Desoër de Solières en het Hôtel de Bocholtz een van de mooiste voorbeelden van renaissancearchitectuur in Luik. Maar net als vele anderen verdween het bijna onder de slagen van het houweel dat in de jaren 1960 en 1970 het grootste deel van de wijk Cadran in de buurt van Place Saint-Lambert verwoestte. Het gebouw, dat in 1969 als monument werd geklasseerd, werd gebruikt als politiebureau, verkocht aan de Banque de Paris et des Pays-Bas en vervolgens verlaten totdat Charles Vandenhove het in 1978 kocht.

De architect begon met het verwijderen van de 19e-eeuwse toevoegingen. Door de afbraak van verschillende gebouwen en de grote garage aan de achterkant van het pand ontstond een prachtige binnenplaats en werd de zuidelijke gevel zichtbaar. In de volgende fase van het project schakelde de architect René Greisch in, die een betonnen plaat ontwierp voor de tweede verdieping om de stabiliteit van het gebouw te garanderen. De restauratie van het gebouw zou het begin van de werkzaamheden domineren, met de restauratie van het dak en het metselwerk en de sloop van verschillende binnenwanden. Als gevolg van deze werkzaamheden binnen in het gebouw werden enkele zeer belangrijke archeologische overblijfselen blootgelegd, zoals de muurschildering die wordt toegeschreven aan Lambert Lombard en waarop de zin "Cum finierit tunc incipiet" (Als een man denkt dat hij klaar is, staat hij nog maar aan het begin).

Door de afbraak van verschillende scheidingswanden kon de architect zijn atelier op het gelijkvloers inrichten, zijn privéappartement op de eerste verdieping en een appartement en atelier op zolder. Het werk van Charles Vandenhove aan dit gebouw van grote erfgoedwaarde beperkte zich echter niet tot een identieke restauratie en, naar het voorbeeld van de site van Hors-Château, stelde de architect hedendaagse ingrepen voor die het nieuwe programma van het gebouw dienden. In het midden van het gebouw werd de grote Louis XIV trap aangekocht en gedemonteerd door de Stad Luik, waardoor er ruimte vrijkwam op de benedenverdieping en de lokalen op de eerste verdieping werden heringericht. Vandenhove keerde terug naar zijn favoriete formule van twee wenteltrappen, waarvan de ene de crypte in de kelder bediende en de andere in de hoektoren naar de bovenste verdiepingen leidde. Het ingangsportaal, dat vroeger dienst deed als doorgang voor auto's, werd volledig heringericht onder een tongewelf met werk van Daniel Buren. De samenwerking met beeldend kunstenaars, een fundamenteel kenmerk van het werk van Vandenhove, is ook duidelijk zichtbaar in het werk van Léon Wuidar en Olivier Debré op de muren en plafonds, die zonder tegenspraak een nieuwe helderheid geven aan de binnenruimtes.

Het hedendaagse werk van de architect wordt ook gekenmerkt door de impact van het werk van Carlo Scarpa, dat hij herontdekte tijdens een reis naar Italië in het gezelschap van Geert Bekaert en Francis Strauven. Met zijn bronzen zuilen die de raamopeningen markeren, zijn oculi en zijn schoorstenen en houtwerk met zigguratlijsten introduceerde Torrentius een nieuwe, bijna universele taal, die ook terug te vinden is in het hedendaagse ontwerp van Hors-Château.

Gastartiesten: Daniel Buren, Olivier Debré, Léon Wuidar.

Paleis van de Prins-bisschoppen

- , 1649

adres: Pl. Saint-Lambert 18a, 4000 Liège

Paleis van de Prins-bisschoppen

- , 1649

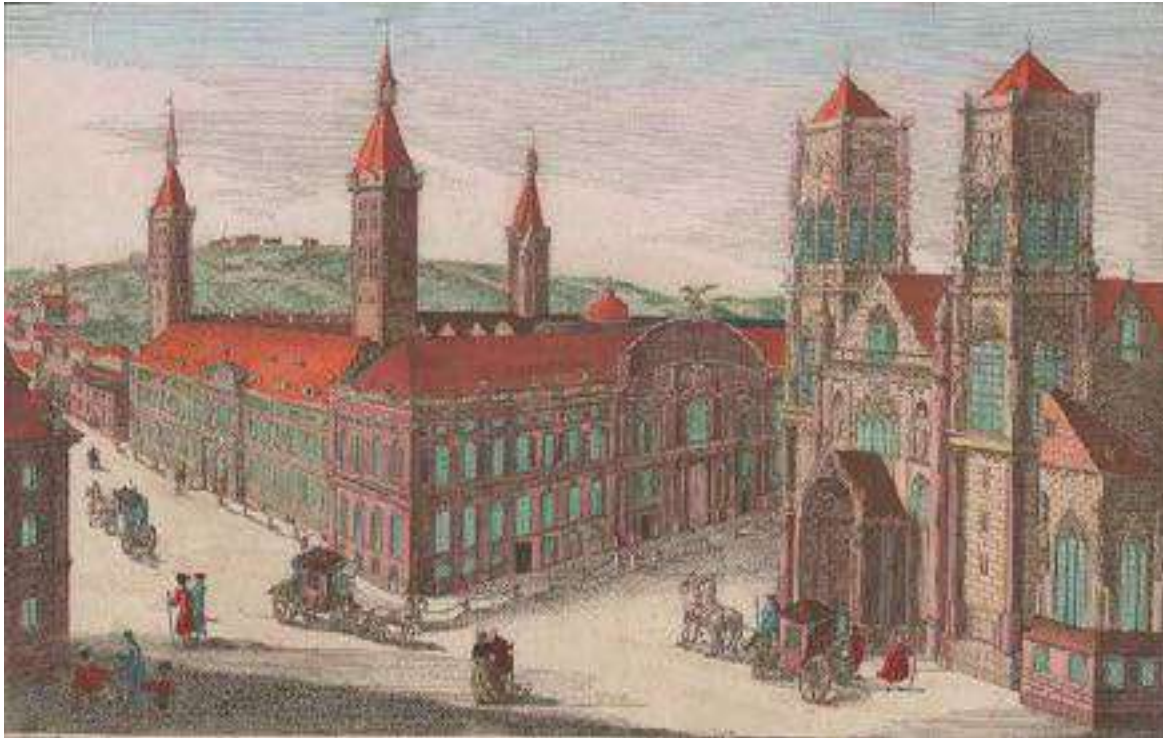
adres: Pl. Saint-Lambert 18a, 4000 Liège

Paleis van de Prins-bisschoppen

- , 1649

adres: Pl. Saint-Lambert 18a, 4000 Liège

Paleis van de Prins-bisschoppen

- , 1649

adres: Pl. Saint-Lambert 18a, 4000 Liège

Het Paleis van de Prins-bisschoppen in de Belgische stad Luik bevindt zich op de Place Saint-Lambert in het hart van de stad. Tot het einde van de 18e eeuw stond ertegenover de Sint-Lambertuskathedraal, die door revolutionairen werd verwoest.

Het huidige gebouw, met zijn imposante voorgevel, is het derde gebouw dat onderdak verschafte aan de Luikse prins-bisschoppen. Een eerste paleis werd geïntegreerd in de versterkingen door de prins-bisschop Notger, maar dat gebouw verdween bij een brand in 1185. Het werd opnieuw opgetrokken door Rudolf van Zähringen. Deze constructie kreeg het zwaar te verduren tijdens de plundering van de stad door de troepen van Karel de Stoute en brandde eveneens af in 1505.

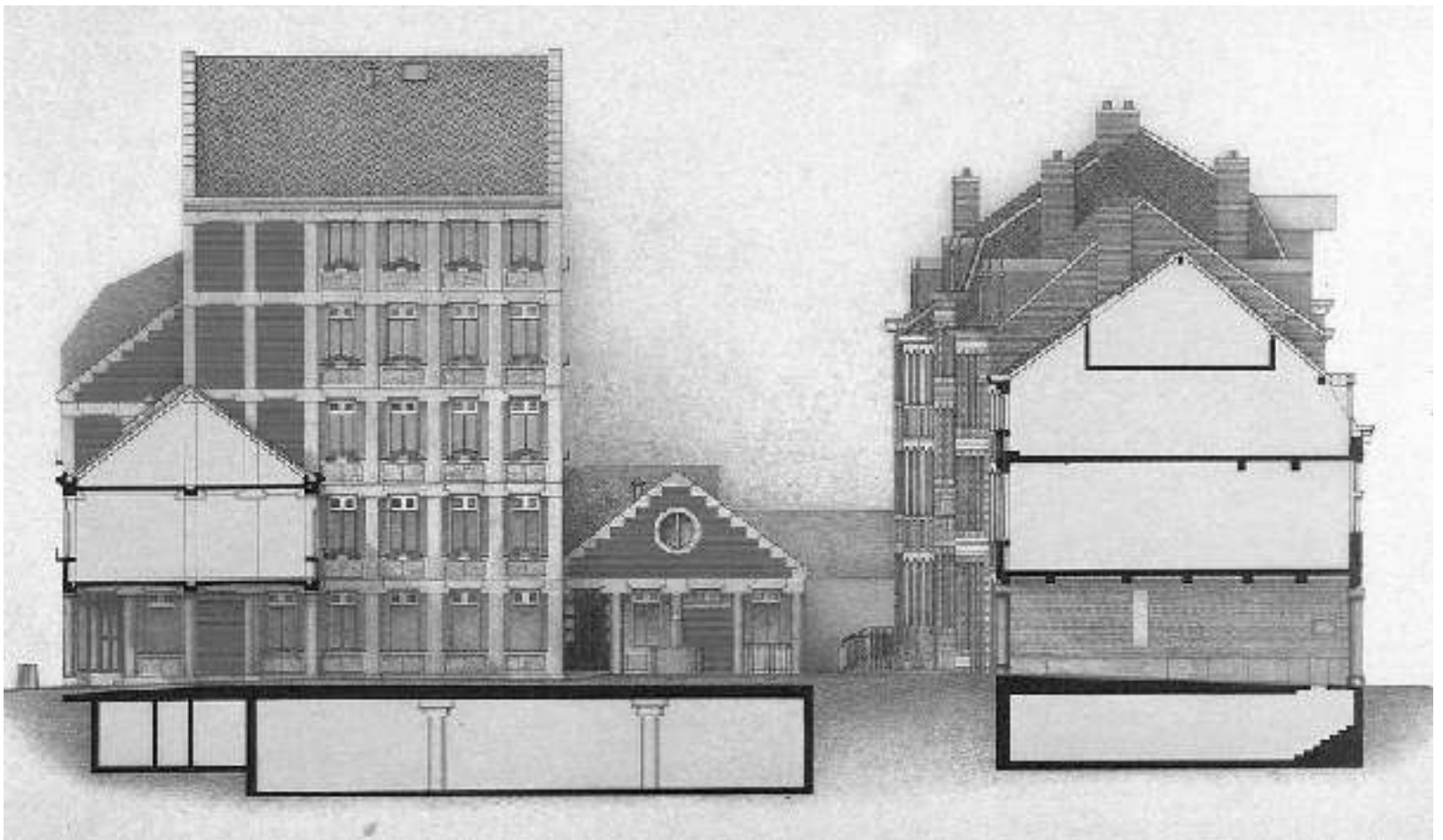
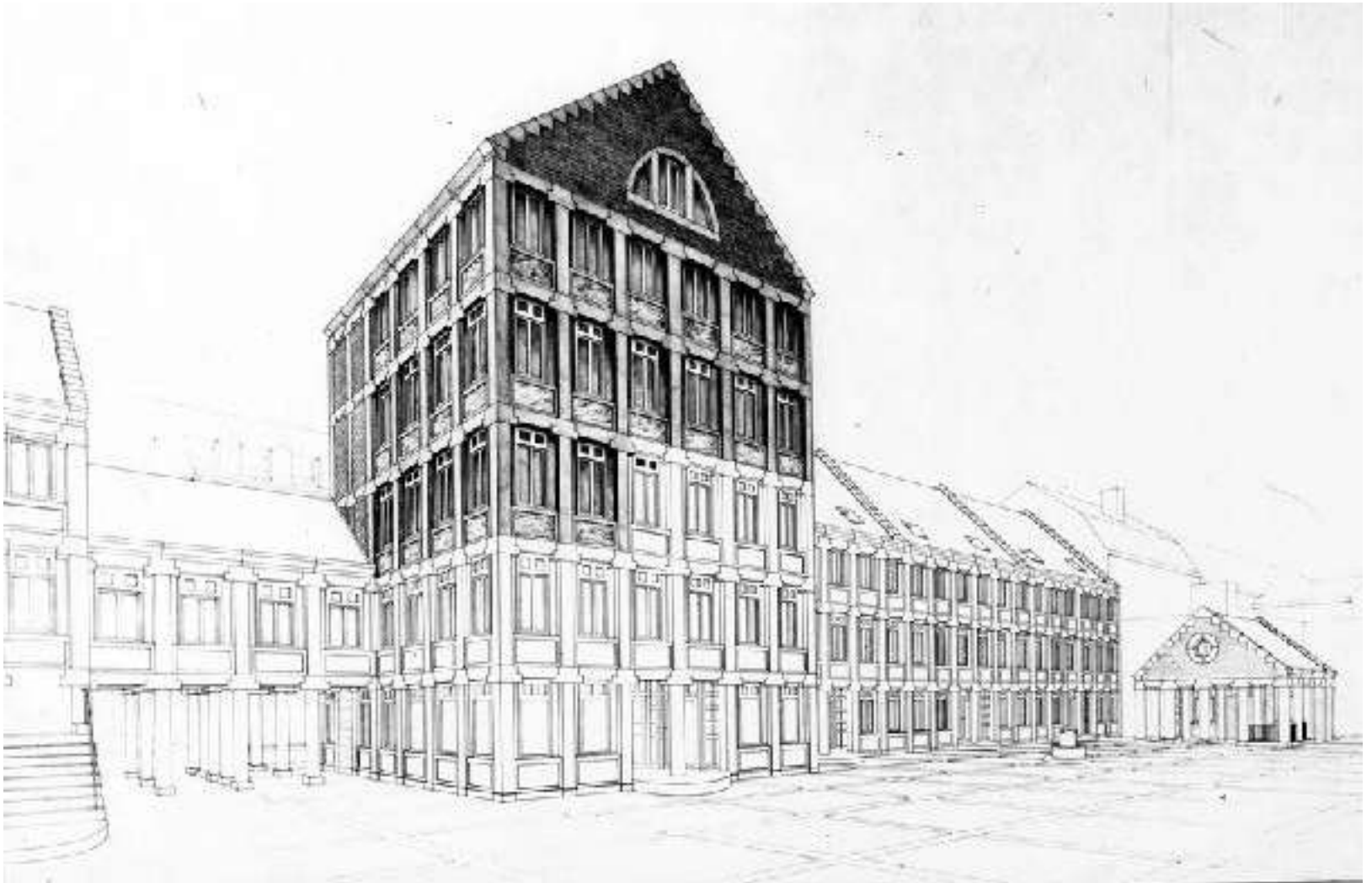
Everhard van der Marck, die in 1505 prins-bisschop werd, begon aan de bouw van een nieuw paleis waarvan hij de constructie toevertrouwde aan Arnold van Mulken in 1526. De bouw duurde tot eind 16e eeuw. De zeer bijzondere binnenplaats (Cour d'Honneur) is omringd door een zuilenarcade met zestig renaissancezuilen van verschillende types. Een aantal van de kapitelen is gedecoreerd met maskers en hoofden met verentooien naar Azteeks model.[1] Blijkbaar was de bisschop gefascineerd door de schatten van het in 1521 onderworpen Aztekenrijk.

De zuidgevel werd volledig vernieuwd na een brand in 1734, onder leiding van de Brusselse architect Johannes Andreas Anneessens. In 1849 werd aan de westkant een nieuwe vleugel gebouwd waarin het provinciebestuur werd ondergebracht. Anno 2010 bezetten diensten van Justitie en het provinciebestuur het voormalige paleis.

Cour Saint-Antoine

Charles Vandenhove, 1978-1985

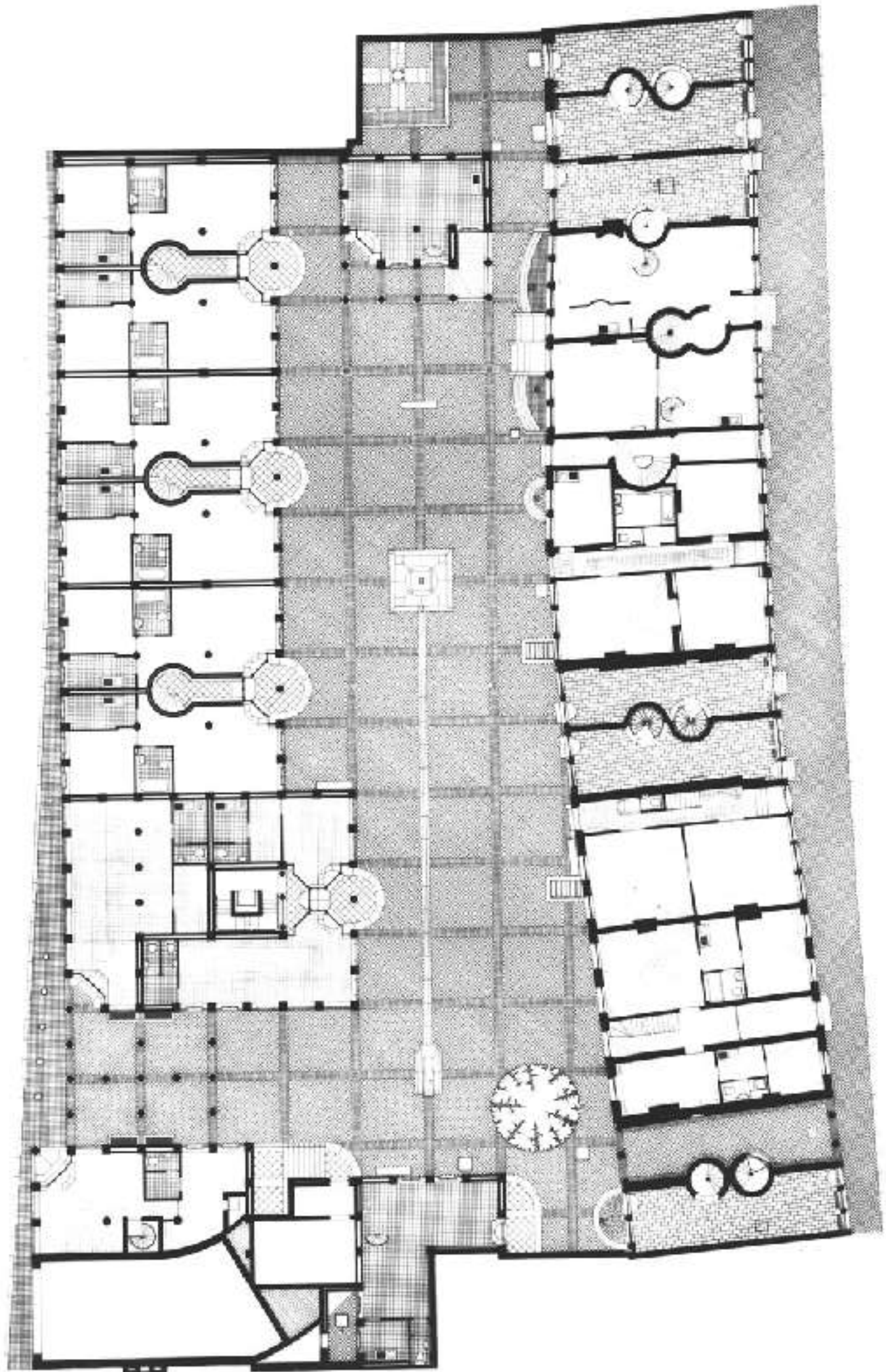
adres: Hors-Château, Place de Tikal

Cour Saint-Antoine

Charles Vandenhove, 1978-1985

adres: Hors-Château, Place de Tikal

Cour Saint-Antoine

Charles Vandenhove, 1978-1985

adres: Hors-Château, Place de Tikal

Cour Saint-Antoine

Charles Vandenhove, 1978-1985

adres: Hors-Château, Place de Tikal

Cour Saint-Antoine

Charles Vandenhove, 1978-1985

adres: Hors-Château, Place de Tikal

Aan het einde van de jaren 1970 kwam Luik uit een lange periode van ingrijpende stedelijke onrust. Onder leiding van schepenen van Openbare Werken Jean Lejeune had de vernietiging van hele huizenblokken in het stadscentrum een diepgaand effect op de genius loci van de stad. En het was het "gekaapte" moderne ideaal dat leidde tot de vernietiging van hele delen van het Sint-Lambrechtsplein, waardoor er meer dan twintig jaar lang een gigantisch niemandsland in het hart van de stad overbleef.

Niet ver van het "gat in Place Saint-Lambert" vormt de wijk Hors-Château een nieuwe uitdaging. De wijk heeft een rijk maar verouderd patrimonium dat niet meer beantwoordt aan de behoeften van de bewoners. Hoewel de overheid een nieuw tabula rasa-beleid had kunnen voeren, besloot ze een heel andere weg in te slaan.

Het stadsvernieuwingproject van Hors-Château wordt geleid door de Société de Développement Régional pour la Wallonie (SDRW), die onder andere tot taak heeft "de versterking en herstructurering van stedelijke kernen aan te moedigen" en tegelijkertijd de bouw van betaalbare woningen in stadscentra te ondersteunen. Meer in het algemeen maken de projecten die door de SDRW worden gesteund deel uit van een context waarin het modernisme ter discussie wordt gesteld: "Ook al is het verontrustend, we moeten toegeven dat de modernistische architectuur in de hoofden van de mensen vooral wordt geassocieerd met de bouw van buitenproportionele complexen, met de winsten van projectontwikkelaars, met onzekerheid en onbehagen, in plaats van met de sociale doelstellingen die ze oorspronkelijk wilde bevorderen".

Aan het einde van de jaren 1970 concentreerde het SDRW-project zich op twee wijken in Luik: Hors-Château, voor Charles Vandenhove, en Bernalmont, voor Pierre Arnould - die net het agentschap Vandenhove had verlaten.

Voor Charles Vandenhove betekende dit project een keerpunt. Voor het eerst werkt de architect in een gebied met een hoge historische waarde. De aanpak was driedig: renovatie van de huizen langs de Hors-Châteaustraart, bouw van nieuwe woningen in de richting van de Brasseursstraat en aanleg van een verkeersvrij plein in het midden van het huizenblok. Bij de renovatie van de oude woningen is rekening gehouden met de noodzaak om een gevarieerd aanbod van woningtypes aan te bieden, van huizen tot appartementen met 3 slaapkamers en studio's. Het werk aan de 13 oude woningen was nauwgezet, waarbij gestandaardiseerde oplossingen werden vermeden.

Charles Vandenhove slaagde er niettemin in om het beeld te geven van een homogene interventie die het behoud van historische kenmerken combineert met een hedendaagse stijl. In de richting van de rue des Brasseurs ontwierp de architect nieuwe gebouwen van twee verdiepingen onder dak, onderbroken door een toren. Het complex is gebouwd op een ondergrondse parkeergarage en omvat een dertigtal wooneenheden en een aantal commerciële en kantoorruimtes. Met dit deel van het project reageert Vandenhove op de industrialisatie-uitdaging van de GOMB, in het bijzonder door gebruik te maken van het architectonisch beton dat hij al lang beheerst. De hedendaagse en historische gebouwen interageren met elkaar dankzij een uniforme vormgeving: de oorspronkelijke afmetingen van de deuren en ramen, de vervanging van de kruisstukken door bronzen zuilen en kruisstukken, deuren en ramen met kruisstukken in gekleurde vierkante tegels, enz. Tussen de gerenoveerde gebouwen en de nieuwbouw legde Vandenhove een pleintje aan dat aan weerszijden omsloten wordt door twee kleine huisjes. Het plein is toegankelijk voor het publiek via twee bogen en is bedoeld als rustplaats. Een fontein voedt een goot die leidt naar een beeldhouwwerk van Anne en Patrick Poirier dat doet denken aan de Maya tempel van Tikal.

Gastkunstenaars: Anne & Patrick Poirier.

impasse de la vignette

adres: Imp. de la Vignette

L'institut marie-thérèse

Paul Petit, 1932

adres: Rue du Potay 1

Appartement - bureaux

Olivier Fourneau, 2023

adres: Quai Godefroid Kurth 3

Appartement - bureaux

Olivier Fourneau, 2023

adres: Quai Godefroid Kurth 3

Bouw van een gebouw met 2 appartementen en kantoren

Het te bouwen perceel ligt aan de Quai Godefroid Kurth, die in de 19e en begin 20e eeuw is bebouwd met neoklassieke burgerlijke gebouwen. Links staat een huis van de architect Jamar (eigendom van de aanvragers) en rechts staat een protestantse kerk op de hoek van de kade en de rue Adolphe Maréchal, in art-decostijl (1930).

Het project omvat de bouw van een overgangsgebouw tussen deze twee gebouwen, met kantoren en 2 wooneenheden. Het bijzondere aan de woningen aan de kade, ter hoogte van de Pont Maghin, is dat ze een achtertuin onder de begane grond hebben. Het gebouw heeft daarom een begane grond plus drie verdiepingen aan de straatkant en een lagere verdieping ten opzichte van de tuin.

Het ontwerp is geïnspireerd op de compositieprincipes van de neoklassieke architectuur aan de kade (souterrain, ritmisch gestructureerde bakstenen gevel, erker op de bovenverdieping, enz.), maar met hedendaagse functionele eisen (terrassen, balkons, fietsenstalling, enz.).

De gevel van de tweede en derde verdieping ligt terug ten opzichte van het trottoir en bevindt zich in twee verschillende vlakken, waardoor een comfortabel terras op de begane grond (r+2) kan worden gecreëerd en de derde verdieping op één lijn ligt met de aangrenzende dakkapel.

Aangezien de protestantse kerk een "afgewerkt" stuk architectuur is, beheert het project de gevel om het stedelijk continuüm vóór de kerk te voltooien.

La maison Massart

Paul Jaspar, 1929

adres: Quai Godefroid Kurth 3

Clinique mortuaire

Charles Vandenhove, 1962

adres: Rue Dos-Fanchon 41

Clinique mortuaire

Charles Vandenhove, 1962

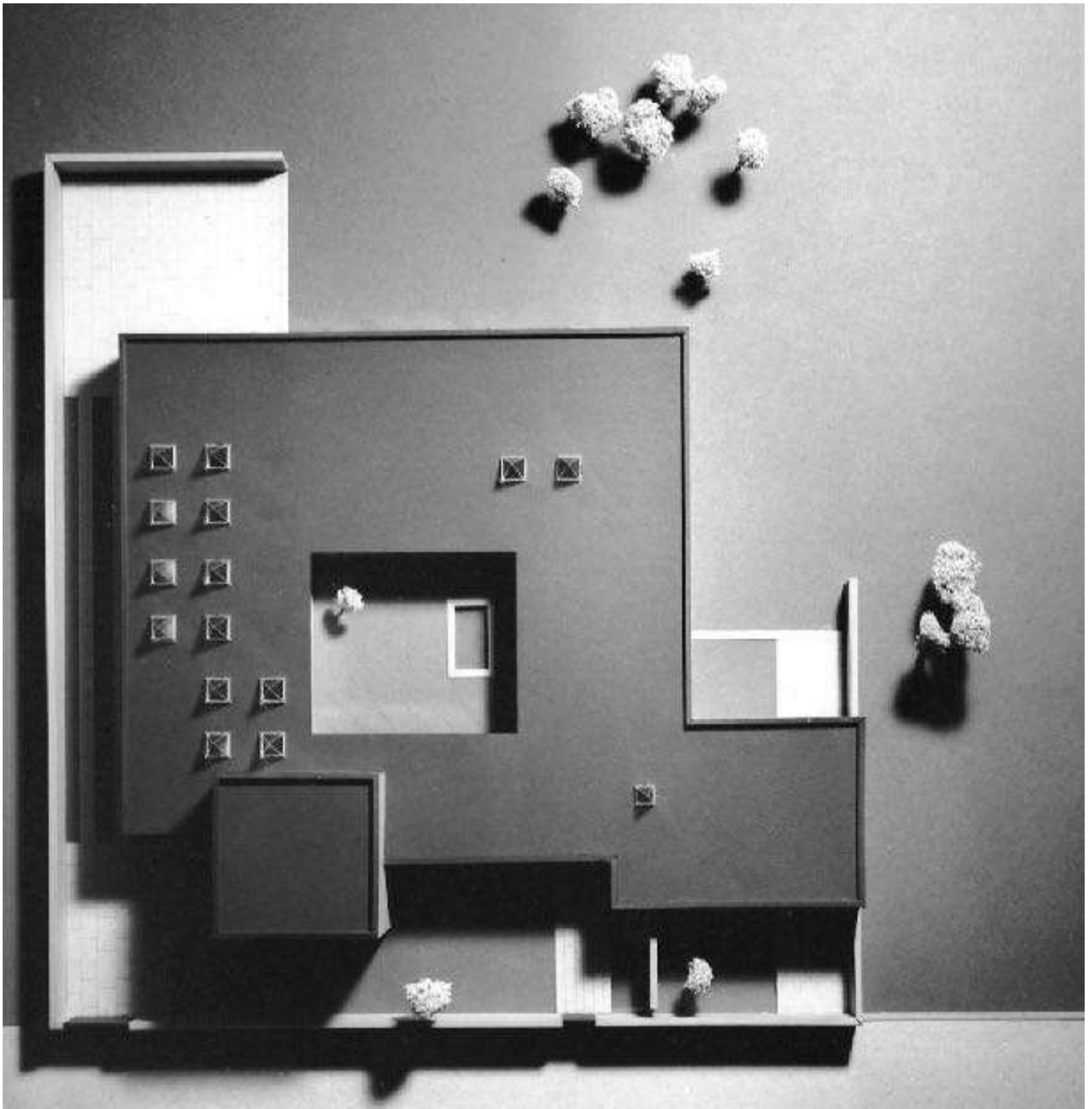
adres: Rue Dos-Fanchon 41

Clinique mortuaire

Charles Vandenhove, 1962

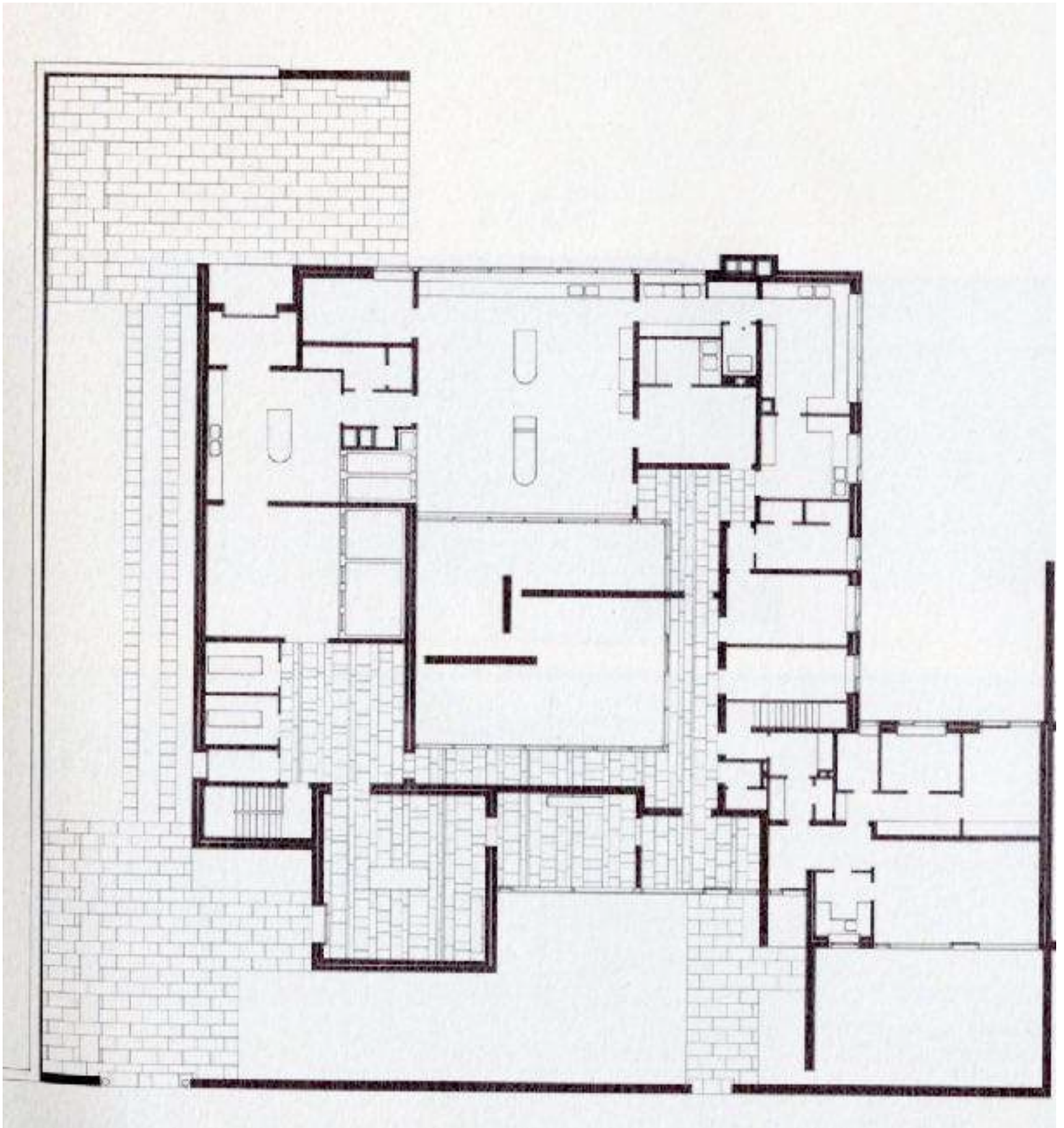
adres: Rue Dos-Fanchon 41

Clinique mortuaire

Charles Vandenhove, 1962

adres: Rue Dos-Fanchon 41

Clinique mortuaire

Charles Vandenhove, 1962

adres: Rue Dos-Fanchon 41

De bouw van een mortuariumkliniek volgt op de vernietiging van de oude gebouwen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De keuze van de locatie was geen toeval, maar een antwoord op de wens van de overheid om de medische basis in de Bavière-wijk van Outremeuse te versterken. Net als bij andere projecten die later voor de universiteit werden uitgevoerd, was het ontwerp van het nieuwe gebouw de verantwoordelijkheid van de architect, bijgestaan door de Technische Dienst van de Universiteit van Luik (SETU) vertegenwoordigd door professor H. Louis. Louis.

Het mortuarium ligt achter een hoge bakstenen muur, met een ingang voor voertuigen en een andere voor het personeel. Alle ruimten liggen rond een patio die het licht over de binnenruimten verspreidt. Aan de achterkant van het gebouw, uit het zicht, is de "ingang voor de doden" in een rij uitgebreid met de uitkleedkamer, de koelkamer, de kistkamer en dan de begraafkamer, die toegankelijk is voor het publiek via een aparte deur. Een grote autopsiekamer fungeert als buffer voor de kantoren van de artsen en de magistraten. Vlakbij de administratiekantoren bevindt zich een conciërgewoning.

Het ontwerp van de architect is uiterst eenvoudig en doet denken aan industriële architectuur. Een lang, eenvoudig volume - met daarboven piramidevormige dakramen die doen denken aan die voor Inichar - wordt bekroond door een gemetselde massa die de grafkamer markeert. De grote uniformiteit van de gevels, bestaande uit grijze bakstenen en frames van Moulmein teakhout, helpt de plastische kracht van het gebouw te versterken door te vertrouwen op de kracht van de volumes.

Institut de Stomatologie

Servais Charles, 1937

adres: Bd de la Constitution 82

Le Balloir

Charles Vandenhove, 2000

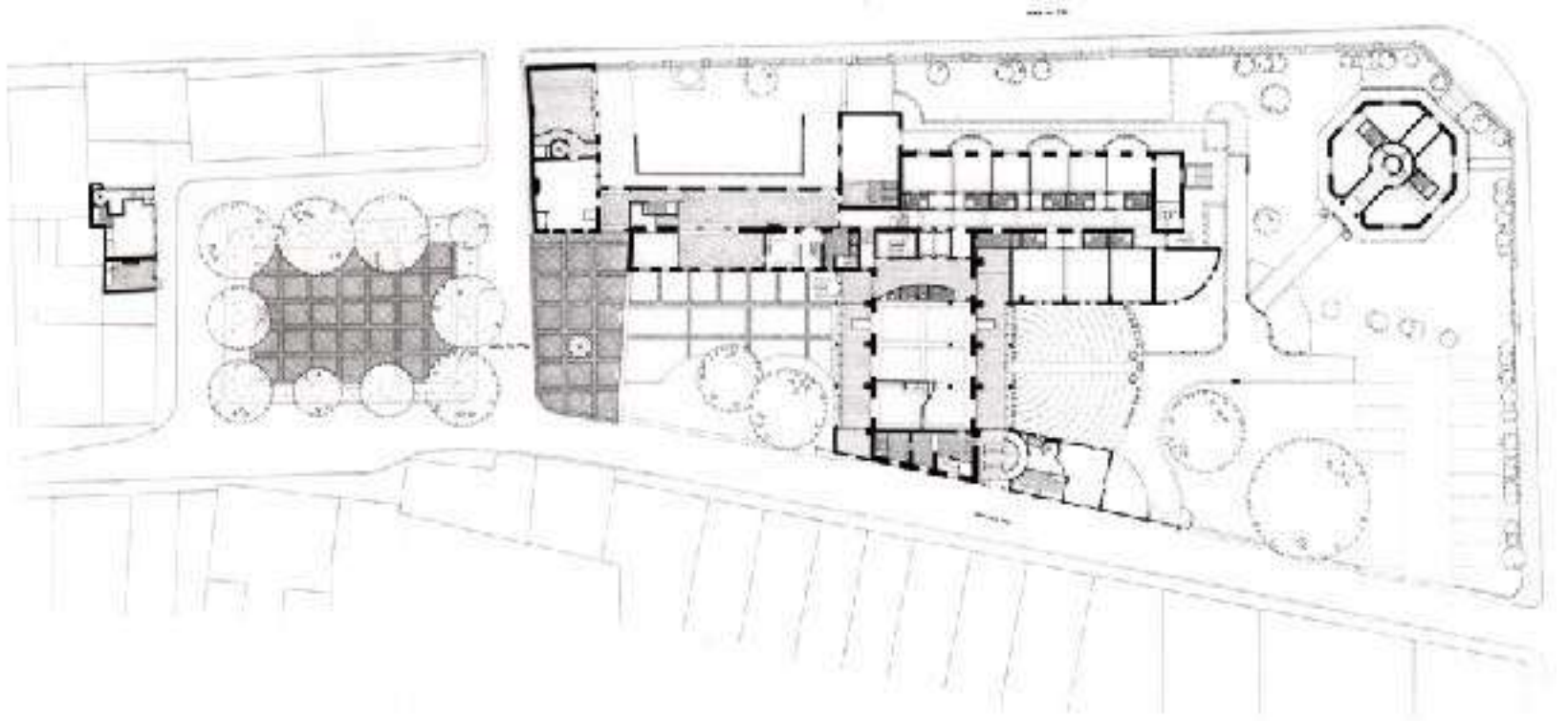
adres: Pl. Ste Barbe 11

Le Balloir

Charles Vandenhove, 2000

adres: Pl. Ste Barbe 11

Le Balloir

Charles Vandenhove, 2000

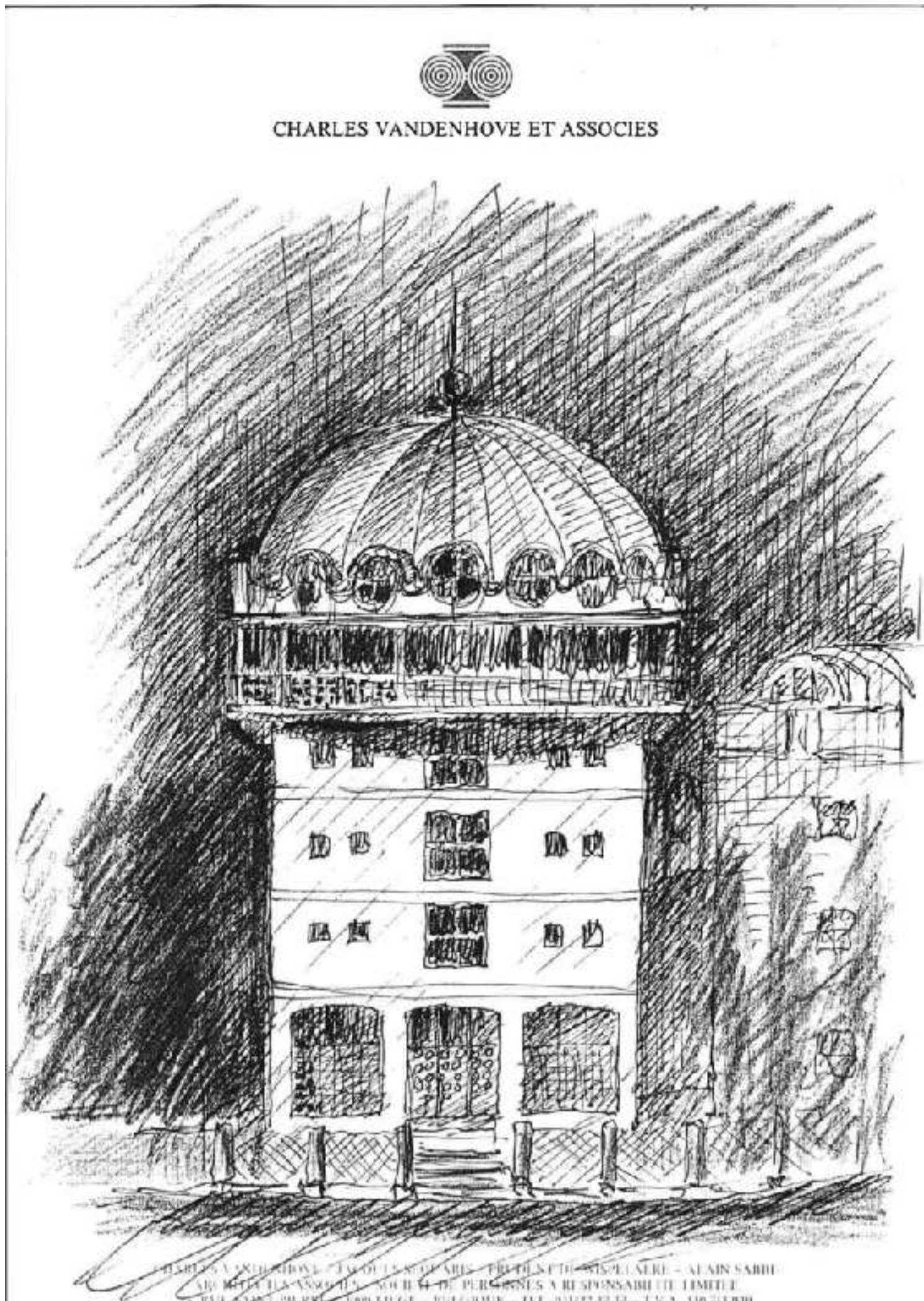
adres: Pl. Ste Barbe 11

Le Balloir

Charles Vandenhove, 2000

adres: Pl. Ste Barbe 11

Le Balloir

Charles Vandenhove, 2000

adres: Pl. Ste Barbe 11

Het Balloir-project getuigt van de bijzondere relatie tussen Charles Vandenhove en La Maison heureuse, waarvan de architect enkele jaren eerder het hoofdkantoor had ontworpen in Ans. Het getuigt ook van het engagement van Abbé Gerratz, de stichter van La Maison heureuse, wiens hele leven gewijd was aan het helpen van mensen in nood. Net als bij de projecten Hors-Château en Torrentius is het de bedoeling om te werken aan een gebied van grote historische waarde dat ooit werd bewoond door het Sainte-Barbe gasthuis, waarvan sommige gebouwen dateren uit de 17e eeuw. Het ambitieuze project combineert restauratie van de oude gebouwen met nieuwbouw om plaats te bieden aan een crèche, een verpleeghuis, een kindertehuis, een naaiatelier, een tweedehands kledingwinkel en een aantal gemeenschaps- en administratieve ruimten. De opdracht omvat ook de ontwikkeling van een openbare ruimte tegenover het Sainte-Barbe plein.

De oude gebouwen, die onderdak bieden aan de administratieve diensten, slaapkamers en verschillende gemeenschapsruimtes, zijn het onderwerp van een nauwgezette ingreep waarvan de stijl een herinterpretatie van de lokale traditie laat zien.

Vandenhove's oplossingen voor Torrentius en Hors-Château zijn te zien in de behandeling van de dwarsbalken en bepaalde lateien. We vinden ook bepaalde elementen terug die de architect had ontwikkeld in de Schunk-apotheek, zoals de architraaf gegraveerd met abstracte motieven en de gelobde kolom. Het gebouw aan de achterkant van de Maas werd uitgebreid met een betonnen volume en met één verdieping verhoogd om plaats te bieden aan de refter, waarvan het gewelfde plafond een werk van Jean-Pierre Pincemin bevat. Aan deze architectuur die geworteld is in de geschiedenis, heeft Vandenhove twee gebouwen toegevoegd met een uitgesproken eigentijdse uitstraling. Met uitzicht op de Maas en de protestantse kerk herbergt een achthoekige toren de appartementen van het verpleeghuis en wordt bekroond door een koepel, terwijl aan de voet een kinderbed in de vorm van bloemblaadjes uitkomt op de tuin.

Aan de andere kant, richting de rue Gravioule, heeft de architect de conciërgewoning en de tweedehandswinkel ondergebracht in een klein gebouw waarvan de betonnen openheid afsteekt tegen de rest. In het centrum nodigen gemeenschappelijke groene ruimten verschillende generaties uit om elkaar te ontmoeten. De unieke en genereuze ervaring van Le Balloir werd een paar jaar later voortgezet met de bouw van een nieuw gebouw voor de kamers van het verpleeghuis. Het gebouw is verbonden door een glazen loopbrug en heeft een duidelijk andere stijl, met het gebruik van rood beton in de massa. Ook hier bestaan kunst en bewoners naast elkaar, met geëmailleerde metalen panelen met tekeningen van Patrick Corillon, Robert Combas en Loïc Le Groumellec.

Gastkunstenaars: Robert Combas, Patrick Corillon, Loïc Le Groumellec, Jean-Pierre Pincemin, Léon Wuidar.

Maison Esther

Charles Vandenhove, 2000

adres: Quai Ste Barbe 5, 4020 Liège

Maison Esther

Charles Vandenhove, 2000

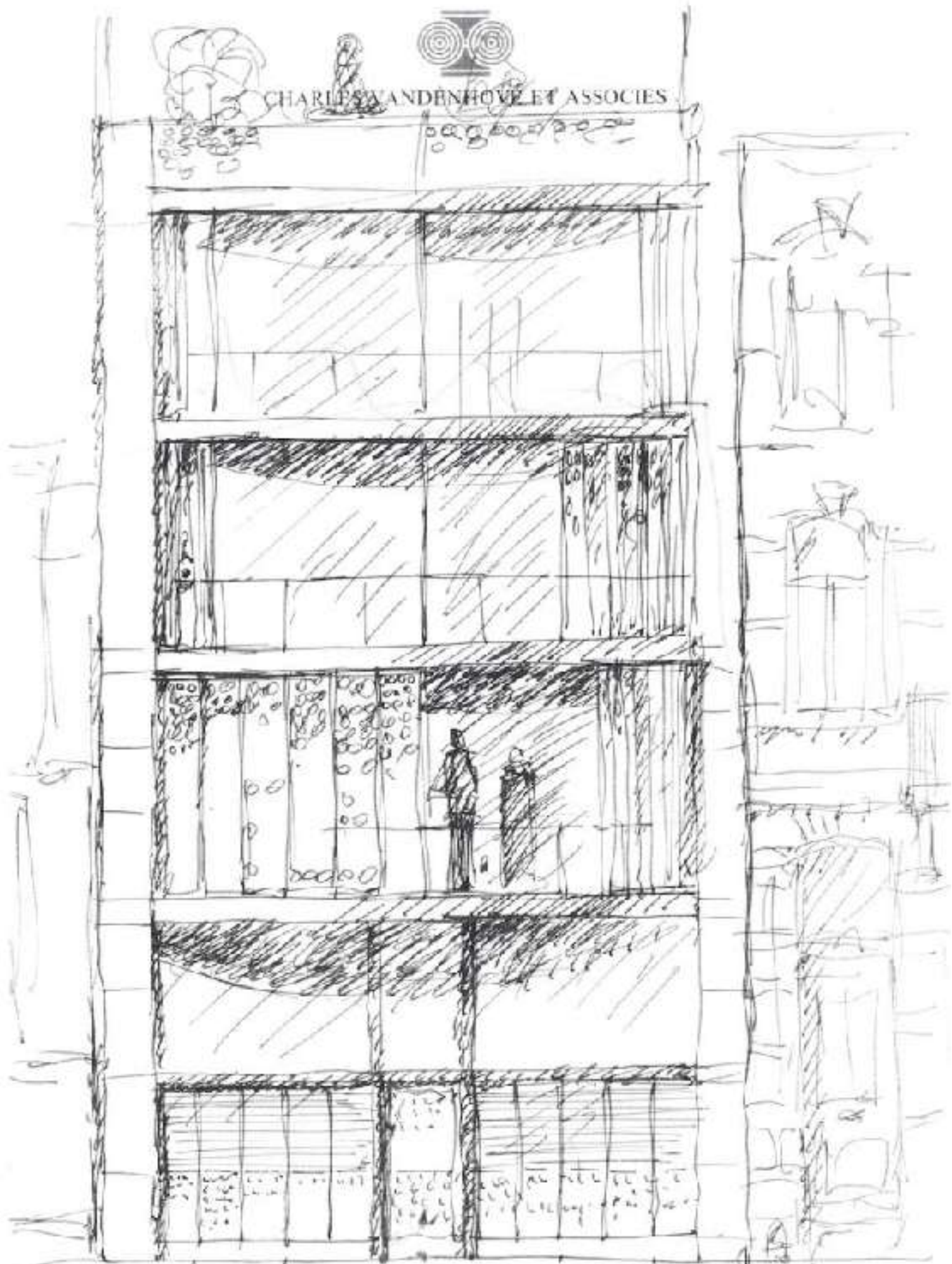
adres: Quai Ste Barbe 5, 4020 Liège

Maison Esther

Charles Vandenhove, 2000

adres: Quai Ste Barbe 5, 4020 Liège

CHARLES VANDENHOVE - ARCHITECTES ASSOCIES - SOCIÉTÉ DE PERSONNES À RESPONSABILITÉ LIMITÉE
16, RUE SAINT-PIERRE - 4000 LIÈGE - BELGIUM - TEL. 00322 20 77 - FAX 00322 20 77

Maison Esther

Charles Vandenhove, 2000

adres: Quai Ste Barbe 5, 4020 Liège

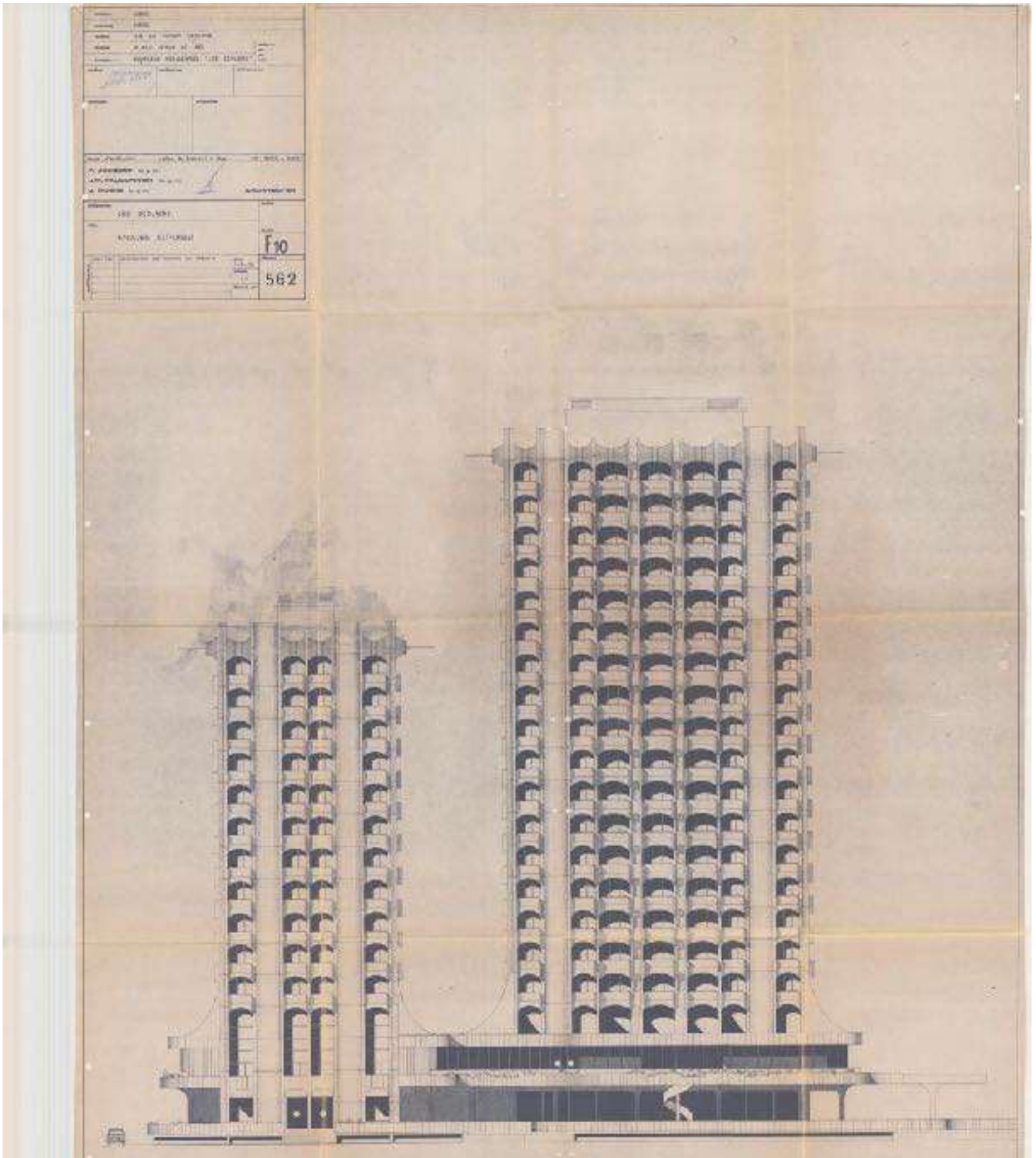
Hoewel Charles Vandenhove in de jaren 1980 en 1990 vooral in Nederland actief was, lieten bepaalde projecten hem toe af en toe 'naar huis' terug te keren. De opdracht voor een eengezinswoning aan de Quai Sainte-Barbe, op een steenworp van Le Balloir, is in de eerste plaats een breuk met de omgeving aan de oevers van de Maas, waar projectontwikkelaars winst willen maken door overal langs de kades flatgebouwen te bouwen. Aan het einde van de jaren 1990 getuigde het project Maison Esther van een nieuwe visie op de kaaien langs de Maas, waar de menselijke dimensie en de zachte mobiliteit centraal stonden. In opdracht van een advocaat werd het huis gebouwd op de plaats van twee garages op een perceel van bijna 7 meter breed, wat betekende dat de ruimtes verticaal moesten worden gerangschikt over 5 verdiepingen. Vandenhove stelde een vrij eenvoudige scheiding van privé- en professionele ruimtes voor: de kantoren en het secretariaat bevinden zich op de begane grond op de tweede verdieping, de grote slaapkamer op de derde verdieping en de keuken en woonkamer op de bovenste twee verdiepingen. Het huis kijkt uit op de Maas en heeft gewelfde balkons en een groot terras op de 5e verdieping. Verticale circulatie wordt verzorgd door een lift en een wenteltrap die verlicht wordt door een glazen gevel.

De straatgevel wordt gedomineerd door royale gewelfde en beglaasde erkers en is gebaseerd op een uiterst heldere stijl waarin de materialen beton, glas en hout harmonieus op elkaar inspelen. Het Esther House project neemt een belangrijke plaats in binnen Vandenhove's oeuvre en is door een hele reeks fundamentele elementen en details een voorbode van latere projecten zoals het Maison Céramique in Maastricht en de Terrasses de Saint-Gilles in Luik.

Complexe résidentiel < Les Écoliers

Fauconnier Jean-Marie, Jacques Paul, Moers J., 1980

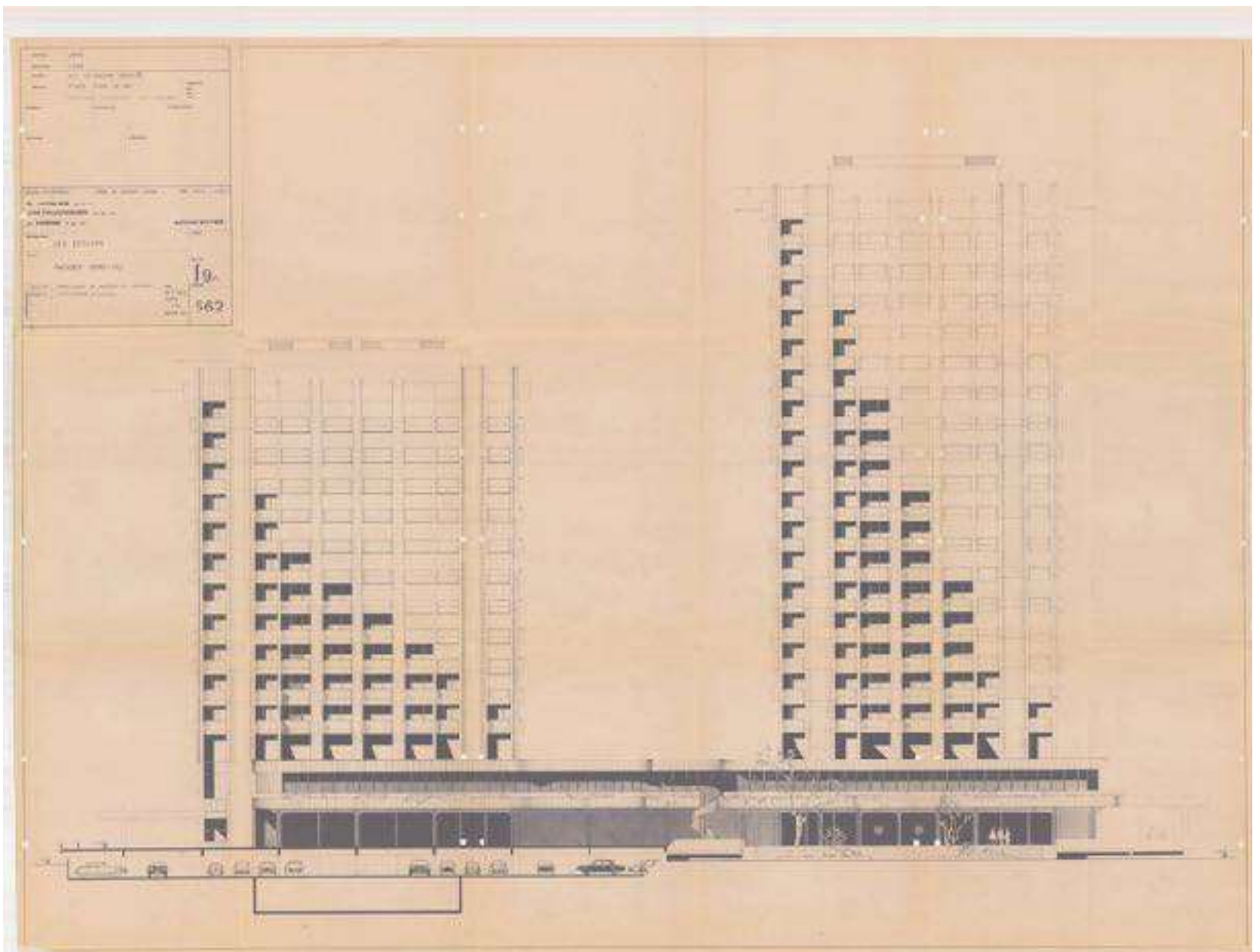
adres: Parv. des Écoliers 2

Complexe résidentiel < Les Écoliers

Fauconnier Jean-Marie, Jacques Paul, Moers J., 1980

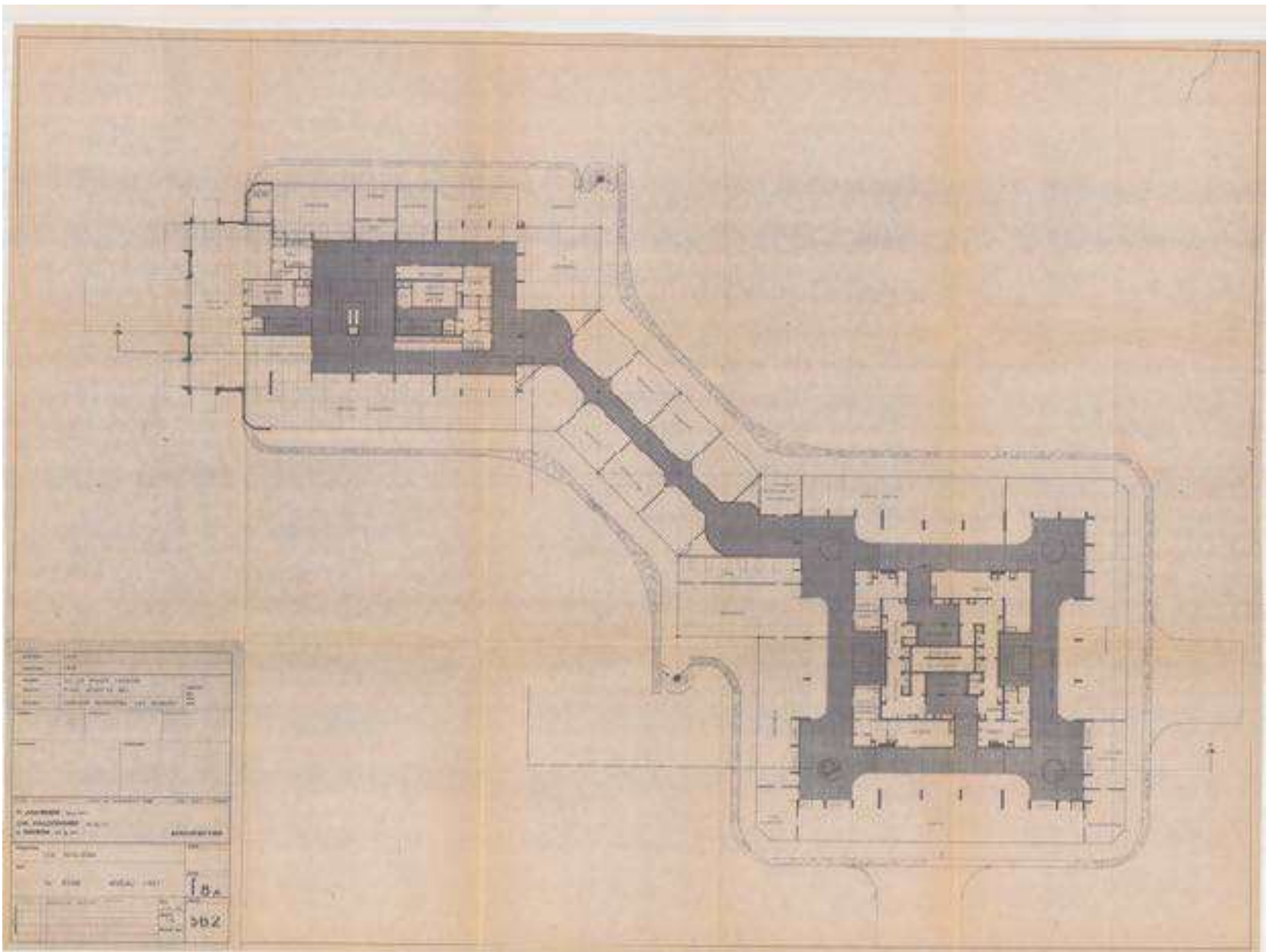
adres: Parv. des Écoliers 2

Complexe résidentiel < Les Écoliers

Fauconnier Jean-Marie, Jacques Paul, Moers J., 1980

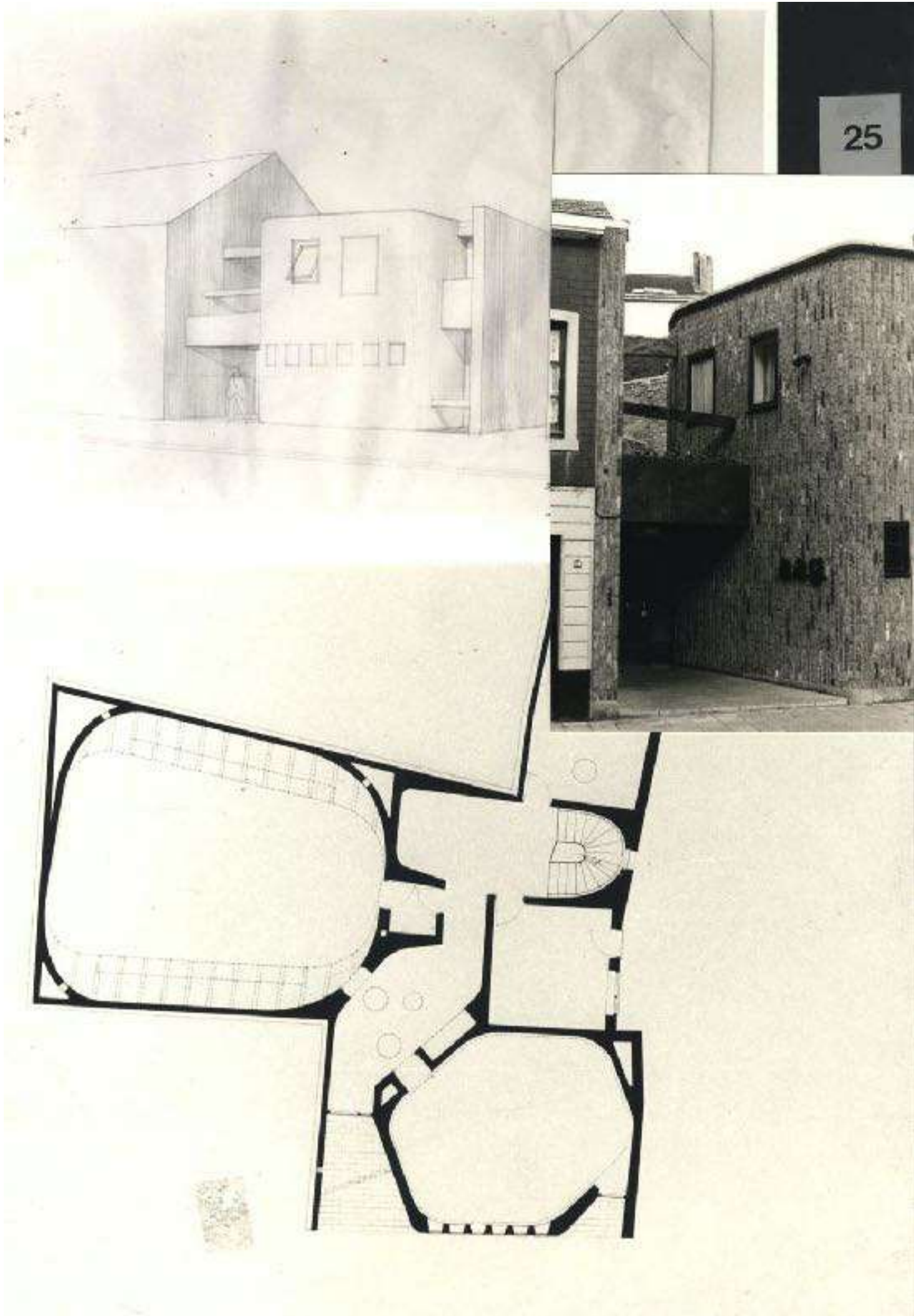
adres: Parv. des Écoliers 2

Siège de l'Association des arts graphiques

Godart Jean, 1971

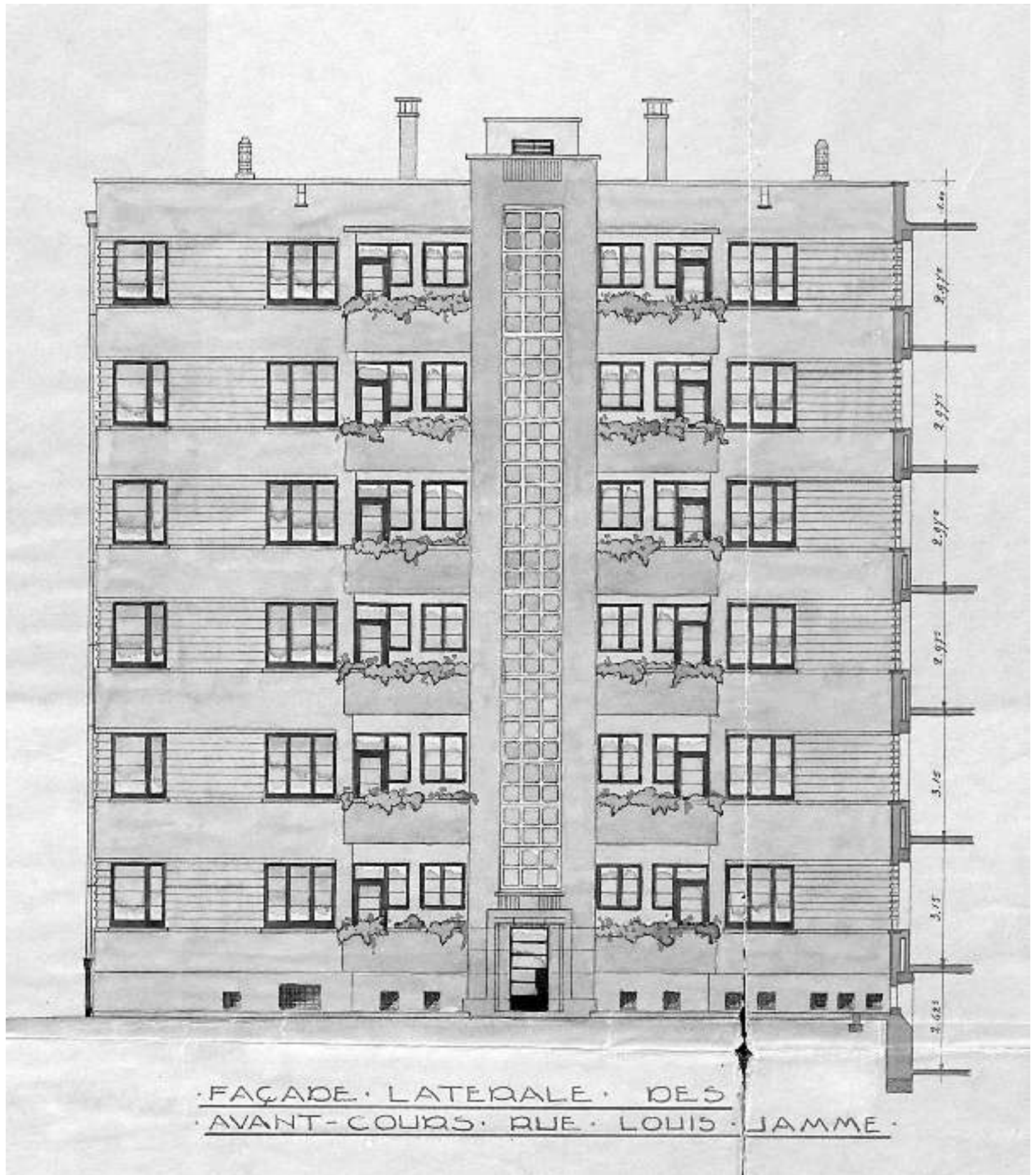
adres: Rue Roture 80

Logement sociaux Jamme

Melchior Jeurgen, 1939

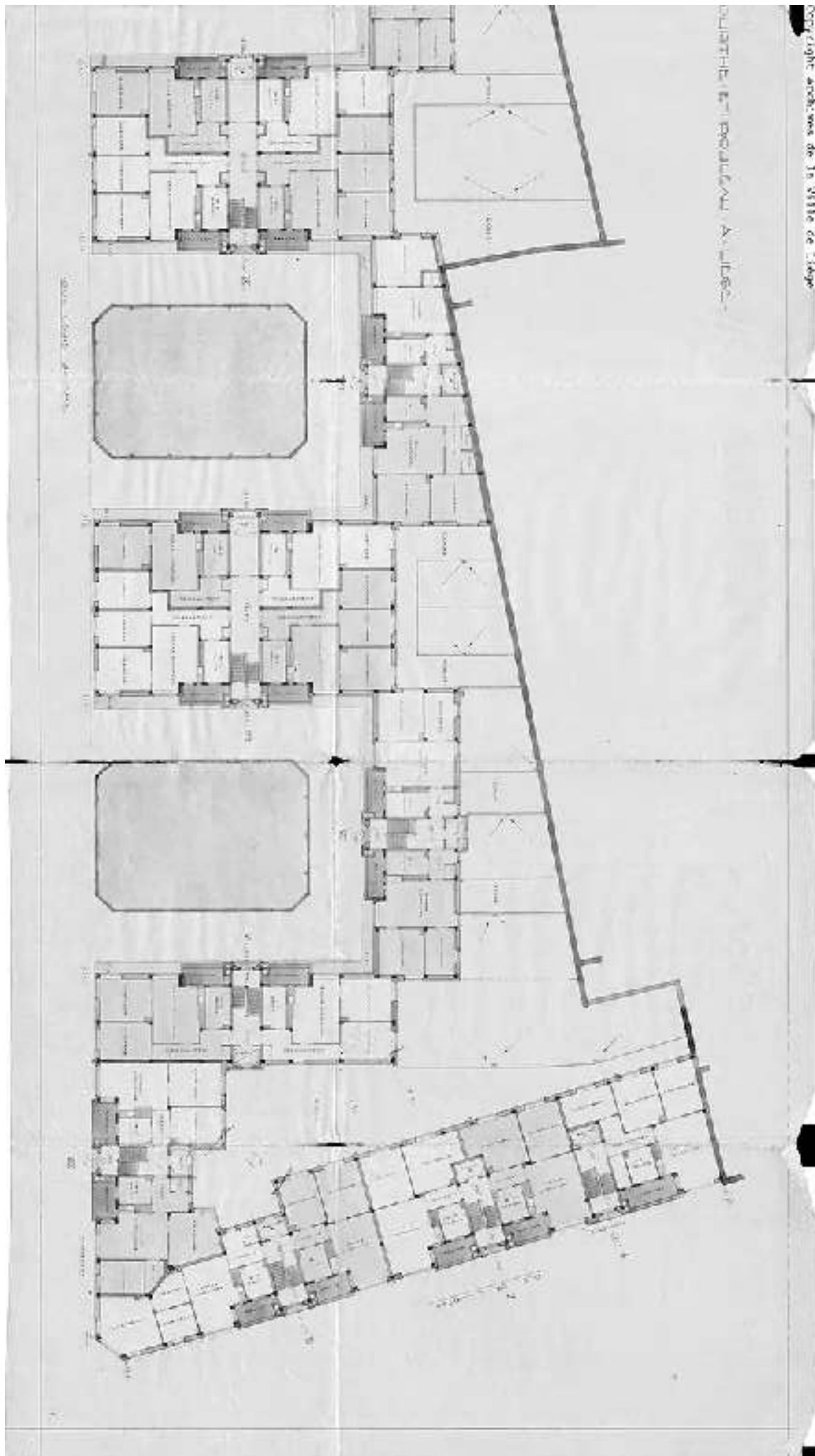
adres: Rue Louis Jamme 8

Logement sociaux Jamme

Melchior Jeurgen, 1939

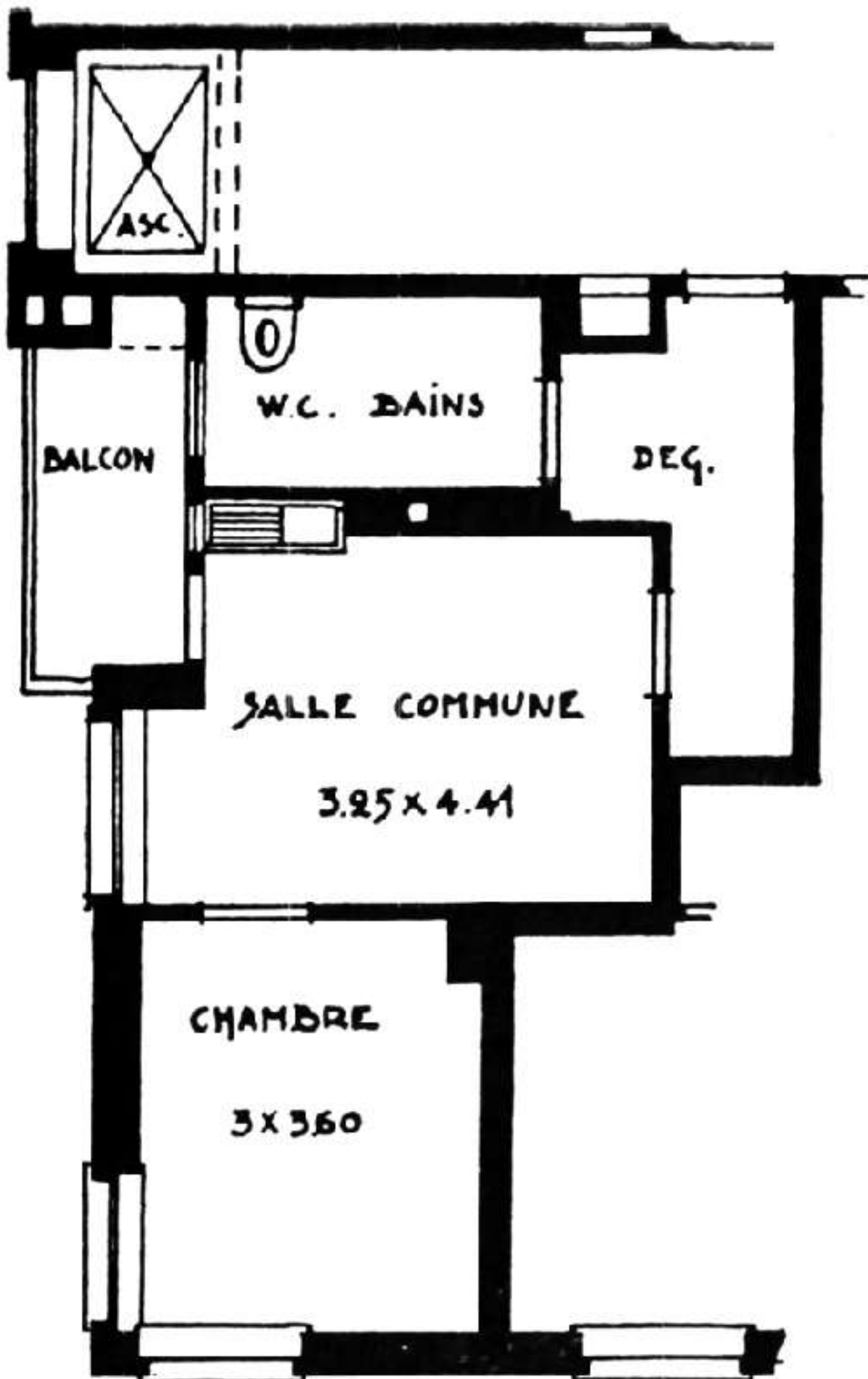
adres: Rue Louis Jamme 8

Logement sociaux Jamme

Melchior Jeurgen, 1939

adres: Rue Louis Jamme 8

Résidence Georges Simenon

Jean Poskin, 1967

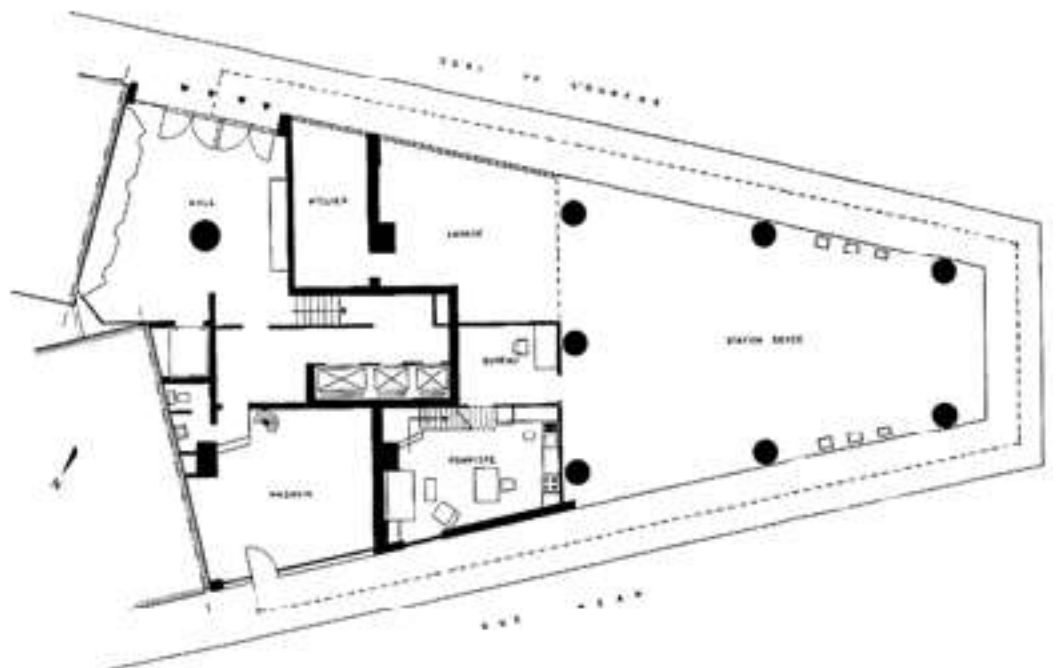
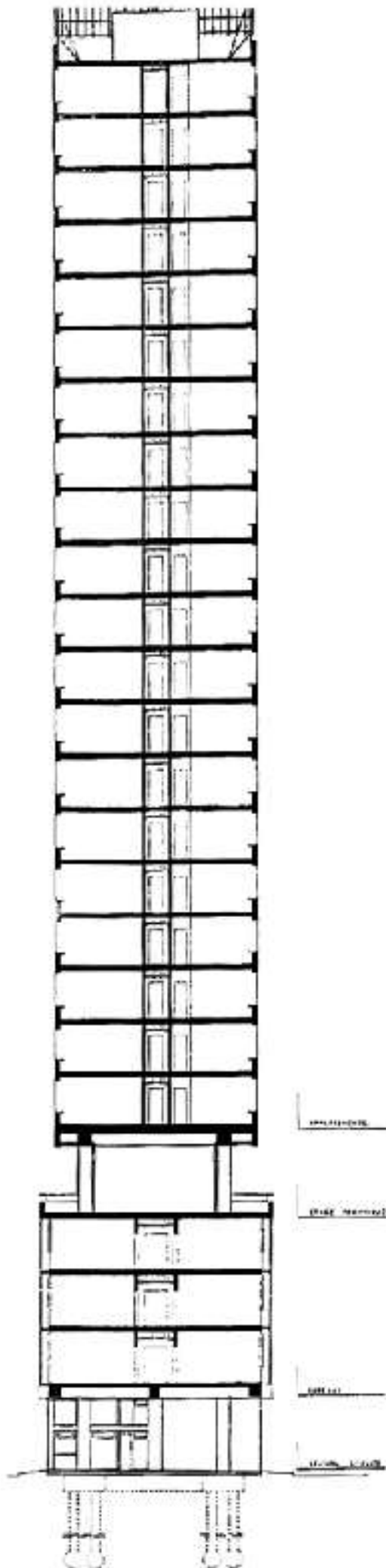
adres: Outremeuse Rue Méan 44

Résidence Georges Simenon

Jean Poskin, 1967

adres: Outremeuse Rue Méan 44

Résidence Georges Simenon

Jean Poskin, 1967

adres: Outremeuse Rue Méan 44

Het gebouw bestaat uit twee zeer verschillende delen: de basis, met een servicestation (begane grond) en kantoren (begane grond tot begane grond +3), volgt de lijn van de Méanstraat en de kade en past in het bestaande stadsweefsel; en de toren van twintig verdiepingen, die er met zijn tachtig appartementen bovenuit steekt. Daartussen bevindt zich het serviceniveau met de verwarmingsinstallaties en technische apparatuur.

Structureel is het gebouw verankerd in de grond op Franki-palen en volledig gemaakt van gewapend beton. De basis wordt onderbroken door zichtbare metalen kolommen die rusten op ruw gegoten en gebouchardeerde betonnen pilaren. De toren wordt ondersteund door vierkante palen met schoorwanden, die op elk niveau worden omringd door raamstijlen die balken vormen die afwisselen met de witte en zwarte kleuren van de gevel (glas, aluminium).

Het slanke silhouet van de Simenon-residentie tekent het stadslandschap van Luik - vanaf de Rue Méan en de Rue Jean d'Outremeuse is de perceptie van de kloof tussen de basis en de toren adembenemend - en bovenal verradt het de ongelooflijke durf van zijn ontwerpers in de naoorlogse vastgoedontwikkeling.

Immeuble L'Intégrale

Equerre (Groupe L'), 1941

adres: Quai Churchill 9

Immeuble L'Intégrale

Equerre (Groupe L'), 1941

adres: Quai Churchill 9

"L'Intégrale" getuigt van de hausse in de Luikse appartementsbouw aan het einde van het interbellum. De verzekeringsmaatschappij L'Intégrale beschikte over een groot terrein tussen de Churchill- en de Boveriekade in de wijk Outremeuse. Dit project, ontworpen door Groupe L'Équerre, volgt op het gebouw dat twee jaar eerder werd gebouwd voor het Syndicat des Typographes. De ambitie ligt hier echter hoger. De appartementen zijn ontworpen voor de leidinggevendenden van het bedrijf en bieden royale ruimten in een functionele, rationele indeling waar dag-, nacht- en dienstruimten duidelijk van elkaar gescheiden zijn. De appartementen voldoen aan moderne comfortnormen en zijn allemaal uitgerust met een Cubex-keuken. Ze hebben allemaal een terras met uitzicht op de Maas of de Dérivation. Net als bij het Maison des Typographes gebruikten de architecten van L'Équerre dezelfde lichtgekleurde tegelgevel, een "industriële" materiaal waar ze dol op waren en dat ook gebruikt werd in meer bescheiden projecten zoals de huizen Sanquin (rue Adrien de Witte, 3, Luik, arch. Yvon Falise, 1932-1933) en Dauge (rue Auguste Donnay, 79, Luik, arch. Yvon Falise, 1932-1933).

Résidence du Parc

Damman Camille, 1945

adres: Pl. d'Italie 5

La Boverie

-

adres: Parc de la Boverie 3

Beroemd kunstmuseum in het Paleis voor Schone Kunsten van de Wereldtentoonstelling van 1905 in een groen park.

